

Katolički list

Zvonik

GOD. XX. BR. 3 (233) Subotica, ožujak (mart) 2014. 150,00 din

Tema:

Dati ili ne dati (novac) u humanitarne svrhe?!

Reportaža:

Šokica slidi Isusa do Kalvarije

Intervju:

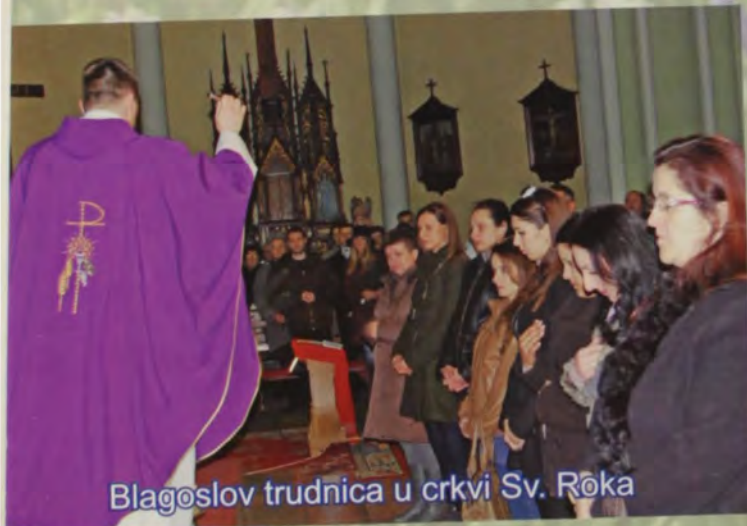
Matej Skenderović

Biskup Ivan predvodio jedan dan devetnice Sv. Josipu

Misa mladih u Žedniku

Blagoslov trudnica u crkvi Sv. Roka

Duhovna obnova bračnih parova

Korizmena duhovna obnova svećenika u Somboru

30. obljetnica dječjeg katedralnog...

Kad Isus povuče za uši

Kristologija Nikole Šopa

Prije 110 godina rodio se Nikola Šop, pjesnik duha sv. Franje u hrvatskoj književnosti religiozne tematike. Ovaj uvodnik želim posvetiti upravo njemu; možda nas ove korizme potakne na smiono i prostodušno doživljavanje vjere i odnosa s Isusom. Šopova religiozna poezija puna je dobrohotne jednostavnosti i neke spontane familijarnosti. Njegovo vjerovanje je krotko, odano, bespomoćno i toplo. Nenaviknuti na takvu prisnost, mnogi su se zapitali je li to omalovažavanje, puka manira prozaičnosti religioznih klišeja? Naime, ne samo što svog „Prijatelja“ smiono poziva u goste nego ga još smionije vodi po ulicama, vozi svojim kolima, provodi po prodavaonicama i gostionicama; pruža mu novine, nudi skroman zalogaj, daje mu svoj ležaj, vodi ga u cirkuse i seoske staje; s njime se ophodi kao s najprisnijim drugom; govori mu o ljudima i njihovim brigama, o socijalnom stanju i životnim poteškoćama... intimnošću i prisnošću svakodnevnog govora.

Šopov Isus je „u posjeti kod nas“, on „čita novine“, vuče magarce za uši, on je iznenadni gost u našem domu. Njegova vizija kršćanstva nije bila zasnovana na religiozno-bontonskoj distanci, nego na životnoj bliskosti Boga i čovjeka, Isusa i svakog čovjeka, posebno onoga koji pati, koga more život i nemaština. Zanimljivo mi je bilo primijetiti da Šop vrlo malo razgovara s Isusom o sebi; zapravo ništa za se ne traži. Njemu su dovoljni ushit i oduševljenje u društvu nebeskog Gosta. Muči ga međutim opće stanje svijeta, uznemiruje položaj malog čovjeka. Baš o tome govori s Isusom, radije nego o sebi.

Pogrešno bi bilo misliti da Šop profanira svoj religiozni doživljaj ili, još gore, da Kristu skida njegovu božansku aureolu i izjednačuje ga s čovjekom. Ne, nema ni govora o tome. Naprotiv, dubinska vjera u Krista i njegovo božanstvo sili pjesnika da ga tako intimno susreće i da mu se tako prijateljski obraća, moleći ga da trajno, vječno s njim ostane: „Isuse, ostani, uza me vječno budi“ (*Ostani, Isuse*). Zove ga i priznaje da s njim doživljava „svete preobražaje“.

Za kraj, meni jedna posebno draga pjesma. Djetinje naivno, ali prijateljski blisko i prostodušno, Šop vodi svog Gosta u staju i zamišlja kako će sretna magarad sanjati da ih se dotaknuo sam Isus, da ih je potezao za uši.

San magaradi

Isuse, u ovome kasnom času sad u sve staje ćemo ući.
Od nježnosti ti ćeš svu magarad blago za uho povući.

I kada odeš, u doba to gluho, među njima će riječi da kruže:
ko je taj koga si za uho držao najduže.

I svaki će usnuti opet, sa najljepšim snom u duši:
da tvoja meka ruka još miluje baš njegove uši.

Sjećajući se riječi jednog mog đakovačkog profesora, poželio bih vam, dragi čitatelji, da vas Isus još dugo drži za uši. A meni je čast da me ovakav veliki pjesnik učio biti magaretom, čiji je život i san prepušten blagoj Isusovoj ruci.

Iz sadržaja

Aktualno:

Pričešćivanje
rastavljenih 5

Tema broja:

Solidarnost kao oblik
duhovnosti 6

Događanja:

Duhovna obnova
svećenika u Somboru 14

Novi direktor
Radio Marije 15

Devetnica sv. Josipu 16

Put križa:

Šokica slidi Isusa
do kalvarije 24

Intervju:

Matej Skenderović 27

Moralni kutak:

Ruganje je grijeh 32

Pitanje:

Je li dopuštena molitva
„U ime Isusovo“ 47

Kršćanski stav:

Bunjevački „jezik“
u liturgiji 48

Dajte, pomirite se s Bogom *(usp. 2 Kor 5,20)*

Piše: o. Zlatko Žuvela, OCD

Ljetopis samostana karmelićana u Somboru donosi podatke o velikom broju pokornika koji su o blagdanima strpljivo čekali u crkvenom hodniku želeći primiti sakrament sv. ispovijedi. Znalo se tada dogoditi, (primjerice, prema zabilješci iz 1913. g.), da oba svećenika koja su tada bila u samostanu, a jedan od njih je bio sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, ispovijedaju vjernike od 5 sati ujutro pa sve do 13 sati.

Je li ovaj podatak dio nekih davno prošlih vremena? Postaje li vjernička praksa ispovijedanja sve manja? Navodno je u ovim krajevima još i dobro kako je to u pojedinim zemljama Zapadne Europe. Teorijski i praktični ateizam, koji uzima svjetske razmjere, stvara jednu novu ateističku i materijalističku situaciju, u kojoj se općenito traži opravdanje za grijeh, i ne gleda ga se više kao moralno zlo, nego se uz pomoć sredstava javnog priopćavanja uzdiže kao neku vrijednost i dobro. Tako sve više uzima maha običaj življenja u grijehu i grijeh se više ne ispovijeda. A

kada se grijesi ne ispovijedaju, oni se gomilaju i jačaju. Sv. Terezija Avilska imala je tu milost da po jednom viđenju shvati kakva je postajala neka duša kad je smrtno grijeshila (*Zamak duše*, I.2.2). To je tama i strahota koja se ne može opisati. I ta tama često ne ostaje u nutрини grešnika, nego se preko njega širi van i druge počinje trovati. I što se onda događa? Grešno stanje prouzrokuje da se umnožavaju prevare i otrovi. Zagorčava se život i sebi i drugima.

Veliki učitelj naroda u vjeri i istini, sv. Pavao, jasno je u vezi toga rekao: *Nevolja i tjeskoba na svaku dušu čovječju koja čini zlo, na Židova najprije, pa na Grka; a slava, čast i mir svakomu koji čini dobro, Židovu najprije, pa Grku! Ta u Boga nema pristranosti* (Rim 2,9-11). Pavao je jasno znao da se s Neba doista otkriva gnjev Božji na svaku bezbožnost i nepravедnost ljudi koji istinu sputavaju nepravedošću. Znao je da od grijeha dolazi sve ono najgore za pojedinca, obitelj, društvo i čitavo čovječanstvo, zato koristi tako jake riječi da odvрати svoje slušatelje od zla i privede ih dobru. *Umjesto Krista zaklinjemo: dajte, pomirite se s Bogom!* (2 Kor 5,20).

Mir s Bogom, mir u savjesti, u tom svetištu čovjekovom gdje Božji glas odjekuje kao u hramu, ne može se s ničim usporediti. Nema te psihoterapije, nema tih medikamentata koji mogu umiriti dušu koliko to može skrušena, ponizna, iskrena sv. ispovijed. To je doista spasonosni lijek koji je Krist Gospodin ostavio svojoj Crkvi da ona snagom Duha Svetoga nastavi djelo njegova liječenja i spašavanja svojih članova. Valjano obavljena sv. ispovijed, s pravim raspoloženjem pokornika, daje toliko željeno oprostjenje i mir. Mir koji je, s ljubavlju, ozračje Isusova nebeskog Kraljevstva. Mir koji iz Njega izlazi. *Mir vam ostavljam, mir vam svoj dajem*, slušamo u svakoj sv. misi, u najsvetijem činu nakon Pretvorbe i Molitve Gospodnje.

Zato tražimo taj unutarnji mir. Težimo za njim. Kako je to težio veliki sv. Augustin govoreći Bogu u vlastitim Ispovijestima: *...i nemirno je srce naše dok se ne smiri u Tebi*. Doista, samo neizmjerni Božji Duh, samo ta beskrajna stvarnost Onoga koji Jest, a koja je kao neko stakleno more, nalik na prozircac (usp. Otk 4,6) koje se pruža u nedogled pred prijestoljem Božjim, samo ta stvarnost zasićuje naš duh. To je ono obećano Kraljevstvo radosti i mira jer je Bog, milosrdni Otac, pomirio sa sobom svijet smrću i uskrsnućem svojega Sina, i izlio je Duha Svetoga za otpuštenje grijeha. Hvala mu za to i za Crkvu koja mu u tom naumu dijeljenja oproštenja i mira služi.

O pričešćivanju rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih vjernika

Prefekt Kongregacije za nauk vjere, kardinal Gerhard Müller, u tjedniku *National Catholic Register* progovorio je o stavu Katoličke crkve glede pristupanja sakramentima osoba koje su rastavljene i ponovno civilno vjenčane. Tom prigodom je izjavio sljedeće: „mnogi vjernici s nelagodom gledaju na nagađanja da bi Vatikan mogao promijeniti svoj pristup nauku o nerazrješivosti braka, a osobito o statusu rastavljenih i ponovno civilno vjenčanih katolika.

U nekim je krugovima počela prevladavati ideja da se doktrina može odvojiti od pastoralne prakse Crkve. To nije, niti je ikada bilo, obilježje katoličke vjere. Posljednji pape neprestano naglašavaju osobno življenje stvarnosti katoličke vjere. Papa Franjo je napisao: *Nikad se neću umoriti od ponavljanja riječi Benedikta XVI., koje nas vode u samo srce evanđelja: „Biti kršćanin nije rezultat etičkog izbora ili kakve uzvišene ideje, već je to susret s događajem, s osobom, koja životu otvara novi horizont i daje odlučujući smjer“ (Evangelii Gaudium, 7).* Unutar tog osobnog odnosa s Kristom, koji prožima naš um, naše srce, naš cjelokupni život, možemo shvatiti dubinsku vezu između doktrina u koje vjerujemo i načina na koji živimo svoj život, ili onoga što bismo mogli nazvati pastoralna stvarnost našeg proživljenog iskustva. Suprotstavljanje pastoralnog i doktrinalnog je jednostavno lažna dihotomija.

Nadalje, moramo biti veoma oprezni kada govorimo o crkvenom nauku. Ako se pod „promjenom“ smatra zanižavati ili odbaciti nešto što je vrijedilo ranije, tada to može biti obmanjujuće. Možemo radije govoriti o „razvoju“ crkvenog nauka. Crkva sama ne izmišlja sadržaj onoga što naučava. Naučavanje Crkve je ukorijenjeno u osobi Krista, u otajstvu Božjeg samootkrivenja.

Može se dogoditi da tijekom vremena Crkva dođe do dubljeg razumijevanja određenog otajstva. Također se može dogoditi da nove okolnosti u ljudskoj povijesti bace određeno svjetlo na implikacije tog otajstva. Međutim, zbog stalne uko-

Novoizabrani vođa političke stranke može promijeniti politiku stranke. Međutim, to nije slučaj kada je o papi riječ. Poslanje novoizabranog pape je biti vjeran Kristovom nauku i njegovoj Crkvi.

riješenosti u isto Kristovo otajstvo uvijek postoji kontinuitet u onome što Crkva naučava.

Prvo, nauk Krista i njegove Crkve je jasan: sakrament braka je nerazrješiv. Drugo, one osobe čije se životno stanje proturječi nerazrješivosti sakramenta braka ne mogu pristu-

pati sakramentu euharistije. Treće, pastiri i župne zajednice su dužni svojom „brižljivom ljubavlju“ biti uz vjernike koji se nalaze u takvoj situaciji (*Familiaris Consortio*, 84).

Briga Crkve za njenu djecu koja su rastavljena i ponovno civilno vjenčana ne može biti svedena na pitanje primanja pričesti, a ja sam uvjeren da će, ukorijenjena u istini i ljubavi,

Prvo, nauk Krista i njegove Crkve je jasan: sakrament braka je nerazrješiv. Drugo, one osobe čije se životno stanje proturječi nerazrješivosti sakramenta braka ne mogu pristupati sakramentu euharistije. Treće, pastiri i župne zajednice su dužni svojom „brižljivom ljubavlju“ biti uz vjernike koji se nalaze u takvoj situaciji (Familiaris Consortio, 84).

Crkva pronaći prave načine i pristupe u okolnostima koje se neprestano mijenjaju.

Ponekad je nužno razlikovati stvarnost od onoga što mediji predstavljaju kao stvarnost. Posebice, sekularni mediji često pogrešno shvaćaju Crkvu. Nažalost, mediji često izvješćujući o događanjima vezanim za Crkvu primjenjuju način razmišljanja sekularne politike.

Novoizabrani vođa političke stranke može promijeniti politiku stranke. Međutim, to nije slučaj kada je o papi riječ. Poslanje novoizabranog pape je biti vjeran Kristovom nauku i njegovoj Crkvi. On može pronaći nov i kreativan način na koji će iskazati svoju vjernost tom nauku, ali za papu je najdublja stvarnost neprestana vjernost Kristu. Nažalost, događa se da mediji stvaraju nerealna očekivanja.

Suočeni s gromkim glasovima koji se u današnjem svijetu natječu kako bi pridobili našu pažnju, mi katolici moramo biti posebno osjetljivi prema istinskom nauku Crkve“, rekao je prefekt Kongregacije za nauk vjere, kardinal Müller.

Laudato.hr

Solidarnost kao oblik duhovnosti

Piše: Željka Zelić

Kad se prošle godine cijela Hrvatska ujedinila da bi za samo nekoliko dana tj. u rekordnom roku, kako su to mediji pisali tih dana, prikupila više od sedam i pol milijuna kuna (milijun eura) za liječenje malene Nore Šitum u Americi, ljudska je dobrota i plemenitost zamijenila uobičajene naslovnice i priče o izborima, lošoj gospodarskoj situaciji, korupciji, socijalnim slučajevima i mnogim drugim ekonomskim, gospodarskim, socijalnim i državnim problemima s kojima se svakodnevno susrećemo što u osobnom životu, što u medijima, ali i naslovnice o mnogim apsurdnim temama i slučajevima povezanim s osobama koje su tu pozornost i medijski publicitet izgradile na skandalima. I dobro je da je bilo tako, jer se zajedničkim snagama pokušalo spasiti jedan mladi život. Nora je, nažalost, preminula, a kako su pisali mediji „mnogi su poslije njezine smrti pokazali svoje pravo lice. Bilo je pronevjera“. Sredinom veljače ove godine objavljeno je u srbijanskim medijima da je za liječenje dvogodišnje Une Savić prikupljeno 180.000 eura koliko je potrebno za liječenje od leukemije i transplantaciju koštane srži. Ovih dana u Subotici u brojnim javnim ustanovama nailazimo na kutije u koje ljudi dobre volje i širokog srca mogu ubaciti novac za liječenje Sandre Svorcan kojoj je potrebna transplantacija srca. Nora Šitum, koju su nazvali „Nora fora strašni lav“, samo je jedan od mnogih „strašnih lavova“ u Hrvatskoj i Srbiji koja se borila za život, a Una Savić, Anita Balaž i Sandra Svorcan također su samo „kap“ u moru bolesnih čiji život doslovce ovisi o doniranom novcu od strane nepoznatih ljudi „čija lijeva ne zna što čini desnica“. Koliko je tek odraslih koji godinama boluju i bore se s Golijatom u vidu sustava zdravstvenoga osiguranja koji je očito negdje zakazao.

U središtu naše pozornosti još je jedno pitanje, što je sa svim onim majkama i očevima ili pak odraslim osobama koji nažalost nemaju pristup medijima kako bi njihov slučaj došao u javnost te na taj način ne uspiju prikupiti potreban novac pa se životi njihove djece i članova njihove obitelji ugase tiho i daleko od očiju javnosti, a da čak nije bilo potrebna prevelika suma za njihovo liječenje već jednostavno nisu imali novca ni za sve pretrage? Nerijetko je

tomu tako upravo zbog nebrige države odnosno nefunkcioniranja državnog zdravstvenog aparata ali i nedovoljne ekspaniranosti njihova slučaja u javnosti. Postavlja se onda pitanje, koliko je danas cijenjen život u Srbiji? Da javnost putem medija ipak neke stvari može pokrenuti na bolje dokazuje i odluka parlamenta koji je poslije slučaja s malom Tijanom Ognjanović usvojio zakon po kome sva djeca kojoj je potrebna transplantacija vitalnog organa u inozemstvu idu na operaciju o državnim trošku (Tijana je djevojčica za koju je također tijekom 2013. godine prikupljan novac, ali koja nažalost nije dočekala transplantaciju jer je preminula u Hjustonu 15. srpnja 2013., op. aut. teksta).

Građani čine ono što država ne čini

Da živimo u uređenoj državi, zasigurno ne bi bilo toliko tragičnih slučajeva i ljudski bi život imao veću vrijednost, ne bi doslovce ovisio o dinarima, eurima i dolarima i svim stranim valutama inozemnih donatora, već o novcu iz državne kase u koji se svakoga mjeseca slije pozamašna suma za zdravstveno osiguranje koje svaki zaposleni

građanin Srbije redovito plaća iz oporezivog dijela svoje plaće. Ipak, kad se sustav treba pokazati na djelu, obično dođe do zastoja pa su ljudi primorani iznalaziti različite načine kako bi pokušali spasiti nečiji život. Ima li, dakle, život u Srbiji cijenu?

Prosječna zarada u Srbiji u siječnju je iznosila 52.438 dinara (bez poreza i zarada 37.966 dinara), što znači da je prosječno izdvajanje za zdravstveno osiguranje po zaposlenom cca 5.000 dinara mjesečno, čime je po Zakonu o zdravstvenom osiguranju pokriveno zdravstveno osiguranje za njega i članove njegove obitelji. Ulijeva li taj podatak povjerenje u zdravstveni sustav, pravedno društvo i bolje sutra? I kako je onda moguće razumjeti situaciju da je, unatoč redovitom izdvajanju za zdravstveno osiguranje, ne tako rijetko u državnim zdravstvenim ustanovama ponekad nemoguće izvaditi krv jer trenutačno nema potrebnih reagenasa za analize, ili vas na snimanje ili operaciju naruče za godinu i pol dana (do tada, zvuči pomalo morbidno, tko je živ, a tko mrtav!) pa su oni (koji to finansijski mogu) primorani naručivati se privatno na različite pretrage i preglede.

Ipak, važno je napomenuti i sljedeće, da čak i razvijenije zemlje kao što je Amerika nemaju razrađen sustav zdravstvenoga osiguranja, jer su njihova izdvajanja puno manja u odnosu na naše, tako da ona ne pokrivaju troškove zdravstvene zaštite članova obitelji, niti pružaju pokriće za ozbiljnija i skuplja oboljenja. Stoga su oni primorani uplaćivati dodatno osiguranje (koje je postalo redovita praksa i u susjednoj nam Hrvatskoj) koje pruža puno pokriće, a koje ipak nije dostupno svima. U Nje-

mačkoj, na primjer, država pokriva zdravstvenu zaštitu za socijalne kategorije, ali u Njemačkoj samo sedam posto radno sposobnog stanovništva ne radi. U Srbiji, prema podacima Republičkog zavoda za statistiku za listopad 2013., stopa nezaposlenosti iznosi 20,1%, što znači da je u Srbiji trenutačno 1.500.000 nezaposlenih koji ne ostvaruju prihode i ne plaćaju zdravstveno osiguranje, ali ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu iz zajedničke kase (doprinos za slučaj nezaposlenosti na teret zaposlenog). Prema pisanju portala B92, „Srbija se nalazi iza Amerike na listi najefikasnijih zdravstvenih sustava ali na niskom 47. mjestu a lošiji zdravstveni sustav ima samo još Brazil. Ovo su rezultati istraživanja agencije poslovnih novosti Bloomberg.

Na visokom prvom mjestu nalazi se Hong Kong sa 92,6 % efikasnosti zdravstvenog sustava. Prate ga Singapur (81,9) i Japan (74,1). Na četvrtom mjestu nalazi se Izrael a iza Španjolska, Italija, Australija i Južna Koreja. Zdravstveni sustav u Švicarskoj ocijenjen je visokim 9. mjestom dok su na 10. – Švedska, 11. – Libija i 12. Ujedinjeni Arapski Emirati“ /B92, 2. 09. 2013./.

Sasvim je, dakle, jasno da s obzirom na nedovoljna izdvajanja za zdravstveno osiguranje, ne možemo očekivati „čuda“ u zdravstvenom sustavu, budući da ni mnoge druge razvijenije zemlje nemaju bolje riješen sustav zdravstvene zaštite. Ipak, ne smijemo i ne možemo zažmiriti i ne vidjeti da je sve više bolesne djece i njihovih roditelja koji se liječe u čovjeka nedostojnim uvjetima koji se svakodnevno „bore s vjetrenjačama“ kako bi ih pobijedili (slučaj iz siječnja ove godine, kada su fotografije s pedijatrijskog odjela KBC Zemun šokirale javnost zahvaljujući hrabrosti majke koja je iste plasirala na Facebook).

I koliko god živjeli u lošim uvjetima i mislili da ljudi u ovo doba individualnosti misle samo na sebe i svoje dobro, da tomu nije tako dokazuju i društvene mreže kao što su Facebook i Twitter, a koje su preplavljene apelima za donacije mnogim udrugama koje se bore za život malih i onih malo većih „lavova“. Još se jednom dokazalo da društvene mreže mogu poslužiti dobroj svrsi, za opće dobro. Hvale su vrijedne i takozvane „grupe“ na društvenim mrežama putem kojih se manje skupine mogu angažirati oko rješavanja nekog problema bilo da je u pitanju prikupljanje novca, činjenje usluga (pomoć starijima) i sl.

Kao kršćani i vjernici, nikako ne

smijemo zaboraviti da u svojim rukama i srcima imamo najsnažniji oblik borbe a to je molitva i sklopljene ruke koje mogu činiti čuda. Korizmeno vrijeme u kojemu smo dobra je prilika da se u tomu vježbamo, jer je puno onih kojima je naša žarka molitva više nego potrebna.

Socijalni nauk crkve i solidarnost

U kontekstu govora o humanitaranom radu ili pak o bilo kakvoj pomoći drugima, nezaobilazan je socijalni nauk Katoličke crkve koji u posebnom dijelu govori i načelu solidarnosti. Prije bilo kakvog govora o socijalnom nauku Crkve, potrebno je pojasniti samo značenje riječi *solidarnost*, s obzirom na to da je njena uporaba u sadašnjem vremenu postala višeznačna, nerijetko instrumentalizirana i zlorabljena, dobivajući pri tom različite, ne uvijek nužno pozitivne konotacije. Mogli bismo reći da je značenje pojma solidarnosti u današnjem vremenu poprimilo inflacijska svojstva te je gotovo devalviralo u odnosu na sve izraženiji individualizam, koji je dijametralno suprotan od solidarnosti koja podrazumijeva povezanost i upućenost čovjeka prema čovjeku. Međutim, pojedina istraživanja i predviđanja pokazuju da će nakon kulminacije individualnosti zamijeniti kolektivizam kao što je to bilo i u prošlosti.

Načelo solidarnosti duboko zadire u dostojanstvo svake osobe posebno, te je na taj način i bitno socijalno određuje. U samom korijenu pojma *solidarnost* je latinska riječ (*lat. solidare* = učvrstiti, čvrsto spojiti), koja je u suvremeni govor ušla u 18./19. stoljeću preko francuskog jezika. Solidarnost treba shvatiti kao opće dobro, kao opću moralnu i društvenu normu, ali i kao sastavni dio kršćanskog, odnosno Kristova govora da suosjećamo s bližnjima i da međusobno dijelimo radosti i tuge, kao što se kaže u evanđelju po Mateju: *Sve, dakle, što želite da ljudi vama čine, činite i vi njima. To je, doista, Zakon i Proroci* (Mt 7,12), ili u Poslanici Rimljanima sv. Pavla apostola: *Radujte se s radosnima,*

plaćite sa zaplakanima! Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno. Ne umišljajte si da ste mudri! Nikome zlo za zlo ne vraćajte; zauzimajte se za dobro pred svim ljudima! Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svim ljudima! (Rim 12,15-18). Međutim, solidarnost ne obvezuje samo vjernike već čovječanstvo uopćeno, jer je ono opća ljudska i moralna vrijednost i nezamjenljivo ontološko i etičko načelo.

Prema pisanju Nikole Vukoje u znanstvenom radu „Neki elementi duhovne dimenzije solidarnosti u socijalnim dokumentima crkve“ objavljenom u *Bogoslovskoj smotri*, „važno je – uz sociološku, etičku i teološku označnicu solidarnosti – jasno naglasiti i njezinu specifičnu duhovnu označnicu do te mjere da cjelovitu kršćansku solidarnost danas smijemo držati pravom duhovnošću. S tom svojom unutarnjom duhovnom dimenzijom, koja je poput duše u tijelu, solidarnost postaje evanđeoskom krepošću koja zahtijeva dar stalnog obraćenja koje donosi plodove u konkretnosti života, a temeljni i konačni plod je dostvaranje i izgrađivanje stvarnog zajedništva među ljudima i sa svim stvorenjima, a to u konačnici znači i dostvaranje samoga čovjeka koji je pozvan uzrasti ‘do mjere uzrasta punine Kristove’ (Ef 4,13). To se solidarno zajedništvo ovdje na zemlji najsnažnije i najcjelovitije izražava, izgrađuje i ispunjava u euharistijskom slavlju koje teži postati liturgijom života, a euharistijsko zajedništvo je ujedno i najživotnije predstvaranje punine konačnoga zajedništva u Bogu“ /BS 75 (2005.), br. 4, str. 1107-1152/.

Za razumijevanje socijalnoga nauka Crkve važno je pridodati i enciklike koje se posebno bave ovom tematikom kao što su *Rerum novarum* (1891.), *Quadragesimo anno* (1931.), *Mater et Magistra* (1961.), *Pacem interris* (1963.), *Populorum progressio* (1967.), *Laborem exercens* (1981.), *Sollicitudo rei socialis* (1987.), *Centesimus annus* (1991.), *Deus caritas est* (2005.).

Čitatelji Zvonika rekli su o ovoj temi...

Humanitarni rad podržavam, ali ne striktno samo za bolesnu djecu... I sama sam sudjelovala u par humanitarnih akcija. Smatram da time ne pomažem jednoj osobi već na neki način i čovječanstvu i radujem se da se podiže svijest o tome da se čini dobro! Makar to bilo za početak i u materijalnom pogledu, jer znamo i vjerujemo da dragi Bog, ako je od srca dano, sve to umnoži, koliko god da si stavimo u škrinjicu ili uplatimo na račun. Svakako, često puta ni sama ne izdvojim materijalna sredstva za neku osobu ali se svojim dobrim mislima i molitvom uključim na neki način u akciju. Vjerujem da ima i manipulacije u tim stvarima, pa stoga ipak treba biti obazriv... /**Marija Jaramazović, Subotica**/

*** **

Svaki je humanitarni rad, i općenito rad za opće dobro, nešto pozitivno i hvale vrijedno. Osobito ako se taj rad zaista „daruje od srca“ a ne samo kao dio „samoreklame“. To je ono „neka vam lijeva ne zna što čini desnica“. Međutim, u posljednje vrijeme sve je više takozvanih humanitarnih akcija u kojima sudjeluju celebrity osobe, i mada i one mogu imati dobre namjere, često to i koriste za promidžbu sebe i svoje djelatnosti. Ipak sam za „skrovito“ darivanje. S druge strane, žaloste me situacije kao što je bila ona s malverzacijom oko novca skupljenog za liječenje u SAD malene Nore Šitum jer je na kraju, bez obzira na nesretan ishod liječenja, još više gorčine ostavila afera oko preostalog iznosa koji se zbog navodne malverzacije Udruge i sudskog procesa sada neće neko vrijeme moći koristiti kako bi se pomoglo drugoj oboljeloj djeci. I to me ljuti! Mislim da bi u takvim udrugama zbilja trebale raditi osobe koje su poštene, ali s velikim P(oštene), a takvih je na žalost sve manje u ovom našem „neoliberalnom“ društvu. Kad dajem na primjer osobama na ulici koje prose, to činim najčešće starijim osobama, jer takve na žalost više i ne mogu ništa raditi (što zbog bolesti, što zbog starosti) i priskrbiti za sebe i svoje. Jesam za to da se pomogne i u humanitarnim akcijama, ali sam pomalo skeptična prema udrugama (civilnim). /**Bernardica Grgić, Zagreb**/

*** **

Mislim da je bolje osobno pomoći osobi u potrebi nego preko nekih udruga. Nažalost, sve je više zloporabe tuđe nvolje. /**Tatjana Vukov, Subotica**/

*** **

Humanitarni rad podržavam i smatram da je on osobito važan. Naime, socijalna dimenzija je nezaobilazni znak kulturološke i civilizacijske razine svakog društva i sasvim je nebitno radi li se o djeci, starim osobama, nezaposlenima, samohranim roditeljima, napuštenoj djeci ili bilo kome drugom. Imam li povjerenja u takve udruge ili ne, jest pitanje prema kome imam ambivalentan odgovor – i da i ne. Kada čitam i slušamo o zloporabama raznih humanitarnih fondova i akcija, ondje se pitanje povjerenja postavlja s pravom. Ali, mislim da su to rjeđi primjeri i želim vjerovati da humanitarna pomoć doista odlazi onima kojima je namijenjena. Naravno da bih uplatio novčana sredstva u cilju bilo kakve pomoći. /**mr. Zoran Nedeljković, Beograd**/

*** **

Podržavam humanitarne akcije, uvijek sam za pomoć bolesnima, jer ljudski život treba spasiti. /**Sandra Vojnić Tunić**/

Podržavam humanitarni rad, posebno kada su djeca u pitanju. Sudjelujem u akcijama tipa humanitarnih aukcija nakita i rukotvorina. Sudjelujem u humanitarnim akcijama simboličnom sumom novca. Na Facebooku postoji grupa čiji sam član koju su osnovali moji sugrađani Požarevljani, tako da se svakodnevno informiramo o potrebama drugih – lijekovi, krv, materijalna pomoć. /**Marina Đukanović, Požarevac**/

*** **

Akcije prikupljanja sredstava za bolesnu djecu su, po meni, nužne kao vid samoorganiziranja ljudi osjetljivih za tuđe probleme budući da nam država najčešće u tome ne pomaže. Tužno je kada vidiš da netko mora prodati kuću ako želi pomoći svom djetetu preživjeti, a često ni to nije dovoljno. Još je tužnije kada znamo da roditelji cijeli život uplaćuju sredstva za zdravstveno osiguranje a kada im treba pomoć budu slani od šaltera do šaltera iako su i inače već potpuno iscrpljeni i na kraju odustaju jer im nije dan papir potreban za neki skupi medicinski zahvat. Imali smo bolesno dijete, kojemu nije bilo pomoći i, Bogu hvala, naišli smo u bolnici na divne liječnike. Sada – kad god je to moguće, pokušavamo svojim prilogom pomoći. I bolje je vjerovati onima koji to organiziraju, jer je lakše skupiti novac kad je velik broj ljudi uključen, nego sumnjati. A oni koji su možda varali, neće imati mirnu savjest i nadajmo se da će takvih primjera biti malo. /**Katarina Ćeliković, Subotica**/

*** **

Rado se odazovem na humanitarne akcije, ne razmišljam da to može netko iskoristiti već pomislim na to siroto dijete koje treba pomoć. /**Snežana Parezanović, Beograd**/

*** **

Bolje je vjerovati onima koji to organiziraju, ali naša realnost je takva da ljudi od onoga malo što mogu odvojiti žele pomoći samo osobno, kako bi bili sigurni da je novac doista dobila osoba u potrebi. To, jasno, otežava rad udruga, ali nepovjerenje je veliko upravo zbog onih koji su varali. /**Klaudija Nađ Zanetić, Subotica**/

*** **

Sigurno da su dobrotvorne organizacije danas potrebne svugdje u svijetu, jer uvijek nekomu ta sredstva mogu promijeniti život na bolje. Svojim angažiranjem u pomaganju drugima dajemo šansu da se humanost iskaže i dokaže bez obzira tko u njemu sudjeluje. Svaki vid i oblik pomoći onima kojima će to olakšati ionako težak život ispunjava nas zadovoljstvom što možemo osjetiti nečiju sreću i zahvalnost. I u ovo korizmeno vrijeme, uvijek sam za to da naša žrtva ne bude odricanje od nečega što volimo nego da to budu dobra djela u vidu pomoći onima u potrebi. Imam povjerenja u humanitarne udruge i rado dam doprinos onima kojima je to potrebno. /**Slavica Tancoš, Subotica**/

*** **

Jesam za to da se pomogne tko god i kako može, svima kojima je to potrebno a osobito djeci, jer ona su naša budućnost. Ne odobravam tj. recimo da „ne vjerujem“ (možda griješim) u vidove pomoći preko raznih društvenih mreža, novina i raznih drugih nepouzdanih načina. Uvijek sam za sve druge vidove pomoći koje pružamo izravno onima kojima je pomoć potrebna, a da to nije nužno uvijek novac. /**Zlata Zelić, Subotica**/

Mogu li nas malverzacije u humanitarnom radu pokolebati na dobrom putu?

Može li nas bilo što opravdati da – kao kršćani vlastitu solidarnost ne svjedočimo u svakodnevnom životu? Solidarnost zahtijeva od nas da u pojedinim situacijama stavimo na stranu vlastite potrebe radi potreba drugoga čovjeka.

Kad je svojedobno u Srbiji izbila afera s Katarinom Rebračom u svezi s pronevjerom novca u dobrotvornom fondu za prevenciju raka dojke, mnogi su, razočarani samom činjenicom da je netko tko je bio zadužen za pomoć bolesnima novac trošio na bunde, putovanja, parfeme i ostale „potrepštine“, odustali od daljnjeg davanja novca u takve i slične fondove. Međutim, kada su u medije putem raznih medijskih akcija dospjele priče o siromašnim obiteljima ili pak bolesnoj djeci čiji roditelji vape za pomoć, mnogi su zaboravili na slučaj Katarine Rebrače i od onoga što imaju i koliko imaju, sukladno svojim mogućnostima izdvojili novac. Hvale je vrijedno da su se u akcije uključile i poznate osobe, od kojih je na primjer u Srbiji u posljednje vrijeme najglasniji bio Sergej Trifunović koji je i osnovao humanitarni fond „Podrži život“ i s prijateljima priprema veliki koncert u beogradskoj Areni, čiji će prihod ići za pomoć bolesnoj djeci. Neki su čak i njegove javne istupe koristili da bi hvale vrijedan rad omalovažili komentarima kako to čini za vlastitu reklamu, međutim, angažman poznatih na humanitarnom polju može biti dobar primjer drugima koji su u prilici pomoći (sportaši, pjevači, uspješni gospodarstvenici i drugi javni djelatnici) da to i učine, a pri tom ne smijemo zaboraviti anonimne darovatelje koji se svojim prilozima priključuju akciji.

Ako bismo na kraju mogli izvući konkluziju, pronevjera je bilo i vjerojatno će ih sporadično i dalje biti, ali to ne znači da bi nas sama činjenica da malverzacije postoje (jer su one, kao i korupcija, vidljive u svim porama društvenoga života) trebale spriječiti da onda kada smo u mogućnosti pomognemo. Međutim, osim makrorazine važno je ne zaboraviti mikrorazinu, okruženje u kojemu živimo jer je osim bolesnih oko nas i puno siromašnih i gladnih. Čini se da svake korizme ponavljamo jedno te isto, da je potrebno odvojiti nešto od svojega (ne samo suviška) da bismo bili od pomoći drugima. Ovoga puta na takvu vrstu darivanja želimo gledati kao na oblik duhovnosti. S tim mislima želim nam svima plodnu korizmu i duhovnost po mjeri čovjeka.

Predstavljanje knjige dr. sc. Andrije Anišića u Zagrebu

U organizaciji Matice hrvatske i Udruge za potporu bačkim Hrvatima – Zagreb, u velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu 19. veljače predstavljena je knjiga dr. Andrije Anišića *Vjersko-moralna obnova braka i obitelji - model opstanka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića*.

Nakon pozdravnih riječi potpredsjednika Matice hrvatske **Stjepana Sučića** i predsjednika Udruge za potporu bačkim Hrvatima **Stjepana Skenderovića**, prvi predstavljatelj bio je profesor na Katoličkome bogoslovnom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu **dr. Stjepan Baloban**. Čestitajući autoru, istaknuo je kako je imao radost kao mentor pratiti i izradu magistarskog, a potom i doktorskog rada koji je temelj tog knjizi. Rekao je kako je temeljna poruka knjige: u novim okolnostima tražiti model opstanka i napretka hrvatskoga naroda u Vojvodini, s posebnim naglaskom na vjersko-moralnoj obnovi braka i obitelji.

Primijetio je i da Anišić ne poznaje samo pisanje biskupa Ivana Antunovića, nego i Antunovićev duh. Tom knjigom Ivan Antunović dobiva značajno mjesto među pastoralnim djelatnicima teolozima, a knjiga je dobrodošla za svakoga, a posebno za one koje zanima povijest, vjerski i društveni život Hrvata izvan domovine, rekao je dr. Baloban.

Drugi predstavljatelj **mons. Stjepan Beretić** istaknuo je kako je obitelj vrijednost za koju se borilo i u XIX. st, no *priznajemo vjersko-moralna obnova braka i obitelji nam je potrebna kao i u Antunovićeve dane*. Rekao je kako je tu knjigu Anišić napisao da pokaže *koliko je Antunović u svojim djelima znao pokazati model opstanka i napretka naroda*. Pripremajući disertaciju, Anišić je toliko zaronio u Antunovićeva pisana djela da je danas za proučavanje Ivana Antunovića ta disertacija nezaobilazan izvor. Na 259 stranica nalazimo do u tančine obrađenu temu, rekao je mons. Beretić te istaknuo da Anišić prikazuje Antunovićevu misao o braku i obitelji u svim njegovim djelima, a na poseban način u njegovim novinskim člancima.

Mons. Beretić kratko je predstavio pastoralni i spisateljski rad Antunovića, koji je počeo pisati u 55. godini. U tom vidu je posebno istaknuo neke zanimljivosti kojima je Antunović poticao na moralnu obnovu sve članove obitelji, od najmanjih do najstarijih, kao i one koji se pripremaju za brak, ili su pak izgubili bračnog druga.

U zahvalnoj je riječi autor dr. Anišić podsjetio da se ranije uglavnom pisalo o preporoditeljskom i prosvjetiteljskom radu Ivana Antunovića, a manje se bavilo njegovom teološkom misli.

Govoreći o aktualnosti misli Ivana Antunovića, tj. djelima koja su nastala prije više od sto dvadeset godina, istaknuo je da su ona aktualna i danas, jer *Antunović svoj nauk o braku i obitelji temelji na Svetom pismu i nauku Crkve onoga vremena, ali je taj nauk ostao nepromijenjen. Antunovićev stil i originalne misli, kao i način djelovanja sigurno i danas mogu biti poticaj i pomoć u vjerskoj i moralnoj obnovi braka i obitelji*. Stoga je na kraju ustvrdio kako Antunovićev model prikazan u toj knjizi može biti doprinos obnovi hrvatskoga naroda u Bačkoj, kao i Crkve u Hrvata u Bačkoj. Predstavljanje je moderirao **Naco Zelić**, a u glazbenom dijelu sudjelovao je **Pere Ištvančić**. /IKA/

Održana skupština Društva „Ivan Antunović“

Redovita skupština Katoličkoga društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“ održana je 3. ožujka u prostorijama Pastoralnog centra „Augustinianum“ u Subotici. Članove Društva pozdravio je predsjednik mons. Stjepan Beretić i podnio izvješće o djelovanju Društva u proteklih godinu dana.

Predsjednik Društva podsjetio je da je namjera biskupa Matije Zvekanovića kad je osnovao to Društvo bila da Hrvati pod okriljem Crkve njeguju svoju kulturu, čuvaju običaje, produbljuju svoju duhovnost te proučavajući svoju prošlost u sadašnjosti rade za dobrobit svoga naroda i svoje Crkve, ali uvijek i s pogledom u budućnost. Društvo je u godini 2013. što samostalno što u suradnji s drugim hrvatskim udrugama organiziralo desetak priredbi različitog sadržaja, što može biti svima na ponos, istaknuo je mons. Beretić. Posebno je naglasio vrlo uspješnu proslavu o stotoj obljetnici rođenja svećenika-pjesnika Alekse Kokića u kojoj je i Društvo dalo svoj značajni doprinos. U izdanju Društva objavljeno je dvanaest brojeva Katoličkog lista *Zvonik*, godišnjak-kalendar *Subotička Danica* kao i knjige: Izabrane pjesme *Lira naiva 2013.*, *Bunjevački put križa Tomislava Žigmanova* i doktorsku disertaciju **Andrije Anišića** *Vjersko-moralna obnova braka i obitelji – model opstanka i napretka naroda u djelima Ivana Antunovića*. U planu i programu Društva za ovu godinu predsjednik Društva je osim redovitih djelatnosti skrenuo pozornost na „Dane Albe Vidakovića“, kao na najznačajniji događaj u ovoj godini u kojem će Društvo sudjelovati kao suorgani-

zator. Osim Društva „Ivan Antunović“, organizatori Dana Albe Vidakovića su Subotička biskupija, Institut za crkvenu glazbu „Albe Vidaković“ Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu te Hrvatsko društvo crkvenih glazbenika. U raspravi, dr. Andrija Anišić upozorio je pročelnike pojedinih odjela Društva da bi trebali oživjeti rad po odjelima i stoga je potaknuo okupljene članove Društva da se uključe u pojedine odjele i daju svoj doprinos djelovanju Društva. **Mons. Bela Stantić** postavio je pitanje u kakvom su odnosu Društvo „Ivan Antunović“ i nova Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“. U svom odgovoru mons. Stjepan Beretić je rekao da je Društvo podržalo osnivanje te nove udruge, ali da će ta udruga djelovati samostalno, a Društvo će u organizaciji Dužijance sudjelovati kao i do sada. Zaključujući skupštinu Društva, kojom je ravnao tajnik vlč. **dr. Ivica Ivanković Radak**, mons. Beretić pozvao je sve članove da budu angažirani članovi Društva i da uvijek imaju na umu da je svrha Društva prije svega naviještati Isusovu Radosnu vijest u svemu što radimo. /**Andrija Anišić**/

Bračni parovi o komunikaciji supružnika

U organizaciji Pokreta novih obitelji Djela Marijina, u subotu 22. veljače 2014. godine u subotičkoj župi sv. Roka održan je susret bračnih parova iz subotičkih župa, kao i iz drugih vojvođanskih župa.

Predavanje na temu „Komunikacija supružnika“ održao je katedralni župnik iz Zrenjanina **mons. László Gyuris**, a potom su supružnici **János** i **Melinda Mészáros** iz Bečeja, svjedočili o vlastitom iskustvu komunikacije odnosno o bračnoj krizi koju su uspjeli prevladati. Bilo je ovo veoma dirljivo svjedočenje koje je potaknulo mnoge na razgovor. U ime Tajništva Novih obitelji, voditelji ovog susreta i rasprave bili su **Dori** i **István Mészáros** iz Pančeva i **Vesna** i **Ladislav Huska**, koji su uz svjedočenje ovoga puta bili i domaćini susreta.

Ovaj vrlo zanimljiv susret imao je plodnu raspravu, odnosno razgovor u koji su se uključili i drugi nazočni supružnici, govoreći o svojim pozitivnim i negativnim iskustvima. Na pitanja su odgovarali predavač mons. László, župnik župe sv. Roka **mons. dr. Andrija Anišić**, te gost - subotički pravoslavni paroh o. **Dragan Stokin**. O. Dragan je i otac desetero djece te su njegovo iskustvo i tumačenja bili od velike koristi svima.

Da je organizacija bila veoma dobro svjedoči i briga za djecu za koju su organizatori pripremili igraonice i čuvanje kako bi roditelji nesmetano mogli sudjelovati na susretu.

Među sudionicima je nekoliko njih potvrdilo kako su teško odvojili vrijeme za ovaj susret, ali svojim domovima idu puna srca motivacije da više rade na svom supružničkom odnosu. /**Zv**/

Obljetnica djelovanja katedralnog dječjeg zbora „Zlatni klasovi“

Dječji zbor subotičke katedrale „Zlatni klasovi“ održao je 1. ožujka svečani koncert u subotičkoj prvostolnici, prigodom 30. obljetnice svojega djelovanja. Izveo je skladbe koje su bile na repertoaru u trideset godina djelovanja. Tako su na programu bile duhovne i liturgijske skladbe, ali i neke svjetovne skladbe hrvatskih skladatelja koje je taj zbor izvodio na raznim priredbama.

Na rasporedu su se našle skladbe subotičkog skladatelja Albe Vidakovića, o. Ive Perana, o. Anđelka Milanovića, Šime Marovića, Marija Nardelija, o. Ivana Glibotića, s. Lujze Kozi-

nović, Božidara Širole, Zdenke Kočonde, te inozemnih: Handela, Leroya, Andersona i dr. Uz katedralni dječji zbor „Zlatni klasovi“ nastupili su učenici glazbene škole u Subotici, članovi katedralnoga dječjeg zbora: **Aleksandar Rukavina** na harmonici, **Lucija Vukov** na flauti te sestre **Kristina** i **Leona Matković** na klaviru, Juniorski sastav Subotičkoga tamburaškog orkestra, **vlč. Dragan Muharem** kao pratilac na orguljama a sve pod ravnanjem katedralnog zborovođe i orguljaša **Miroslava Stantića**. Na kraju koncerta publiku i male pjevače slavljениke pozdravio je katedralni župnik **mons. Stjepan Beretić**. Slavlje je nastavljeno prigodnim domjenkom u župnom domu katedralne župe sv. Terezije.

Sutradan, u nedjelju 2. ožujka, svečanim misnim slavljem u katedrali sv. Terezije dječji zbor „Zlatni klasovi“ zahvalio je Gospodinu za 30 godina svoga djelovanja, animirajući misno pjevanje. Katedralni dječji zbor „Zlatni klasovi“ osnovan je 1984. godine, o dvadesetoj obljetnici smrti subotičkog muzikologa i skladatelja Albe Vidakovića. Zbor je od 1984. do 2012. vodila **s. Mirjam Pandžić**, a od rujna 2012. godine vodi ga Miroslav Stantić, zborovođa i orguljaš subotičke prvostolnice. Na repertoaru zbora nalaze se liturgijske popijevke, pučke pjesme, te skladbe M. Martinjaka, Š. Marovića, M. Leščana, Lj. Galetića, A. Klobučara i drugih, ali i svjetovne rodoljubne skladbe. Zbor redovito sudjeluje na liturgijskim slavljenjima u subotičkoj katedrali, na smotri dječjih zborova „Zlatna harfa“, te u sklopu božićnih i uskrsnih koncerata u subotičkoj katedrali. Danas zbor čini tridesetak pjevača, uglavnom vjeroučenika župe sv. Terezije u Subotici ali i drugih gradskih župa.

D. M.

Na Tribini mladih o čudesnom ozdravljenju

Naše svjedočanstvo života s malom Anom i bl. Marijom Petković

U prepunoj dvorani Pastoralnog centra Augustinianum 16. veljače obitelj Vukov je održala predavanje u kojem je posvjedočila ozdravljenje svoje kćerke Ane po zagovoru blažene Marije Petković.

Mama **Tatjana** i otac **Ivan** svjedočili su svoju vjeru u ozdravljenje njihove kćeri Ane koja je rođena sa Downovim sindromom. Iako su liječnici pretpostavili da neće živjeti dugo poslije rođenja, njezini roditelji nisu gubili vjeru. Uz pomoć njihovog župnika, **mons. Andrije Anišića**, obitelji, prijatelja i župljana župe sv. Roka izmolili su čudo. Ana je preživjela, a uz pomoć zagovora blaženice prebrodila je i sve poteškoće i bolesti koje su uslijedile.

Ana je danas jedna vesela djevojčica koja svojim osmijehom svjedoči čudo koje joj se dogodilo.

Na facebook profilu „Vjeronauk Subotica“ među komentarima su i ovi:

– Hvala vama draga Tatjana! Pravi ste primjer nama mladima kako jedna obitelj treba u svaku poteškoću ulaziti s vjerom... Ana je, kako kažete, Božje dijete i najvedrija osoba koju poznajem! Sve vas puno volimo i ljubimo! – **Nataša Stipančević**.

– Predivno svjedočanstvo! Hvala vam! BVB – **Darko Temunović**. /Vjeronauk Subotica, facebook/

U sljedećem broju *Zvonika* čitajte opširniju reportažu o čudesnom ozdravljenju male Ane Vukov i svjedočenju njezine obitelji.

Formirano Pastoralno vijeće župe Sonta

Novo Pastoralno vijeće župe Sonta formirano je polovicom veljače. Od samog dolaska u Sontu novi župnik vlč. Josip Kujundžić pristupio je evidentiranju kandidata, a nakon obavljenih razgovora s njima načinio je konačni prijedlog i prosljedio ga biskupu mons. Ivanu Pénzesu na verifikaciju.

Iako nije godina izbora ovih tijela, biskup je iznimno odobrio formiranje Vijeća, s mandatom do 31. ožujka 2015. godine. Nakon polaganja prisege 9. veljače, na konstituirajućoj sjednici je za pročelnika PV-a izabran **Zlatko Klecin**, a članovi su **Antun Čonka, Tihomir Topal, Goran Trenčin, Adam Šokac, Marin Šegrt, Emina Lukić, Seka Kovač, Ivana Lukić, Mata Zec, Pavle Bukovac, Branko Poturica, Bela Vereš, Stipan Tolarić, Stipan Mihaljev, Antun Jakšić i Marko Šokac**. Po idejama izloženim na prvim sjednicama i prvim poduzetim i realiziranim akcijama, mislim da ću

u novoizabranom Pastoralnom vijeću imati odlične suradnike. Po njihovim početnim inicijativama vidim da namjeravaju ozbiljno raditi u duhu Evanđelja i sukladno potrebama uočenim u našoj župi. Sve naše akcije ćemo planirati zajednički, a u realizaciju ćemo nastojati uključiti i što veći broj vjernika župe Sonta, kaže za Zvonik vlč. Josip.

Ivan Andrašić

Pokladni dani u Sonti

Posljednji vikend prije početka Korizme, a u duhu višestoljetne tradicije, Sončani su obilježili plesom, pjesmom, dobrim zalogajem i ponekom kapljicom. U pokladnim danima bilo je veselo u svim institucijama vjerskog, političkog i kulturnog miljea hrvatske nacionalne zajednice.

Najbrojnije aktivnosti zabilježene su na dan Debelog četvrtka. Po tradiciji, MO DSHV-a je u maloj dvorani MZ Sonta

okupila svoje članove, simpatizere, prijatelje i suradnike. Uz kolačiće, peretke i škvarcima pogačice, te nadahnutu svirku TS „Tandora“ KUD-a „Mažoret“, u ugodnom druženju sa članovima stranke večer su proveli predstavnici župe Sonta, vlč. **Josip Kujundžić** i pročelnik Pastoralnog vijeća **Zlatko Klecin** te predstavnici mjesnih institucija kulture, KPZH „Šokadija“, OKUD-a „Ivo Lola Ribar“ i gosti, članovi Stranke iz Apatina. Istoga dana članice „Šokadijine“ etno sekcije su organizirale ugodno druženje u prostoru Šokačkog doma, uz neizbježno mađarenje, a druženje po sličnom scenariju organizirale su i članice etno sekcije OKUD-a „Ivo Lola Ribar“ u svojim prostorijama.

U subotnjoj večeri bilo je najveselije u vjeronaučnoj dvorani župnoga doma. Sončanski župnik vlč. Josip Kujundžić i novoformirano Pastoralno vijeće organizirali su veselu pokladnu večer. Ugostili su i predstavnike MZ Sonta, KPZH „Šokadija“ i medija koji izvještavaju o životu i radu u Sonti. Ton veselju davali su „Šokadijini“ tamburaši i kantautorica **Božana Vidaković** sa svojom harmonikom. Pokladne aktivnosti u Sonti završene su u nedjelju, javnom manifestacijom „Poklade su i ljudi su dani“ u organizaciji OKUD-a „Ivo Lola Ribar“. Pored folklorne sekcije organizatora, u programu su sudjelovali i gosti iz Republike Hrvatske, KUD „Seljačka sloga“ iz Zadubravlja.

Ivan Andrašić

Započelo uređivanje prostora župnoga doma

Sončanski župnik vlč. Josip Kujundžić i novoizabrano Pastoralno vijeće započeli su s organiziranjem akcija na uređenju prostora župnoga doma i crkvenog dvorišta.

Među prvim poduzetim zahvatima bilo je otvaranje ulaza u sanitarni čvor u unutarnjem dijelu župnoga doma, kako bi vjernici imali odgovarajuće higijenske uvjete za slučaj potrebe. Stari, po svemu nefunkcionalni objekt, svojedobno sazidan na rubu crkvenog dvorišta, uklonjen je, jer je svojim izgledom narušavao lijepo uređen i njegovan okoliš, te je bio leglo potencijalne zaraze. Poduzeta je i akcija čišćenja i uređivanja svih prostora u sklopu župnoga doma, a čim vremenski

uvjeti budu dopustili, namjerava se poduzeti sveobuhvatna akcija uređenja sončanskog groblja, koje je u vlasništvu Crkve.

Ivan Andrašić

O moralno odgovornom poslovanju

U velikoj vijećnici Gradske kuće u Subotici je 13. i 14. veljače održana II. vojvodansko-mađarska CSR (Corporate Social Responsibility) konferencija, tj. konferencija o društveno odgovornom poslovanju (DOP). Konferenciju su zajednički organizirali Caritas-Subotica i segedinska fondacija „Talentum“. Taj IPA projekt pokrenut je prošle godine pod geslom „Zajedno je bolje“ uz pomoć sredstava Europske unije u Južnoj Mađarskoj i u Vojvodini. Cilj projekta je promicati društveno odgovorno djelovanje poduzeća.

Sve aktivnosti u okviru ovoga projekta tijekom godinu dana bile su usmjerene na podizanje svijesti o značaju prihvaćanja moralne društvene odgovornosti. Oko projekta su se okupili predstavnici neprofitnog i profitnog sektora. Sudionike konferencije na početku su pozdravili koordinatori **Gábor Ritz** u ime Caritasa i **Hajnalka Tamási**, stručna rukovoditeljica IPA projekta „Zajedno je bolje“. *Cilj nam je i ubuduće nastaviti sa sličnim aktivnostima, čime želimo promijeniti svijest ljudi kako bi predstavnici oba sektora shvatili da su upućeni jedni na druge, da trebaju imati hrabrosti i povjerenja jedni u druge te organizirati zajedničke aktivnosti*, istaknula je ona.

Skup je pozdravio i konferenciju otvorio gradonačelnik Subotice **Jenő Maglai**, koji je među ostalim naglasio kako se nada da ćemo zajednički uspjeti u budućem razdoblju pospešiti i tu svijest i osjećaj društvene odgovornosti kod naših gospodarskih činitelja, jer smo tu svi zajedno na istom zadatku. On je zahvalio i pohvalio subotički Caritas zbog izvanredne suradnje s lokalnom samoupravom, uz nadu da će suradnju proširivati i jačati, *jer je to u interesu naše zajednice i svih naših sugrađana. Dolazi, nadam se, vrijeme kada će društveno odgovorno poslovanje biti izazov svim ozbiljnim gospodarskim subjektima posebno u području socijalne zaštite*, zaključio je gradonačelnik. Sve predavače i prisutne pozdravio je i direktor Caritasa Subotičke biskupije **preč. István Dobai**.

Tijekom dva dana brojni predstavnici nevladinih i neprofitnih udruga kao i predstavnici pojedinih poduzeća i pro-

fitnih udruga govorili su o potrebi društveno odgovornog djelovanja te o trenutačnom stanju na tom području u Vojvodini.

Socijalno učenje Crkve na konferenciji je predstavio **mons. dr. Andrija Anišić**, osvrnuvši se posebno na odgovorno vođenje poduzeća prema tom nauku. On je istaknuo u svom predavanju da Crkva nema još posebno razrađen nauk pod tim vidom, no iz njezinog cjelokupnog nauka jasno je što ona misli i uči i o društveno odgovornom poslovanju. Dr. Anišić posebno je u svojoj prezentaciji istaknuo da je Isus usmjerio socijalno djelovanje svojih učenika (kršćana) svojim osobnim ponašanjem i svojim djelovanjem. On je bio čovjek za druge: došao je služiti a ne da bude služen (Mt 20,28). To je tražio i od učenika: *Ljubite jedni druge kao što sam ja ljubio vas* (Iv 13,34). Poistovjetio se s ljudima u potrebi: *Bio sam gladan, dao si mi jesti, bio sam žedan, napojio si me, bio sam gol zaogrnuo si me, bio sam bolestan, pohodio si me...* (usp. Mt 25). Te odredbe Crkva je kao zajednica tijekom svoje duge povijesti provodila više ili manje, ali na njima se i danas temelji njezin cjelokupni socijalni nauk. Glede društveno odgovornog djelovanja poduzeća, naglasio je osobitu potrebu da se i ona pridržavaju i provode u djelo temeljna načela socijalnog nauka Crkve, a to su dostojanstvo svake ljudske osobe, obitelj, solidarnost, supsidijarnost, opredjeljenje za siromašne. Osobito je naglasio da u proizvodnji dobara treba imati na umu prvenstvo čovjeka pred radom (sa svim posljedicama što ga to prvenstvo sa sobom donosi); prvenstvo rada pred kapitalom (s otvorenosću prema svim vrstama suvlasništva, su-upravljanja, radničkim dioničarstvom i sl.), prvenstvo osobe pred profitom i slobodnim tržištem. Ekonomijom treba efikasno upravljati, ali ne na račun solidarnosti. Očuvanje stvorenoga (okoliša, prirode) je granica koju nijedna ljudska djelatnost ne smije prijeći.

Osvrnuvši se i na socijalni program pape Franje, dr. Anišić je zaključio: *Samo čovječanstvo u kojemu će vladati civilizacija ljubavi moći će uživati istinski i trajni mir. U toj perspektivi, Učiteljstvo Crkve živo preporučuje solidarnost jer je ona kadra jamčiti opće dobro, pomažući cjeloviti razvoj osoba: ljubav „čini da u drugome vidimo same sebe, jer samo ljubav može potpuno promijeniti čovjeka“. Ljubav predstavlja veliku društvenu zapovijed. Ona poštuje druge i njihova prava; zahtijeva ostvarivanje pravde i samo ona nas za to osposobljava. Ljubav nadahnjuje život koji postaje dar sama sebe drugima.*

A. A.

Pokladni utorak u Vajskoj

U prostorijama župnoga stana u Vajskoj u utorak, 4. ožujka, obilježen je „pokladni utorak“.

Manji broj vjernika, tj. članova mađarskog i hrvatskog crkvenog pjevačkog zbora okupio se kod našeg domaćina **vlč. Vinka Cvijina**, koji je uvijek raspoložen za druženje. Druženju se priključila i naša gošća, župnikova mama **Veronika**. Naše vrijedne kuharice, **Eržika** i **Katica**, pripremile su ukusne krofne, koje su zamirisale prostorijama župnoga doma. Ovo je ujedno i poziv za sljedeću godinu da nam se pridruži veći broj vjernika. Također, lijepi broj vjernika okuplja se na pobožnost križnoga puta srijedom i petkom prije večernje svete mise, a za to vrijeme župnik je na raspolaganju za

ispovijed. U ovom mjesecu sv. Josipa okupljali smo se na devetnicu te molili sv. Josipa da štiti naše obitelji.

Slavica Čurčić

Duhovna obnova svećenika u Somboru

Predkorizmena duhovna obnova za svećenike Subotičke biskupije pod okriljem Sluge Božjega o. Gerarda Tome Stantića održana je 4. ožujka u karmelićanskom samostanu u Somboru. Na ovogodišnjoj duhovnoj obnovi okupilo se šezdesetak svećenika i tri đakona.

Duhovna obnova je započela molitvom Trećega časa u crkvi. Nakon toga svećenici su po jezičnim skupinama imali prigodna predavanja. Predavanje na hrvatskom jeziku održao je o. **Mato Miloš**, OCD, vicepostulator kauze S. B. o. Gerarda a na mađarskom umirovljeni novosadski župnik **János Sztrikovics**. O. Mato je održao razmatranje na temu: „Korizma, povlašteno vrijeme u godini za pronalaženje samoga sebe“. Govoreći o duhovnoj borbi čiji je dionik svaki svećenik i svaki vjernik, o. Mato je najprije podsjetio da su putovi našega trajnog protivnika đavla: prefriganost (zmija), zatim napastovanje i neprijateljstvo. Đavo je i ubojica ljudi od početka, tužitelj ili klevetnik, razdvajatelj i lažljivac. *Putovi Zloga predstavljaju ona ponašanja koja žele prezreti čovjeka, degradirati njegovu osobu, obeshrabriti čovjeka, prerusavajući se u teorije sumnje, negacije, indiferentizma, želje da i drugima bude još veće zlo. Različita imena kojima sv. Pismo naziva neprijatelja ljudi, konkretiziraju se u zločinima, ubojstvima, različitim strastima koja razdvajaju ljude*, naglasio je o. Mato. Nakane neprijatelja čovjeka su prije svega zavladati najprije njegovim srcem a onda i djelovati u srcu. U nastavku svog razmatranja o. Mato Miloš je svećenicima osvijetlio Isusov život kao kušnju i borbu osobito na križu. Isus je svoje kušnje proživljavao u svjetlu Božje riječi i stoga je *već od prvog trenutka sotonu pobijedio još tamo u pustinji, upravo snagom Božje riječi a na križu i vjernošću nebeskom Ocu, kojemu je iskazao primat, kao i primat Božje riječi sadržane u Svetom pismu*, zaključio je p. Mato. On je pozvao svećenike da u predstojećoj korizmi a i inače u životu, slijedeći Krista, vode duhovnu borbu u svjetlu Božje riječi, računajući uvijek na pomoć Duha Svetoga. Tako će ostati vjerni svom svećeništvu i tako će najbolje moći služiti onima kojima su poslani.

Jedan od tih problema je neriješeno pitanje zdravstvenog i socijalnog osiguranja katoličkih svećenika kao i pitanje svećeničkih primanja, što je za svećenike Pravoslavne crkve regulirano državnim uredbama. Sve svećenike je biskup ohrabrio da svoju svećeničku službu vrše s ljubavlju i odgovorno

bez obzira na sve poteškoće ističući da su primjer i djelovanje pape Franje za sve vrlo poticajni. Pozvao je svećenike da prate to djelovanje i usvajaju i ostvaruju Papine riječi u svom pastoralnom djelovanju i svećeničkom životu.

Budući da je predkorizmena duhovna obnova svećenika Subotičke biskupije zamišljena i kao promicanja kauze S. B. o. Gerarda Tome Stantića, na kraju euharistijskog slavlja biskup i svećenici su otišli do njegova groba gdje je biskup na hrvatskom i mađarskom jeziku predmolio molitvu za njegovo proglašenje blaženim kao i za uslišanje molitava koje se Bogu upućuju po njegovu zagovoru.

Čitavom duhovnom obnovom i euharistijskim slavljem ravnali kao domaćini, karmelićani o. **Bernardin Vizmeg** i o. **Zlatko Žuvela**. /A. A./

Biskup Péntzes

o uvođenju bunjevačkog jezika u liturgiju

Poslije razmatranja tijekom svećeničke duhovne obnove u Somboru, bilo je euharistijsko klanjanje i prigodna za osobnu svetu ispovijed, a nakon toga svega misa koju je predslavio biskup u zajedništvu s prisutnim svećenicima. U prigodnoj propovijedi biskup **dr. Ivan Péntzes** svećenike Hrvate je obavijestio da se nedavno susreo s apostolskim nuncijem u Beogradu **Orlandom Antoninijem**, koji mu je među ostalim postavio pitanje liturgijskog jezika na „bunjevačkom jeziku“. Naime, Bunjevci koji ne žele biti Hrvati, na prijemu kod predsjednika R. Srbije **Tomislava Nikolića**, zatražili su podršku da se „izbore“ s Katoličkom crkvom da im ona omogući vjerničke obrede na „bunjevačkom jeziku“. Nakon toga je predsjednik Nikolić pozvao nuncija mons. Antoninija sa zahtjevom da učini nešto po tom pitanju. *Nunciju sam objasnio da se radi o čisto političkoj provokaciji, jer iako su Bunjevci u državi Srbiji dobili status nacionalne manjine, oni su porijeklom Hrvati i mogu u svim vjerničkim slavljinama i obredima sudjelovati bez posebnih poteškoća iako su oni na hrvatskom književnom jeziku. Nažalost, činjenica je da Bunjevci koji ne žele biti Hrvati, u vrlo malom postotku žive svoju vjeru iako su katolici*, rekao je biskup. Biskup je također naglasio da slobodno kaže Bunjevcima neka mu dovedu jednog svećenika koji je Bunjevac a da nije Hrvat, pa će mu biti jasno da se radi o čistoj politici. Biskup je također upozorio nuncija Antoninija na puno veće probleme koje katolici imaju u R. Srbiji te da bi se njima trebao pozabaviti u svojim diplomatskim aktivnostima s predsjednikom Nikolićem. /A. A./

Studenti teologije u Subotici

Studenti Katoličkog bogoslovnog fakulteta u Đakovu imali su u 15. i 16. ožujka sa svojim duhovnikom i povjerenikom za formaciju studenata laika, doc. dr. sc. Grgom Grbešićem, malu duhovnu obnovu za mlade u Subotici.

Duhovna obnova je započela katehezom za mlade u subotu u prostorijama župe sv. Roka, gdje je profesor imao nagovor o molitvi, milosrđu i ljepoti krunice Božanskom milosrđu. Jedan je od studenata svjedočio o vlastitom obraćenju i životu s Milosrdnim, a zbor studenata Ruah sve je popratilo pjesmom. U nedjelju je misu u 10 sati u crkvi svete Terezije Avilske predvodio profesor Grbešić sa župnikom **Stjepanom Beretićem**, a mladi su animirali misno slavlje.

Osim u ovom duhovnom programu, studenti su uživali i u ljepotama grada Sombora, u obilasku same Subotice, katedrale, Gradske kuće, kazališta, sinagoge, klasične gimnazije

i sjemeništa Paulinum, a nedjeljno poslijepodne su proveli u šetnji pokraj jezera Palić.

Svim mladima s kojima su slavili Gospodina studenti od srca zahvaljuju, kao i na gostoprimstvu u obitelji Skenderović, kod kojih su odsjeli.

Anamarija Skenderović

Održana prva sjednica Organizacijskog odbora „Dužijance“

U sjedištu Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ u župi sv. Roka u Subotici, u četvrtak, 13. ožujka 2014. održana je prva sjednica Organizacijskog odbora „Dužijance“.

Prema statutu nove udruge (čl. 11.) „Organizacijski Odbor je izvršno tijelo Dužijance koji se skrbi o ostvarivanju ciljeva Dužijance, odnosno odluka Skupštine. Organizacijski odbor ima sedam članova koje imenuje i opoziva Skupština Dužijance. Organizacijskim odborom predsjedava direktor kojega imenuje Skupština. Organizacijski odbor, iz svojih redova, samostalno bira tajnika, vođe određenih segmanata projekta Dužijance, kao i druge vođe, koji ne moraju biti članovi Organizacijskog odbora. Njihov mandat, kao i mandat ravnatelja-direktora, traje četiri godine i mogu biti ponovo birani“.

Na sjednici su uz direktora Organizacijskog odbora **Marinka Piukovića** sudjelovali svi članovi odbora u sastavu: **Marinko Prčić, mons. Stjepan Beretić, Vlatko Vojnić Purčar, Marija Kujundžić, Pavle Kujundžić, Ljiljana Dulić i Ivan Piuković.**

Na početku sjednice sve je pozdravio predsjednik Udruge **mons. dr. Andrija Anišić.** On je izvjestio da je 6. ožujka Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“ upisana u registar udruženja kod Agencije za privredne registre R. Srbije. Direktor Organizacijskog odbora „Dužijance“ **Marinko Piuković** je prema predloženoj dnevnom redu objasnio način djelovanja toga odbora u naredne četiri godine. Članovi Organizacijskog odbora su zatim razgovarali o organiziranju

ovogodišnje Dužijance koja će imati nekih neznatnih novina u odnosu na ranije Dužijance. Naime, glavna i osnovna novina je da je Organizacijski odbor imenovan na četiri godine i da će moći puno mirnije i temeljitije organizirati Dužijancu. Druga bitna novina je da će UBH „Dužijanca“ sa župnicima koji imaju Dužijance u selima oko Subotice sklapati poseban sporazum o suradnji kao i sa svim udrugama koje žele sudjelovati s posebnim programom u okviru Dužijance. Tako će sklopiti poseban sporazum s HKK „Bunjevčako kolo“ koje će ubuduće organizirati Smotru dječjeg folklora „Dužijanca“ kao i smotru folklora „Dužijanca“, zatim sporazum s HKPD „Matija Gubec“ u Tavankutu koji bi trebao biti domaćin ovogodišnjeg Takmičenja risara. Već je dogovoren sa župnikom iz Tavankuta, **preč. Franjom Ivankovićem** Blagoslov žita na blagdan sv. Marka koji će započeti sv. Misom u crkvi Srca Isusova u Tavankutu u 17 sati.

Za pomoćnike direktora Organizacijskog odbora izabrani su Pavle Kujundžić i Ljiljana Dulić, a za voditelje pododbora: Pavle Kujundžić za Takmičenje risara, **Nedjeljka Šarčević** za Aranžere izloga i Likovnu koloniju „Bunarić“, Ivan Piuković za „Priskakanje vatre“ a Marinko Piuković i Andrija Anišić za središnju proslavu u crkvi i na Trgu.

Na sjednici je prihvaćen prijedlog potpredsjednika Udruge **Laze Vojnića Hajduka** da Organizacijski odbor objavljuje Glasnik „Dužijance“ koji bi izlazio dvaput godišnje. Predloženo je također da se formiraju odjeli UBH „Dužijanca“ pod starim nazivima „Katoličko divojačko društvo“ i „Bunjevačko momačko kolo“ a bilo je prijedloga da jedan od odjela bude i Odjel bandaša i bandašica.

Svi članovi Organizacijskog odbora izrazili su nadu da će i ovogodišnja proslava Dužijance proći u najboljem redu na radost i zadovoljstvo svih ljubitelja tog divnog običaja bunjevačkih Hrvata kao i svih građana Subotice. /Zv/

Novi direktor Radio Marije

Udruženje „Marija“ sa sjedištem u Novom Sadu, na sjednici Upravnog odbora 6. ožujka ove godine izabrala je šestog direktora/urednika hrvatskog programa Radio Marije Srbije u osobi **mons. dr. sc. Andrije Anišića**, župnika župe sv. Roka.

Imenovanje je uslijedilo nakon suglasnosti koju je za njegovo imenovanje dala i Svjetska obitelj Radio Marije (World family of Radio Maria). To imenovanje potvrdio je i subotički biskup **mons. dr. Ivan Péntzes** davanjem potrebne kanonske misije svojim dopisom od 10. 03. 2014. godine.

U svom prvom obraćanju na novoj dužnosti mons. Anišić je istaknuo da se prihvatio te odgovorne dužnosti usprkos brojnih drugih dužnosti i obveza koje ima, zato što smatra da je doista milost imati mogućnost naviještati evanđelje putem radio valova u R. Srbiji, u kojoj su katolici, velika manjina. On je izrazio nadu da će uz pomoć dobrih djelatnika i volontera Radio Marije moći dati svoj doprinos ostvarenju karizme Radio Marije kojoj je jedan od glavnih ciljeva promicanje nove evangelizacije.

Radio Marija Srbije ubuduće će svoje poslanje ostvarivati putem dvaju udruženja, putem udruženja „Marija“ na hrvatskom jeziku i putem udruženja na mađarskom jeziku koje je u formiranju. Vremenska raspodjela programa na hrvatskom i mađarskom jeziku ostat će do daljnjega ista. Podsjećamo da program na hrvatskom jeziku emitira još i emisije na srpskom, slovačkom, njemačkom, ukrajinskom i rusinskom jeziku. Uz to još taj program dijeli svoje vrijeme (Time schering) s radijem Srpske Pravoslavne crkve „Slavoslovlje“ u Subotici i s radijem „Blagovesti“ u Somboru.

Neka se ispuni blagoslov koji je biskup Péntzes naznačio novom direktoru u kanonskoj misiji: *Na djelovanje Radio Marije i svih njezinih djelatnika, osobito na novoimenovanog direktora programa, zaviham Božji blagoslov, u nadi da će ovo sredstvo uroditi mnogostrukim plodovima nove evangelizacije u našoj biskupiji, pa i šire.* /Zv/

Redakcija RM na hrvatskom jeziku dobila je svog 6. po redu direktora programa, mons. dr. sc. Andriju Anišića, župnika župe sv. Roka u Subotici.

P.s.

Djelatnici Radio Marije u Novom Sadu, nakon imenovanja novog direktora pronašli su na internetu ovu fotografiju novog urednika i postavili je na svoju web-stranicu. Domišljato.

Devetnica sv. Josipu u znaku radosti Evanđelja

U subotičkoj crkvi sv. Roka, od 10. do 19., ožujka održana je devetnica u čast sv. Josipu. Župnik je odlučio da ovogodišnje teme propovijedi budu prema pobudnici pape Franje „Radost evanđelja“, a okvirna tema bila je Sv. Josip – dionik Radosne vijesti.

Ove godine euharistijska slavlja u devetnici predslavili su i održali prigodne propovijedi sljedeći svećenici: mr. sc. Mirko Štefković, Goran Vilov, Dragan Muharem, László Bárányi, Marijan Vukov, Julije Bašić, mons. Andrija Anišić, mons. Marko Forgić i mons. Stjepan Beretić. Jednu večer gost u devetnici bio je i biskup Ivan Pénzes budući da ni ove godine nije mogao predvoditi svetu misu na samu svetkovinu, jer je otputovao u Mostar na sjednicu BK BiH, na kojoj će sudjelovati kao gost u ime Međunarodne biskupske konferencije „Sv. Ćirila i Metoda“. Jednu večer na misi su sudjelovali sjemeništarci sjemeništa „Paulinum“ sa svojim poglavarima na čelu s rektorom, mons. Josipom Miocsem, koji je predslavio misu. Po ustaljenom rasporedu, 16. ožujka, obilježena je obljetnica smrti biskupa Lajče Budanovića, kao i Dan trudnica. Ove godine poseban blagoslov primilo je deset trudnica.

Svaku večer prije svete mise i prigodne propovijedi vjernici su molili križni put ili krunicu, a u nedjelju je bilo klanjanje za duhovna zvanja i za život. Na kraju mise pred milosnim likom i oltarom sv. Josipa svaku večer pjevale su se litanije njemu u čast s posebnom molitvom za bolesnike i za spas nerođenih te protiv zločina pobačaja.

U subotu prije mise molio se Bunjevački put križa, koji je sastavio Tomislav Žigmanov. Križni put su predmolili na bunjevačkoj ikavici Lazar Cvijin i Zoltan Baka, a vjernike su od postaje do postaje predvodile žene i mladići odjeveni u bunjevačku zimsku narodnu nošnju te starije žene u novijoj bunjevačkoj nošnji. Bila je to prigoda da se prisutni upoznaju s plodovima projekta „Bunjevački put križa“ zahvaljujući kojem je u

proteklih godinu dana obnovljeno osam križeva krajputaša. Toga dana organizirana je i prigodna prodaja umjetničkih grafika tih križeva kao i knjižica *Bunjevački put križa*. Novac prikupljen od prodaje ići će također za obnavljanje križeva krajputaša.

Zajednička nakana sudionika ovogodišnje devetnice bila je za ozdravljenje brojnih bolesnika. Čak sedamdeset bolesnika je osobno preporučeno u zagovor sv. Josipu. Na jednoj od svetih misa vlč. Lazar Novaković, koji se prije godinu dana teško razbolio za vrijeme devetnice sv. Josipu, postavio je zahvalnicu na oltar sv. Josipa, uvjeren da ga je njegov zagovor spasio od smrti.

Sudionici devetnice podržali su akciju „40 dana za život“ koja traje u R. Hrvatskoj. Svi sudionici dobili su posebnu obavijest o toj akciji, a njih četrdeset je svojim potpisom podržalo braću i sestre u akciji s naznakom jednog dana u tjednu kada će i postiti na tu nakanu.

Na sam blagdan sv. Josipa, prije sv. mise župnik je sa suradnicima predvodio molitve za hrvatski narod i za domovinu, budući da se u R. Srbiji svetkovina sv. Josipa slavi kao jedan od četiriju blagdana hrvatske zajednice. Ove godine zajednička proslava hrvatske zajednice, koju organizira Hrvatsko nacionalno vijeće, bila je u subotičkoj franjevačkoj crkvi, a potom i u Velikoj vijećnici Gradske kuće, gdje je održana prigodna akademija.

Andrija Anišić

Glazba je moć

Predavanje pod nazivom „Glazba je moć! Utjecaj glazbe na čovjeka“ održao je u nedjelju, 2. ožujka, vlč. Dragan Muharem u okviru vjeronauka za mlade u dvorani župe sv. Roka.

Predavanje je započelo pjesmom, kako sugerira i sama tematika. Vlč. Dragan Muharem uspio je vjerno i na zanimljiv način približiti koliko zapravo glazba ima utjecaj na naš, kako svjetovan, tako i duhovan život, te da je ne smijemo uzimati zdravo za gotovo. Saznali smo o glazbi i kroz promišljanja grčkih filozofa. Također, ona može služiti i za manipuliranje nad čovjekom jer djeluje na naše nesvjesno. Tijekom predavanja mladi su imali priliku i poraz-

govarati i iznijeti svoje mišljenje u radu u grupama. Svaka od 4 grupe je dobila po jednu pjesmu koju je morala prokomentirati kroz data pitanja. Prve 3 pjesme su bile od poznatih izvođača koje mladi slušaju, a čiji tekstovi vrijeđaju Boga, Crkvu

ili čovjekovo dostojanstvo, dok je 4. pjesma bila religioznog karaktera s pomalo neobičnim tekstom koji bi se u nekom drugom kontekstu mogao protumačiti na sasvim kriv način. Na kraju predavanja saznali smo o mnogo poznatih i slušanih izvođača koje imaju veoma uznemiravajuće tekstove, koje štiju sotonu i bogohule. Na kraju smo došli do zaključka da je glazba koju slušamo stvar osobnog ukusa i da se teško može odrediti koja glazba valja, a koja ne, ali da bi zato glazba trebala utjecati na naš kako intelektualni, tako i duhovan rast. /Zv/

Iz slavlja u korizmu

Šestu nedjelju kroz godinu, 16. veljače, slavimo svetu misu u Irigu i filijalama i razmišljamo o zajedništvu i radosti s mogućnostima da živimo s Bogom. U petak, 21. veljače, župnik **Blaž Zmaić** nazočio je proslavi pedesetogodišnjici sviranja dva člana tamburaškog orkestra HKPD „Matija Gubec“ u Rumi, a u subotu 22. veljače nazočio je humanitarnom koncertu u Vrdniku (KUD-a iz Vrdnika, Iriga, Hrtkovaca i Bukovca) za njihova bolesnog člana **Mišu Veselinovića**. Sedmu nedjelju kroz godinu 23. veljače slavimo u posebnom ozračju u našoj kapelici u Vrdniku svetu misu za pok. **Idu i Josipa Skoberne** uz mnogobrojne vjernike i razmišljamo o idealu prave ljubavi i našem strahu u službi ljubavi, koji je osnovica za poštovanje, upravo i za ljubav prema svakom čovjeku. Nakon toga župnik je u Irigu nazočio ukopu **Gavrila Čupića** (86), s kojim je surađivao jer je on „enciklopedija Iriga“, kako ga i sam župnik nazva. U petak, 28. veljače slavimo misu za pokojnu **Anku Vodenac** uz naglasak: *da smo upućeni jedni na druge, a svako zajedništvo je odslika ljubavi Božje prema nama*, naznačio je župnik. U subotu, 1. ožujka služena je sveta misa za pokojnu **Maricu Černiček**, uz naglasak: *Dobro je da smo opet ovdje: Bog nas ne napušta i za ovaj svijet i za nas sve se brine kao dobri otac ili jedna ljubljena majka*. Osmu nedjelju

kroz godinu, 2. ožujka, slavimo na tri mjesta uz razmišljanje o životu uz župnikovu poruku da živimo život *kao dar koji Bog daje. Svaki novi dan je tvoj život. Danas je tvoj dan*, poručio je župnik.

Nakon karnevalskih dana (ovdje se to ne osjeća niti doživiti!), kako u svijetu nazivaju „petogodišnje doba“, na dan Pepelnice 5. ožujka, svetom misom (i obredom pepeljanja) ulazimo u novo crkveno vrijeme s pozivom župnika: *Sedam tjedana imamo vremena za razmišljanje i raditi na sebi, kako bismo opet našli dobar život. Tri težišne točke: molitva – post – milostinja, tri puta koja nas čine slobodnim i radosnim a srce i ruka bivaju slobodni za Boga i bližnjega*. Po završetku dana župnik je nazočio predstavljanju knjige *Ja znam Božje ime*, autorice **Ljilje Hadži Plavšić** iz Čačka. Na prvu korizmenu nedjelju 9. ožujka, slavimo misu u Vrdniku (za pokojne **Maricu i Radojicu Mehandić**, pravoslavne vjere). Svaka korizmena nedjelja će imati svoju temu, a za svaki tjedan pripremamo vježbe (za prvi korizmeni tjedan: naći trenutak i mjesto svakog dana nesmetano malo klečati i moliti). Utorkom i petkom molimo i pratimo križni put. U petak 14. ožujka služena je sveta misa za pokojne iz obitelji **Ivanović i Vukosavić**, a u subotu 15. ožujka za **Maricu Martinović i Olgu Vučićević**, pravoslavne vjere (darovane od sina i supruga **Dragana** koji živi u Užicu). Molitvom Puta križa nastavljamo hod dalje kroz korizmu. /f. f. /

Tribina prof. Čatića u Zemunu

Redovito predavanje u okviru tribine „Uvod u kršćanstvo“ prof. Ivice Čatića održano je 2. ožujka u Zemunu. Naglasak predavanja bio je na 16. poglavlju Djela apostolskih.

Kao prvi događaj u okviru spomenutog poglavlja opisuje se Pavlov i Silin dolazak u Derbu i Listru. Ondje je bio učenik po imenu Timotej, sin žene Židovke koja je postala vjernica i oca Grka. Kako su za njega braća što su bila u Listi i Ikoniju imala samo riječi hvale, Pavao je odlučio uzeti ga sa sobom na put i dao ga je obrezati. Čin Timotejeva obrezanja nije bio znak Pavlove nedosljednosti, budući da je govorio da on nije neophodan da bi neko bio prihvaćen od strane Crkve, već je to učinjeno zbog Židova koji su bili u onim mjestima, jer su svi znali da je Timotejev otac Grk. A kad su prolazili gradovima, prenosili su odluke koje su donijeli apostoli i starješine u Jeruzalemu. Tako su crkve utvrđivane u vjeri i svakodnevno su brojčano rasle. Drugi dio predavanja odnosio se na događaj kada je Pavao pozvan u Makedoniju nakon što je prošao sa Silom i Timotejem Frigiju i Galaciju. Duh Sveti ih je spriječio propovijedati Riječ u Aziji. Stigavši na granicu Mizije, pokušali su proći u Bitiniju, ali im to nije dopustio Isusov Duh. A kada su prošli Miziju, siđoše u Troadu. Pavao je tada imao viđenje noću kako neki muškarac, Makedonac, stoji i moli ga govoreći: „Prijeđi u Makedoniju i pomози nam“. Nakon toga on je bio uvjeren da njega i njegove suputnike Bog zove da propovijedaju evanđelje. Misionari tada prelaze u Europu. Poruka ovoga predavanja prof. Ivice Čatića odnosila se na to kolika je bila moć Pavlove posvećenosti širenju Božje Riječi nakon tolikih prepreka na koje je nailazio na svom putu. Pavao nam poručuje da i nas u našoj vjeri čak ni okovi ne bi trebali pokolebati, jer on je iz Filipa iako je bio u tamnici, izašao mirnije i uz veće počasti nego iz bilo kojeg drugog grada, jer iz njih je praktično morao bježati. /Danijela Lukinović/

Korizmena duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije

Duhovna obnova za svećenike Srijemske biskupije održana je u Petrovaradinu, 17. ožujka, a sudjelovali su i svećenici grkokatolici koji djeluju u Srijemu. Duhovnu obnovu predvodio je preč. Jozo Duspara, župnik u Zemunu i dekan zemunskog dekanata. Tema duhovne obnove bila je „Caritas – ljubav crkve kao zajednice ljubavi“ iz enciklike pape Benedikta XVI. „Caritas in veritate – Ljubav u istini“.

Nakon molitve srednjeg časa, nazočne je pozdravio **Berislav Petrović**, župnik u Novom Slankamenu i povjerenik Srijemske biskupije za trajnu duhovnu svećeničku izgradnju i pozvao svećenike na pripravu za ovogodišnji Veliki tjedan i Uskrs. Također je zahvalio svećenicima Srijemske biskupije što su prihvatili da budu voditelji svećeničkih duhovnih obnova.

U svojem izlaganju predavač je ukazao da je cjelokupno djelovanje Crkve izraz ljubavi koja traži potpuno čovjekovo dobro, traži njegovu evangelizaciju po riječi i sakramentima, što je u povijesti pretpostavljalo pravi herojski pothvat, i traži njegovo promicanje u različitim područjima života i ljudskog djelovanja. Ljubav je prema tome služenje koje Crkva ostvaruje da bi neprestano izlazila u susret čovjeku koji trpi ili je u potrebi.

Na kraju je predavač zaključio: *Ljubav je svjetlo, u konačnici jedino svjetlo koje uvijek iznova rasvjetljuje svijet obavijen tamom i daje nam hrabrosti potrebne za život i djelovanje. Ljubav je moguća i mi smo je sposobni prakticirati jer smo stvoreni na sliku Božju, i tako živjeti ljubav i omogućiti da Božje svjetlo uđe u svijet.*

Tomislav Mađarević

Prva godina pontifikata pape Franje

Prije godinu dana, 13. ožujka 2013., na Petrovu stolicu izabran je kardinal Jorge Mario Bergoglio. Započeo je tako pontifikat pape Franje, 265. Petrova nasljednika, mjesec dana nakon povijesnog odreknuća od papinske službe Benedikta XVI.

Papa Franjo započeo je svoj pontifikat najobičnijim pozdravom: Dobra večer. Prve geste novog Pape – prvog pape s imenom asijskog sveca, prvog pape iz Družbe Isusove, prvog pape iz Južne Amerike – razbijaju sheme i običaje, počevši od poziva vjernicima u večeri svoga izbora, kada ih je prignuvši glavu zamolio da mole za njega, što će ponoviti u niz navrata tijekom prve godine svoga pontifikata. Novi rimski biskup zamišlja Crkvu kao onu koja „hodi, gradi i ispovijeda vjeru u Issa Krista“ i sanja „siromašnu Crkvu“ kao što je povjerio novinarima koje je primio u dvorani Pavla VI. neposredno nakon svog izbora, prisjetivši se poziva koji mu je na konklavama uputio njegov prijatelj kardinal Claudio Hummes: „Ne zaboravi siromahe“.

Apostolskom pobudnicom *Evangelii gaudium* od 24. studenoga 2013. Papa je, nadalje, sabrao u široku i živu sintezu bitne točke toga plana, napisavši zapravo magna charta plana djelovanja za godine koje dolaze. U riječima pobudnice – koja je zbog oblika pregleda i bogatstva izloženih sadržaja više nalik pravoj enciklici – krije se čitavo misijsko lice Crkve i prije svega novi način „crkvenosti“ koju bi Papa htio kako bi kršćanski navještaji bili sve čišći i vjerniji evanđelju.

Tijekom svoga prvog apostolskog putovanja u Brazil u povodu 28. svjetskoga dana mladih od 22. do 28. srpnja 2013., Papa upozorava kako nitko ne smije ostati neosjetljiv na nejednakosti koje i nadalje vladaju u svijetu. Neka svatko, prema vlastitim mogućnostima i odgovornostima, pridonese da se okončaju brojne društvene nepravde.

Ponekad gubimo one koji nas ne razumiju jer smo izgubili jednostavnost... Bez gramatike jednostavnosti, Crkva se lišava uvjeta koji omogućuju „uloviti“ Boga u dubokim vodama njegova otajstva... Ima onih koji napuštaju Crkvu jer im se čini možda previše hladnom, previše autoreferencijalnom, previše zatočenom u vlastite rigidne izraze. U pogledu te situacije trebamo Crkvu koja se ne boji izaći u njihovu tamu. Trebamo Crkvu koja je kadra presresti ih na njihovu putu. Trebamo Crkvu koja se zna upustiti s njima u razgovor. Trebamo Crkvu koja zna zapodjenuti dijalog s tim učenicima, koji, bježeći iz Jeruzalema, besciljno lutaju, sami, s vlastitim

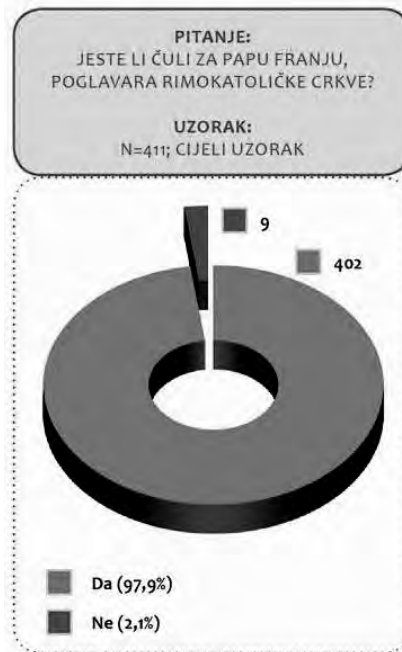
razočaranjem, razočaranošću kršćanstvom koje smatraju besplodnim, nesposobnim dati smisao... Jesmo li još uvijek Crkva koja može zagrijati srce, pita se Papa u jednom od svojih govora u Brazilu.

Reorganizacija Rimske kurije, aparata Svete Stolice, bio je jedan od najčešćih zahtjeva u više od 160 intervenata kardinala tijekom deset općih kongregacija (sastanaka) koje su prethodile konklavama, gdje su predstavljene najžurnije teme koje se postavljaju pred novog papu. U pozadini njihovih poticaja sigurno nije bila briga oko isključivo organizacijskog preustroja tih ureda, kao da bi se radilo samo o tome da se poboljša njihova sposobnost u upravljanju crkvenom birokracijom, koliko više briga da središnja tijela koja pomažu papi u općem upravljanju Katoličkom Crkvom budu uvijek na istoj razini sa svojom biti.

U knjizi-intervjuu *El jesuita*, kardinal Bergoglio ovako je odgovorio na pitanje kako zamišlja budućnost Katoličke Crkve: *Crkva mora ići u korak s egzistencijalnim, moralnim i duhovnim razvojem naroda. Mora mu pomoći da raste u čovječnosti jer je, u konačnici, čovjek taj kojem je Božja objava upravljena, on je Božja slika. Kao kršćani ne smijemo zanijekati to shvaćanje, niti s njim postupati kao s nekom robom. Smatram, nadalje, da će 21. stoljeće biti religiozno. No, tek će se vidjeti na koji način. Religioznost je katkad praćena nekom vrstom nejasnog teizma u kojem se psihološko isprepleće s parapsihološkim, i ne vodi uvijek pravom i dubokom osobnom susretu s Bogom, kao što smo mi kršćani uvjereni da mora biti.* /IKA/

Koliko hrvatski građani znaju o papi Franji?

U istraživanju koje je u veljači ove godine za *Veritas – glasnik sv. Antuna Padovanskog* provela agencija Hendal, građani su pitani koliko znaju o sadašnjem poglavaru Katoličke Crkve i što misle o tome kakav je njegov pontifikat nakon prve godine vođenja Crkve.

Istraživanje se temelji na odgovorima građana starijih od 15 godina, iz šest hrvatskih regija, metodom slučajnog izbora. Od ispitanih 97,9% građana čulo je za papu Franju, poglavara Katoličke Crkve i većina ga, nakon prve godine pontifikata, ocjenjuje s izvrsnim (62,5%). Također, prema mišljenju većine (77,2%) papa Franjo promijenio je sliku Crkve u javnosti na bolje; 68,7% ispitanih smatra najbližim Papin govor o siromaštvu. Jedna petina bliskim doživljava

i Papin međureligijski i ekumenski dijalog. Premda je Franjo od početka apostol Božjega milosrđa, to je blisko svega 16,1% građana, gotovo kao i Radost Evanđelja (15,9).

Jedan od najvećih uspjeha pape Franje u prvoj godini pontifikata je što je Isusa i Radosnu vijest uspio približiti vjernicima, smatra 63% ispitanika, dok je 28,5% odgovorilo da ne zna je li u tome uspio. Njih 40% misli da živjeti prema Evanđelju nije teško, dok ih 31,4% misli da jest.

Više od polovice anketiranih građana o djelovanju pape Franje informira se iz svjetovnih medija (55,5%), njih 8,7% kao izvor koristi katoličke medije, a 25,5% kombinira i jedne i druge. 82,5% anketiranih o Papi prati samo ono što mediji prenese, dok ih svega 2,4% prati Papine cjelovite govore. I medije i sve što Papa kaže kombinira 8,2% građana. Premda je u protekloj godini objavljeno više naslova o papi Franji ili njegovih djela na hrvatskome jeziku, svega 0,9% ispitanika pročitalo je barem jedan od tih naslova. /IKA/

U Kardinalski zbor uvršteno 19 novih kardinala

U bazilici sv. Petra, 22. veljače, papa Franjo je predvodio svetu misu prigodom javnog konzistorija, na kojemu je u Kardinalski zbor uvrstio 19 novih kardinala. U slavlju je, na poziv pape Franje, sudjelovao i umirovljeni papa Benedikt XVI.

Novih 19 kardinala dolazi iz 12 zemalja s četiri kontinenta, među njima 16 aktivnih i tri umirovljena nad/biskupa. Od 16 aktivnih četvorica su kurijalni a dvanaestorica rezidencijalni.

Kardinalski zbor sada ima 218 članova, od kojih 122 izbornika; njih 61 iz Europe, 19 iz Latinske Amerike, 15 iz SAD-a i Kanade, po 13 iz Afrike i Azije i jedan iz Oceanije.

Biskup Biernacki zabrinut zbog stanja u Ukrajini

Veliku zabrinutost za stanje u Ukrajini, kojoj prijeti otvoreni rat, te apel svim državama svijeta da Ukrajini pomognu pronaći put dijaloga i mira, uputio je katolički biskup biskupije Odesa-Simferopolj mons. Bronislav Biernacki, čiji se dio biskupije nalazi u Autonomnoj Republici Krim.

U poruci koju je objavila agencija Sir, biskup piše: *Dok cijeli svijet s velikom tjeskobom promatra stanje u Ukrajini, Katolička Crkva jako je zabrinuta razvojem situacije u našoj zemlji, koja je korak do otvorenog rata, koji može zahvatiti veliki dio Istočne Europe. Budući da sam biskup biskupije Odesa-Simferopolj, čiji se jedan dio nalazi u Republici Krim, moram izraziti svoju duboku žalost zbog stanja u mojoj biskupiji.*

Kao katolici molimo za mir i dijalog. Shvaćamo da svaki narod ima pravo slobodno odlučiti o svojoj budućnosti. Shvaćamo da se sve političke promjene imaju odvijati bez miješanja izvana. Gledajući sada da je pogaženo to temeljno pravilo ponašanja, pozivamo sve države svijeta da zajedno s Ukrajinom porade na uspostavi mira i razumijevanja među sukobljenim stranama, istaknuto je u apelu.

Tijekom krize, Katolička Crkva u Ukrajini u više navrata poticala je ukrajinski narod na molitvu i da od Boga traži dar mira. Zajedno sa svojom subraćom, drugim biskupima, pozivam ukrajinski narod da započne tjedan molitve i posta kako bi se izmolilo mirovno rješenje za Ukrajinu. Pozivam i osobe drugih država da nam se pridruže u molitvi. Svi smo duboko uvjereni da Bog mira može podariti mir i sreću svoj našoj braći i sestrama u Ukrajini, bez obzira na njihovu nacionalnost i vjersko uvjerenje. Neka nam milosrdni Gospodin udijeli svoj mir, ističe se u zaključku biskupova apela.

Metropolit Onufry, ravnatelj Ukrajinske pravoslavne Crkve – Moskovskoga patrijarhata – uputio je apel primasu Ruske pravoslavne Crkve, patrijarhu Kirilu, da učini sve moguće kako bi se izbjeglo prolijevanje krvi u Ukrajini, nakon što je Kremlj od Ruskog senata dobio zeleno svjetlo za slanje oružanih snaga. /IKA/

Rekordan broj sudionika prijavio se za Susret hrvatske katoličke mladeži u Dubrovniku

Rekordan broj 31.917 sudionika prijavio se za nadolazeći Susret hrvatske katoličke mladeži (SHKM), koji će se održati 26. i 27. travnja u Dubrovniku, što će biti najveće okupljanje mladih u odnosu na prethodne susrete, koji se organiziraju od 1996. godine.

S obzirom na dosadašnje susrete većina biskupija prijavila je rekordni broj mladih, koji će sudjelovati na SHKM u Dubrovniku. Ovaj susret ima i međunarodni karakter, jer će na njemu sudjelovati i 524 mladih iz svijeta, a dolaze iz Austrije, Njemačke, Italije, Mađarske i Makedonije. Ističemo kako će na ovom susretu sudjelovati čak sto mladih iz Križevačke eparhije, što će u Hrvatskoj biti najveće okupljanje mladih grkokatolika do sada, ističe se u priopćenju.

Organizatori navode i broj od 1600 mladih volontera iz Dubrovačke biskupije čime se iznimno ponose kao i brojne obitelji iz Dubrovnika i okolice koje će pružiti smještaj mladima na jednu noć. Sve ovo svjedoči o živoj Crkvi, zajedništvu i duhovnom buđenju Dubrovačke biskupije, koje je potaknulo ovaj susret mladih, zaključuje se u priopćenju. /IKA/

Gaudium et spes – Radost i nada

Piše: mr. o. Mato Miloš, OCD

Intimna zajednica bračnog života i ljubavi, koju je Stvoritelj utemeljio i providio vlastitim zakonima, sazda se bračnom vezom, to jest osobnim neopozivim pristankom. Tako se ljudskim činom, kojim supruzi sebe uzajamno predaju i primaju, rađa također, pred društvom, po božanskoj uredbi čvrsta ustanova: ta sveta veza u cilju dobra kako roditelja i potomstva tako i društva ne ovisi o ljudskoj samovolji (GS br. 48).

U prošlom smo broju *Zvonika* naveli niz crkvenih dokumenata koji govore o braku i obitelji. Među tim crkvenim dokumentima ističem, pastoralnu konstituciju o Crkvi u suvremenom svijetu *Gaudium et spes – Radost i nada*, Drugoga vatikanskog Sabora, o kojoj ćemo razmišljati u ovom broju *Zvonika*. Drugi dio pastoralne konstitucije *Radost i nada*, u svome prvom poglavlju govori o temi *Promicanje dostojanstva braka i obitelji*. Na početku prvog poglavlja govori se o raznim poteškoćama na koje nailazi brak i obitelj danas u suvremenom svijetu. O tome smo govorili u prošlom broju. Ovdje ćemo govoriti o svetosti braka i obitelji kako je to zamislio i stvorio sam Bog, Stvoritelj svijeta. Bog je začetnik braka i obitelji, za održanje čovječanstva, za osobni napredak, i *vječnu sudbinu pojedinih članova obitelji, za dostojanstvo, čvrstinu, mir i dobrobit same obitelji i čitavog ljudskog društva.* (GS br. 48). Po svojoj prirodnoj naravi, ženidba i bračna ljubav usmjerene su *k rađanju i odgoju djece i nalaze u tom svoju krunu* (isto). Muž i žena, po svome bračnom savezu, sakramentu braka, intimnim sjedinjenjem osoba i čina pružaju jedno drugome pomoć i službu, te doživljavaju smisao jedinstva kojega iz dana u dan produbljuju. Svetost braka, u kojemu se dvije osobe darivaju jedna drugoj, i iz tog darivanja rađaju djecu, zahtijeva *punu vjernost bračnih drugova i njihovo nerazdruživo jedinstvo* (isto). Kada kažemo „svetost braka“, onda mislimo na Krista Gospodina koji je blagoslovom i ljubavlju obasuo brak i obitelj. Ljubav Kristova potekla je iz vrela njegove božanske ljubavi i izlila se na Crkvu. Brak i obitelj je „mala Crkva“, kojoj je Zaručnik sam Isus Krist. Sv. Pavao kada govori o braku kaže: *Ja smjeram na*

Krista i Crkvu. To znači da je prava bračna ljubav uvrštena u božansku ljubav. Kristova otkupiteljska snaga i spasonosno djelovanje Crkve, upravlja i obogaćuje supruge, privodi ih Bogu, pomaže i jača ih u njihovoj uzvišenoj zadaći oca i majke. Dužnošću i dostojanstvom braka, supruzi ispunjavaju svoje bračno i obiteljsko poslanje snagom sakramenta braka. Napunjavaju se Kristovim duhom, koji čitav njihov život prožima vjerom, ufanjem i ljubavlju, približava ih osobnom savršenstvu, međusobnom posvećenju i zajedničkom slavljenju Boga. Snagom sakramenta braka, dostojanstvom očinstva i majčinstva, roditelji trebaju prednjačiti primjerom zajedničke molitve, slavljenjem nedjeljne mise i dužnošću vjerskoga odgoja djece. Isto tako i djeca, kao živi članovi obitelji, na svoj način pridonose posvećenju obitelji. Oni će biti odani i zahvalni roditeljima, pristojno se vladati i pomagati im osobito u njihovoj starosti i bolesti. Što se tiče udovaca i udovica, Sabor kaže: *Svi neka poštuju život udovaca i udovica koji se hrabro prihvati kao nastavak bračnog poziva* (isto).

Bračna ljubav se hrani Svetim pismom, molitvom i sakramentima

Govoreći o bračnoj ljubavi, Sabor poziva bračne drugove da se hrane obilnom Božjom riječi, Svetim pismom, kako bi njihova ljudska ljubav obuhvatila dobro čitave osobe. *Ujedinjujući ljudsko i božansko, takva ljubav navodi supruge da se slobodno daruju jedno drugome dokazujući to nježnim osjećajima i djelom. Ona prožima sav njihov život; što više ona se sama usavršava i raste velikodušnim izvršavanjem. Daleko, dakle, nadvisuje puku erotičku privlačnost koja, budući da se uzima egoistički, brzo i bijedno završava* (GS br. 49). Ljudska se ljubav osobno izražava i dopunjuje u samom bračnom činu: *Zato su čini kojima se supruzi međusobno intimno i čisto sjedinjuju časn i dostojni* (isto). Supruzi su pozvani da na doista ljudski način obavljaju svoje intimne bračne čine kao međusobno darivanje i međusobno obogaćenje. To zahtijeva iskrenu vjernost supružnika jedno drugome u dobru i zlu, u zdravlju i bolesti. Kršćanski sakrament braka isključuje preljub i rastavu. Da bi se to sve iz-

vršilo, supružnicima je potrebna kršćanska krepost ustrajnosti u braku, provođenje svetosti života, molitva, velikodušnost i smisao za žrtvu.

Djeca su najdragocjeniji dar braka i obitelji

Bračna ljubav je usmjerena prema rađanju i odgoju potomstva. Djeca su najdragocjeniji dar braka i obitelji. Bog, koji je od početka *stvorio muško i žensko* (Mt 19,4), blagoslovio je muža i ženu i rekao im: *Rastite i množite se* (Post 1,28), poziva supruge na spremnu suradnju, s ljubavlju umnožavati i obogaćivati svoju obitelj potomstvom. Dužnost je supružnika prenošenje i odgajanje ljudskog života i to je njihovo poslanje. Oni će svoju zadaću prenošenja ljudskog života vršiti ljudskom i kršćanskom odgovornošću i poštovanjem prema Bogu. *Sporazumno će i zajedničkim nastojanjem stvoriti sebi ispravan sud imajući pred očima svoje osobno dobro i dobro već rođene djece ili djece za koju predviđaju da će se još roditi; prosudit će materijalne i duhovne prilike svoga stanja; vodit će konačno, račun o dobru obiteljske zajednice, o potrebama vremenitog društva i same Crkve* (GS br. 50). Saborski dokument je vrlo jasan u pogledu ispravnog suda o broju djece. *No kršćanski supruzi neka budu svjesni da u načinu svoga postupanja ne mogu raditi samovoljno, nego su uvijek obavezni slijediti svoju savjest, koju treba uskladiti s Božjim zakonom; neka rado slušaju crkveno Učiteljstvo, koje taj božanski zakon pravovaljano tumači u svjetlu Evanđelja* (isto). Supruzi koji, pouzdavajući se u Božju providnost ispunjavaju zadaću koju im je Bog povjerio u prenošenju ljudskog života, vrijedni su svakog poštovanja, radi svoga razboritog zajedničkog dogovora, kojim velikodušno prihvaćaju porod i odgoj brojne djece. Sama narav nerazrješivog braka među supruzima, kao i dobro djece zahtijevaju da međusobna ljubav bračnih drugova ima mjesto koje joj pripada, a to je napredovanje i sazrijevanje bračnog i obiteljskog života. *Zbog toga i kad nema djece, često puta tako željkovane, brak ostaje kao zajednica i zajedništvo čitavog života i zadržava svoju vrijednost i nerazrješivost* (isto), kaže Sabor.

(Nastavlja se)

23. 3. 2014.

Treća korizmena nedjelja

Izl 17,3-7; Ps 95,1-2,6-9;
Rim 5,1-2,5-8; Iv 4,5-42

Isus razgovora sa Samarijankom o „vodi živoj“. Voda je neophodna za život, i nije iznenađujuće da je ona, u regiji srednjeg Istoka gdje vlada suša, jednostavno simbol života i čovjekova spasenja u općenitom smislu. Život i spasenje, o kojima Isus govori, mogu se primiti samo otvarajući se za primanje Božjega dara. To je uvjerenje kako staroga Izraela tako i mlade kršćanske zajednice. Psalmist u tom smislu ovako govori: *U tebi je izvor životni* (Ps 36,10). Evo njegove ispovijesti vjere: *Kao što košuta žudi za izvor-vodom, tako duša moja čezne, Bože, za tobom* (Ps 42,2). Spasenje koje Bog donosi izražava se slikom izvora koji izvire ispod ulaska u hram i postaje velikom rijekom koja Judejsku pustinju preobražava u vrt i od Mrtvog mora čini vode pune života (usp. Ez 47,1-12). Isus nama ljudima nudi spasenje i život, koji od pustinje ljudske bijede čini vrt navodnjen, pun svakovrsnih dobrih plodova. Gospodin zna za našu žeđ za životom i spasenjem, ta došao ju je utažiti, i zato veli: *Ja dođoh da život imaju, u izobilju da ga imaju* (Iv 10,10). Primajmo taj život iz dana u dan.

6. 4. 2014.

Peta korizmena nedjelja

Ez 37, 12-14; Ps 130,1-8;
Rim 8, 8-11; Iv 11, 1-45

Pripovijest o uskrsnuću Lazara još je jedna od „pripovijesti o simbolima“ koju donosi sv. Ivan. Ovdje je Isus predstavljen kao pobjednik nad smrću. Pripovijest kulminira Isusovim iskazom: *Ja sam uskrsnuće i život. Tko vjeruje u mene, ako i umre, živjet će uvijek*. Kasniji starozavjetni tekstovi očituju uvjerenje da Bog ima moć pobjede nad smrću. Ezekijelovo viđenje o uskrsnuću suhih kostiju – slika ponovne uspostave Izraela poslije katastrofe babilonskog sužanjstva – pretpostavlja tu vjeru u Božju pobjedu nad smrću i dar novoga života (usp. Ez 37,1-14). Zato prorok Izaija proriče da će Bog zasvagda uništiti smrt, i obrisat će suze sa svakog lica (usp. Iz 25,8). Prorok Danijel ide još dalje i naviješta da će se mrtvi probuditi – jedni za vječni život, drugi na vječnu propast (usp. Dan 12,2). No, Evanđelje ide dalje od ove nade u budućnost. U Isusu su nam već darovani *uskrsnuće i život*, koji se po njemu ostvaruju. Onaj koji vjeruje u Isusa već ima udio u tim darovima, te posjeduje *život bez kraja* kojega fizička smrt ne može uništiti. U Isusu, Božjoj objavi, prisutno je spasenje, i onaj koji mu je pridružen ne može više biti predan vlasti smrti. Neka nas tješi ova istina, te ujedno potiče da čvrsto prianjamo uz Život koji nam je darovan.

30. 3. 2014.

Četvrta korizmena nedjelja

1Sam 16,1b.6-7.10-13a;
Ps 23,1-6; Ef 5,8-14;
Iv 9,1-41

Svjetlost je jedan od ikonskih svetopisamskih simbola. Ono naviješta Božje spasenje. Nije bez razloga što je prvo stvorenje upravo svjetlost. Stvaranjem svjetlosti Bog označava kraj tminama kaosa (usp. Post 1,3-5). Psalmist ovako ispovijeda svoju vjeru: *Gospodin mi je svjetlost i spasenje: koga da se bojim?* (Ps 28,1). Prorok pak Jeruzalemu veli: *Ustani, zasini, jer svjetlost tvoja dolazi, nad tobom blista Slava Gospodnja* (Iz 60,1). Ne treba se dakle čuditi što evanđelist Ivan Isusu pripisuje simbol svjetlosti. On o Isusu, Božjoj riječi, kaže: *U njoj bijaše Život i Život bijaše svjetlost ljudima. I Svjetlo svijetli u tami, i tama ga ne obuze* (Iv 1,4-5). Svjetlost je ono što rasvjetljuje tminu, ono što oslobađa od straha kojeg nameću tmine, ono što daje orijentaciju i omogućuje prepoznavanje pravoga životnog cilja. Bez svjetla nema života. Govor o ozdravljenju slijepca jedna je od „pripovijesti o simbolima“ evanđelista Ivana. I na ovaj način se naglašava da je Isus *svjetlost svijeta*, da je on osobna objava spasenja Božjega ponuđena svim ljudima. Isus je svjetlost i mogeža života ukoliko se odlučim ne tumarati tminama besmisla, nego dopustiti da mi on označi moj životni put.

13. 4. 2014.

Cvjetnica

Iz 50, 4-7;
Ps 22, 8-9.17-18a.19-20.23-24;
Fil 2, 6-11; Mt 26,14 – 27,66

Evanđelje nas danas stavlja pred paradoks Isusove pobjede. U isto vrijeme ona označava i čas svjetla i čas tame. Čas je svjetla, jer je uspostavljen sakrament Tijela i Krvi Kristove. Isus veli: *Ja sam kruh života... Svi koje mi daje Otac doći će k meni, i onoga tko dođe k meni neću izbaci... Ovo je volja onoga koji me poslao: da nikoga od onih koje mi je dao ne izgubim, nego da ih uskrsim u posljednji dan* (Iv 6,35-39). Kao što je do čovjeka doprla smrt, tako je i uskrsnuće doprlo do njega. U Isusu je svijet spašen! To je svjetlost Večere! Tmina pak dolazi po Judi. Nitko još nije proniknuo u njegovu tajnu. Juda, obrtnik iz kvarta s malom radnjom, nije izdržao težinu svoga poziva. Jedni u njemu vide utjelovljenje drame ljudske malenosti, drugi lik lukavog igrača velikih političkih ambicija, treći pak demonsko utjelovljenje zla. Ipak, niti jedan od tih likova ne poklapa se s Judom iz evanđelja. U konačnici, on je bio pozvan kao i drugi apostoli. Proroci su ga navijestili i Juda je Isusa zatajio tri puta, pa se potom ponizno i iskreno pokajao. Juda je pak bacio srebrnjake, uz bolni krik grižnje savjesti što je izdao Pravednika, no zašto je radije birao beznade od kajanja? On je postao izdajnik, a Petar je stijena na kojoj je postavljena Crkva Kristova. Nikad nećemo razjasniti Judinu tajnu, niti misterij grižnje savjesti koja ne može promijeniti baš ništa, ako ne vodi k Svjetlu koje obasjava i potiče na kajanje. Zato molimo s psalmistom: *Čisto srce stvori mi, Bože, i duh postojan obnovi u meni* (Ps 51,12).

22. ožujka

Blaženi Klement August von Galen

(* 16. ožujka 1878. + 22. ožujka 1946.)

* Sin plemenitih roditelja * jedanaesto dijete u obitelji * grof * svećenik * berlinski kapelan i župnik * biskup * „Lav iz Münstera“ * žestoki protivnik rasizma * protivnik totalitarizma * protivnik nacizma * protivnik eutanazije * kardinal * uzor kršćanske hrabrosti * dosljedan katolik u svim okolnostima *

Kad su ubijani i ginuli milijuni ljudi

Teško ratno stradanje Europe i svijeta u vrijeme Drugoga svjetskog rata bilo je vrijeme kad je blaženi Klement svojim životom, svećeničkim i biskupskim zalaganjem proslavio Boga. Bilo je to vrijeme kad je u Njemačkoj židovski narod zajedno s kršćanima trpio najokrutnije progone. Vrijeme Drugoga svjetskog rata je bilo vrijeme logora u kojima su trpjeli, bili mučeni i ubijani milijuni Židova, ali i pripadnici drugih europskih naroda. Ubijane su redovnice, redovnici, svećenici i na tisuće vjernika samo zbog svoje narodnosti ili zbog svoje kršćanske vjere. Svojom odlučnošću u obrani progonjenih i svojom vjernošću Bogu, Crkvi i pravdi blaženi je Klement proslavio Boga.

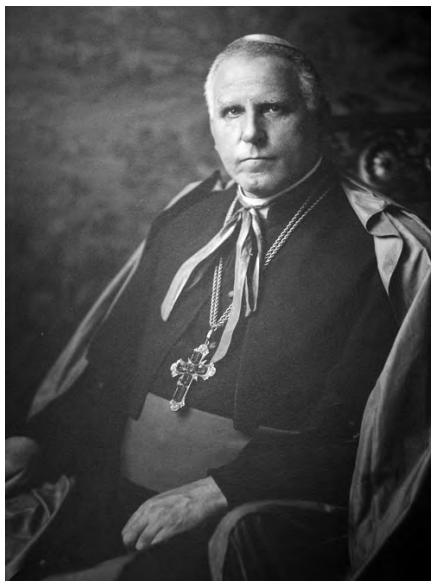
Prijatelj pape Pija XII.

Rođen je u Njemačkoj kao sin grofa Ferdinanda von Galena 16. ožujka 1878. u Dinkladeu (okrug Vechta u Donjoj Saskoj). Školovao se u isusovačkoj školi Stella Matutina u austrijskom gradu Feldkirchu (Vorarlberg). U švicarskom gradu Fribourg je studirao filozofiju, a teologiju u Innsbrucku i u Münsteru, gdje je 1904. godine primio svećenički red. Kao župnik službovao je u Berlinu, gdje se sprijatelji s papinskim nuncijem Eugenijem Pacellijem, budućim papom Pijom XII. Godine 1933. imenovan je za biskupa Münstera u njemačkoj pokrajini Westfaliji. Bio je energični protivnik rasizma i svakog totalitarizma. Velikim se žarom borio protiv Hitlerovog nacističkog totalitarizma, a bio je nepošteđan i u kritici Staljinovog komunističkog totalitarizma.

Digao je glas i protiv eutanazije

U vrijeme nacističke strahovlade i II. svjetskog rata, kad su se gazila ljudska prava i dostojanstvo čovjeka, kad je Hitler sa svojom policijom i vojskom organizirao masovna ubijanja i zlostavljanja u logorima smrti, kad su se okomili na nemoćne i neizlječive duševne i tjelesne bolesnike, münsterski biskup von Galen se dokazao kao simbol njemač-

kog otpora protiv nacizma. U svojim je propovijedima neustrašivo, po cijenu vlastitog života, i pod prijetnjom smrti, snažno dizao svoj glas u obranu ljudskih života i kršćanskih vrijednosti. Govorio je protiv eutanazije i terora Gestapoa.

Niti hvalom niti prijetnjama

Njegovo životno i biskupsko geslo bilo je „Nec laudibus, nec timore“. Tako je proživio sav svoj život svjedočeći veličinu svoje životne lozinke. S Božjih putova ne skrećem ni onda kad me od Boga budu odvrćali pohvalama, ali neću odstupiti ni kad me prijetnjama budu sprječavali. Njegovi napisi i propovijedi su se širili po njemačkim zemljama, ali su se čitali i diljem Europe. Njegov se glas čuo i po svim ratištima Drugoga svjetskog rata. Zbog zauzimanja za ugrožene i nemoćne i zbog svoje hrabrosti prozvan je „Lavom iz Münstera“.

Visoko ga je cijenio papa Pio XII.

Zbog njegovoga dostojanstvenog pastirskog i ljudskog držanja papa Pio XII. ga je u veljači 1946. promaknuo u kardinalski zbor. Nakon povratka iz Rima, gdje je primio kardinalsku čast, razbolio se i preminuo 22. ožujka 1946. u sjedištu svoje biskupije – Münsteru. Blaženim ga je 2005. proglasio papa Benedikt XVI.

Više je puta iskazivao svoju sumnjičavost prema suvremenom društvenom uređenju. Kritizirao je i parlamentarnu demokraciju Weimarske Republike, a bio je aktivan i u konzervativnom krilu stranke centra. Župnikom je postao 1919. godine u mjestu Schöneberg. Grad je 1920. uključen u grad Berlin. Godine 1929. je postao župnikom u Münsteru, a 1933. je postao biskup biskupije Münster. Tada je bez oklijevanja, posve odlučno i javno napadao prema Crkvi neprijateljsku politiku, i nauk o rasi koji su zastupali nacionalsocijalisti.

Istina je da je 1936. godine pozdravio ulazak njemačkih vojnih jedinica u Versaill, ali je 1937. sve učinio da se objavi enciklika pape Pija XI. *Mit brennender Sorge*, u kojoj je papa oštro osudio nacionalsocijalistički režim i njegovu politiku prema Crkvama i rasi. Godine 1941. blaženi Klement je održao tri znamenite propovijedi, u kojima je napao nacionalsocijaliste zbog otimanja crkvenih dobara. Umnoženi tekstovi njegovih propovijedi su se širili po cijeloj Njemačkoj. Zbog njegove hrabre kritike režima prozvan je „Münsterskim lavom“. Tako ga je poznavalo i inozemstvo. Uhićenje je blaženi Klement mogao izbjeći zato što se NS-režim bojao da će izgubiti lojalnost katolika u području oko Münsta. Od 1945. godine je počeo kritizirati i bezobzirnost i okrutnost okupacijskih snaga, čime se zamjerio britanskim vojnim vlastima. U Rimu je 1946. promaknut u kardinalski zbor. Poslije toga je blaženi Klement umro.

Kanonizacija

Blaženim ga je proglasio u nazočnosti pape Benedikta XVI. prefekt Zbora za proglašenje blaženim i svetim kardinal José Saraiva Martins. Sveti otac Benedikt XVI. je u Rimu na dan proglašenja blaženim kardinala von Galena spomenuo njegovo geslo: „Nec laudibus, nec timore“ – Ne popustiti ni pred pohvalama ni pred prijetnjama. Papa je poželio da to von Galenovo načelo vodi i naša djela na slavu Božju i u korist ljudima.

Govori vam sluga Božji o. Gerard Tomo Stantić, karmelićanin

Sloboda (3)

Piše: o. Mato Miloš, OCD, vicepostulator

Ima gdi nije slobodno širiti svoje osvidočenje. To je, dakle, nečuveno ropstvo svoje savisti.¹

Bog poziva čovjeka na slobodu i u svakome čovjeku postoji živa želja da bude slobodan. Pa ipak ta sloboda gotovo uvijek završava u ropstvu i ugnjetenosti. Što je tome uzrok? To je svakako grijeh, raskid s Bogom. U čovjekovoj volji da bude slobodan skriva se napast da zaniječe svoju vlastitu narav. Zmijina ponuda Adamu i Evi u Edenu: *Bit ćete kao Bog* (Post 3,5), očituje se u izopačenosti smisla vlastite slobode. Čovjek se nasilno odvaja od istine, stavlja svoju volju iznad istine. Želi se osloboditi Boga i sam biti bog, a to je otuđenje od sebe samoga. Čovjek je pozvan biti kao Bog i postaje sličan Bogu ne po svojoj samovolji, nego u onoj mjeri u kojoj priznaje da su istina i ljubav u isto vrijeme počelo i cilj njegove slobode. Griješeći čovjek vara samoga sebe, odvaja se od istine, niječe Boga i samoga sebe. Nijećući Boga svoga Početnika i svoj cilj, čovjek duboko izvrće svoj red, svoju unutarnju ravnotežu, kao i red, ravnotežu društva i stvorenja oko sebe. Krivo shvaćanje Boga razbuktava strasti, uzrokuje neuravnoteženost i sukobe u čovjekovoj nutrini. *Strastima uzde popustiti, znači dušu i pamet gušiti.² Koliko strasti savladamo, toliko mira uživamo,* kaže o. Gerard.³ Odatle proizlaze neredi koji pogađaju obiteljski i društveni život. Gazi se pravo i sloboda priziva na svoju savjest, slobodno ispovijedanje i svjedočenje svoje vjere, razne nepravde, ubojstva, progoni, tamnice, sve do oduzimanja ljudskoga života. O. Gerard će reći, *to je nečuveno ropstvo!* Čovjek se hoće oslanjati samo na sebe samoga, želi suvereno odlučivati o dobru i zlu, o vrednotama i jednim potezom odbacuje smisao na Boga i smisao na grijeh. Grešni čovjek se želi potvrditi i zadovoljiti svoju žeđ za beskonačnim tako da se služi stvarima, bogatstvom, moću, užicima bez obzira na druge ljude, koje nepravedno tlači i s kojima postupa kao s predmetima.

Takva grešna ljudska povijest bi nas dovela do očaja kada bi Bog svoje stvorenje prepustio samome sebi. Božja obećanja oslobođenja ispunjena su u Kristovoj smrti i uskrsnuću iz kojega kršćanin crpi snagu da bude učinkovit u službi ljubavi, pravednosti i miru. Evanđelje je poruka slobode i snaga oslobođenja.

Krist nas je oslobodio svojim vazmenim otajstvom, svojom savršenom poslušnošću na križu i slavom svoga uskrsnuća otvorio nam put konačne slobode. Kršćanin svojim nesebičnim služenjem, ljubavlju, prinosom svojih kušnja i patnji, sudjeluje u Kristovoj otкупiteljskoj žrtvi. U Kristu pobjeđujemo grijeh i zlo u svijetu. Sloboda koju je Krist donio u Duhu Svetom, vraća nam sposobnost ljubiti Boga i ostati u zajedništvu s njime. Krist nas oslobađa od neuredne ljubavi prema sebi samima, ljubavi koja prezire bližnje, koja gazi najosnovnija ljudska prava i vodi u ropstvo. Stoga slijedimo savjet o. Gerarda u pogledu savjesti: *Jedino je zlo protiv savisti činit... Savist: prosvitlit i ojačat. Dakle, onaj će se spasit, tko će se za ovo prosvitljenje i ojačanje borit.⁴ Kakva savist takva vist o nama u nebu!⁵*

Individualizam po kojemu čovjek želi biti „svoj“, bolest je koja vlada svijetom. Međutim, evanđeoska askeza nas uči da se „lišavamo“ egoizma i individualizma, uči nas slobodi od navezanosti na materiju, okrenuti se duhovnosti, čime se pojačava kvaliteta kršćanskog života i doprinosi rastu ljudskoj zrelosti i slobodi. Čovjek svjestan svoje kršćanske osobnosti, koji zna prosuđivati ponude koje nudi ovaj svijet i blještavilo raznih sumnjivih ponuda, razborit je čovjek. Otac Gerard će reći: *Čovjekovo je istinito dostojanstvo kad uspije zauzdati svoje strasti, svoju sebičnost.⁶* Isus je taj koji nas oslobađa sebeljublja. On je liječnik koji nas može osloboditi bolesti sebeljublja i ljubiti poput njega. *Ljubav je nesebično nasljedovanje Isusa. Čim prestane zemaljsko nagnuće odmah nas Božja ljubav sasvim sebi dovuče,* kaže o. Gerard.⁷ Za oslobođenje od sebe-

ljublja, za ispravljanje naše subjektivne savjesti, valja se podložiti „operaciji“ koja je bolna, ali ona nam donosi zdravlje i slobodu, kako piše o. Gerard: *Svaka grančica na stablu bi željela živjeti. Ipak, kako bi voćka bila lijepa, imala lijepi oblik, sječu se na njoj grančice da bude lijepa. Sijeci na meni, Isuse, sve što Tebi nije milo, da otpadne sve što je crvljivo, a ostane ono što je dobro, neka raste i sazrijeva u meni. Ne želim biti nakaza, nego zdrava voćka puna voća od koje svatko uživa.⁸* U mjeri, u kojoj čovjek dopušta da se sa sijeku suhe i neplodne grančice strasti, sebeljublje..., moći će biti promicatelj ljubavi i dobra među ljudima. *Ne mogu ništa dok mi savjest nije čista, prošlost uređena, a sadašnjost Vama, Isuse Marijo ugođena,* poručuje o. Gerard.⁹ Svima nam je potreban liječnik, Isus Krist. No, ako čovjek uporno utraje u svojim manama i porocima, i ne želi čuti glas svoje objektivne savjesti koja mu govori otvori se, povjeri se liječniku Isusu Kristu, ostaje neizliječen. *Čovjek je zato nemiran, jer nema što bi trebao imati. Nema poniznosti, odnosno slobode od sebeljublja, ali ima oholosti i nevaljalih nagnuća,* piše o. Gerard.¹⁰ *Po sebičnosti, naša je duša u magli i ne vidi Ljepotu.¹¹ Strast, nevaljalo nagnuće je magla, jer ne sja Sunce, Isus i Božja milost vjere, a srce nije ponizno.¹²* Kada se čovjek oslobodi od sebičnosti, kada očisti svoju savjest u pomirenju s Bogom i s bližnjima, tada mu je *Isus Gost i svaki čovjek,* poruka je oca Gerarda.¹³

¹ *Theologia pastoralis*, 002759.

² *Isto*, 002660.

³ *Isto*, 002661.

⁴ *Isto*, 002796.

⁵ *Isto*, 002797.

⁶ *Put k Isusu*, 004826.

⁷ *Razgovor s Isusom*, 004172.

⁸ *Sjedinjenje*, 003610.

⁹ *Theologia pastoralis*, 002844.

¹⁰ *Blago duše*, 008311.

¹¹ *Redovnik*, 000382.

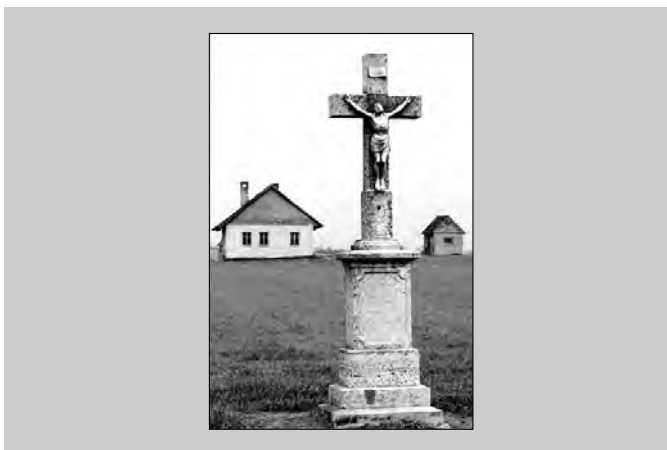
¹² *Blago duše*, 008320.

¹³ *Theologia pastoralis*, 003100.

Šokica slidi Isusa do kalvarije

Piše: Marica Mikrut

Fotografije križeva krajputaša: Augustin Juriga

Pripravna molitva

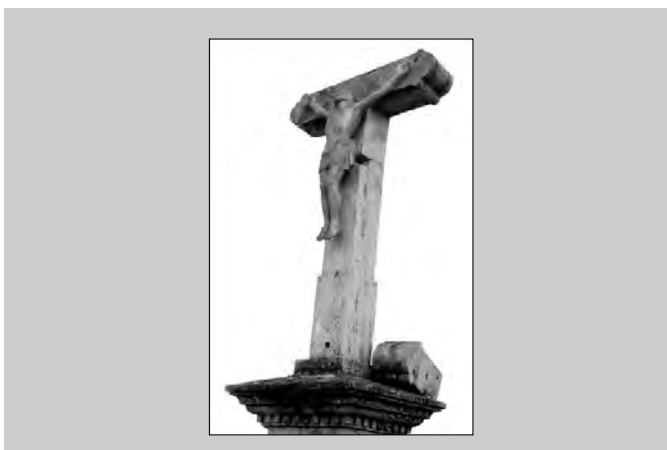
*Isuse Kriste, molim ti za prigorku muku
i krvavi znoj što si za me proljo kad si u
gecemencke bašće bijo.*

*Daj da se s Tobom u duhu popnem
na Kalvariju i s Tobom molim
u stravu i bolu.*

Druga postaja

O, kake li sramote! Ruvo sveto svukli su
sa Tebe i križ teški metnili na rame,
od kojega postaše velike rane.
Priblagi Isuse, daj da križ mi bude pouzdana
ćuprija kad mi budeš pozvo kod Sebe,
da radosna srca dojdem do Tebe.

Prva postaja

Isuse, dragovoljno ideš na dvore Pilata,
da ti nevinomu metnu trnovu krunu,
misto zlata.
Naše grije pono si sa sobom, a ja ucvilita
s tvojom Majkom željim it za Tobom.

Treća postaja

Oslabilo tilo, pod križom spada,
a udarce primaš od bezbožnika sada.
Isuse Bože, i moje tilo pod udarcima života srada.
Siti se mene kad dođeš
na nebesa, budi moje ufanje, nada.

Četvrta postaja

Trefićeš Majku u velike bole, a razbojnici je meću na ranu soli.
Ljubljeni Isuse, oču u suzama da ti rekнем:
Molim ti da mi budeš blag na sudu,
kad Tebe i tvoju Majku u nebu trefim.

Sedma postaja

Drugi put pod križom tvoje tilo spada,
spada na zemlju Jeruzalema grada,
a rane se teške umnožile tada.
Oslobodi mi, Bože, od svakoga zla,
i grije srce moje da pripoznat zna.

Peta postaja

Iznemoglo tilo tvoje izdržat nije moglo,
te Cirencu križ su dali nosit, a Tebe za njim nemilo vodit.
Kriste patniče, daj mi da poput Šimuna
pomognem križ nosit svojim blišnjima,
i tako će se vratit ljubav pružita.

Osma postaja

Na putu trefiš jeruzalemske kćeri.
Miriš i kažeš ženama: Nekate drečat
za mnom gorko, neg za svojim dicama!
Isuse moj, trnjem okrunit. Molim ti
da u mojemu oku žalosna suza zasja,
kad budem drečala brog svoji grija.

Šesta postaja

Kad Veronika ugleda presveti obraz
svaj u krvi, pruži maranku da lice otare,
a On njoje ostavi priliku svojega obraza ko najveće dare.
Utisni lik svoj u srce moje, da tebe, Bože,
mogu ljubiti još više, još bolje.

Deveta postaja

Evo kalvarije! Kad na nju tvoja noga stane,
pomanjkala snaga tila pa sa teškim križom treći put,
tvoje lice spadne. Priumorni Isuse, od žalosti ne možem
ti gledat iznakazito lice i na njemu krvave rane.
Spasitelju svita, ja ti molim, siti mi se pa mi metni
međ' tvoje odabrane.

Deseta postaja

Rane, teške rane! Dali su sa tebe ruvo svuč.
Da još veću bol ositiš, pružili ti vino mišano sa žući.
Ljubljeni Isuse, oprostí što si za me gorčinu pijo
i brog mene ponizno razapet bijo.

Trinaesta postaja

Presveto mrtvo iznakazito tilo, zamotano
u platno bilo, spuščali su u Majčino krilo.
O, Bože, Jagnje žrtveno suzama tvoje majke
umito, daj mi čisto srce da u sakramentu
zauvik mi bude sakrito.

Jedanaesta postaja

Probijanje tvoji noga i ruka gledala je prižalosna Majka.
Gledajuć te izranjena doli, kroz njezino
srce projde oštar mač boli.
Milosrdni, daj da uspomenu tvojega propeća
pokorom nosim i krunicom pod križom
od Tebe milosrđe prosim.

Četrnaesta postaja

Majka dreči, iznemoglo ruke diže, jel tilo ti meću u grob ladan.
Prija puno vikova, prorokovano je:
„Njegov grob biće slavan“!
Klanjam ti se, o presveti Kralju, gledajuć te
kako blistaš u sakramentu na oltaru.

Dvanaesta postaja

Umireš na križu. Ljubav darovana nama.
Poput vode si se razaljo, poput voska
tvoje srce u prsa se topilo,
a oštro koplje krvnika u Sveto Tilo se zabilo.
Isuse moj, ne daj da srce moje tvrdo ostane,
gledajuć na križu tvoju muku, suze i velike rane.

Završna molitva

*Smiluj se mene, Gospodine Bože,
mene prvelike grišnice. Ja ti molim,
čuj moje vapaje i ne ogluší se!
Fala ti, Isuse, što si uspomenu na
Tvoje muke ostavio da sv. Otajstva,
Tila i Krvi Tvoje, do vika s l a v i m o .*

Razgovor s Matejem Skenderovićem

Vjerujem u čuda i volim ono što radim

Razgovarala: *Katarina Čeliković*

Matej Skenderović (29) godina, rođen je u Subotici gdje je završio srednju Medicinsku školu 2003. godine (medicinski tehničar). Nakon toga odlazi u Zagreb gdje završava studij fizioterapije na Zdravstvenom veleučilištu 2007. godine. Po završetku fakulteta radio je kao stažist u jednoj dječjoj bolnici u Zagrebu, a 2008. godine ukazala mu prilika otići u Afriku raditi kao humanitarac.

Siromaštvo je kod na svakodnevna pojava, u svijetu također, ali nama manje poznata. Je li siromaštvo isto posvuda? Imamo li dobru sliku o tome kako žive ljudi u nama dalekoj Africi, s kakvim se problemima suočavaju? Ima li ljudi koji im pomažu i na koji način? Tko su humanitarci, misionari, volonteri koji svoj život i profesiju koriste za pomoć ljudima u Africi? Možemo li i mi nešto učiniti ili ćemo ostati zaokupljeni svojim problemima koji su vjerojatno mnogo manji od onih koje imaju ljudi o kojima ćemo čuti priču od Mateja Skenderovića, humanitarca iz Subotice.

Osjećao sam da bih mogao nešto uraditi, nisam mogao samo gledati.

Zvonik: Vaš glas čula sam nedavno na radiju. Iznenadilo me ime nekoga iz Subotice tko se javlja iz dalekog svijeta, tko pomaže ljudima u nama više nego nepoznatim krajevima zemlje – u Africi. Po struci ste medicinar, kako ste se našli u Africi? To za prosječnog žitelja Hrvatske ili Srbije zvuči veoma neobično. Kako je reagirala Vaša obitelj na Vaš izbor posla?

□ Kada mi se 2008. ukazala prilika otići u Afriku, učinio sam to. Bila je to Tanzanija u Istočnoj Africi. Rijetki su članovi moje obitelji i prijatelji bili oduševljeni mojim odabirom. Nikada nisam mogao zamisliti sebe kako ću nakon završenog fakulteta pronaći posao u struci, podići kredit za auto, otplaćivati stan narednih 30 godina radeći isti posao na istom mjestu s istim ljudima s vrlo malo šanse za stručno usavršavanje, s malo šanse za putovanja i biti sretan. Znao sam da želim živjeti drukčije, izvan ustaljenog „reda i rasporeda“ koje nam nameće društvo, roditelji, prijatelji. Želio

sam bar pokušati. I drago mi je što jesam. Bio sam na toliko mjesta za koja sam čuo prvi puta tek kada sam tamo stigao, upoznao toliko različitih divnih ljudi odasvuda, a usto i radio ono što sam želio. Vjerujem u snove i vjerujem u čuda. Previše sam ih puta živio kako bih vjerovao drukčije.

Moja želja za odlaskom u Afriku se javila prilično rano, još negdje oko 10-te godine; ne znam zašto, ne znam ni kako; znam samo da se pojačavala godinama, svakim pogledanim dokumentarcem, filmom, vijestima gdje su ti neki strani i daleki ljudi u potrebi, potrebi koja ponekad znači život ili smrt. A nama je tako lako promijeniti kanal i brinuti naše svakidašnje brige. Osjećao sam da bih mogao nešto uraditi, nisam mogao samo gledati. Nisam znao točno kako ni gdje, ali sam morao pokušati.

Zvonik: Što znači raditi humanitarni posao negdje daleko u Africi?

□ Kako ne biste pomislili da je sve sjajno i čarobno u humanitarnom svi-

jetu, zgodno je napomenuti kako uvjeti života mogu biti prilično oskudni, bolesti kao npr. malarija koju prebolite desetak puta (u mom slučaju), da ne spominjem teškoće u radu s lokalnim vlastima, konstantno 12-satno radno vrijeme, odvojenost od obitelji i mnoge druge žrtve koje ovakav način života zahtijeva od vas. Definitivno ovo nije posao za svakoga. Na kraju krajeva, zato je važno raditi ono što volite, važno je da to bude vaš izbor. Danas radim ono što volim, upoznajem puno različitih ljudi, putujem, plaćen sam za svoj posao i vjerujem da svojim načinom života nečiji tuđi činim boljim.

U Suboticu se ne mislim vraćati živjeti, ali dođem nekoliko puta godišnje kako bih posjetio obitelj i prijatelje s kojima trenutačno radim na nekoliko humanitarnih projekata. Slažem se s većinom mladih ljudi koji žele otići iz Hrvatske i Srbije kako bi mogli živjeti, a ne preživljavati. Međutim, sve je stvar osobnog izbora i mogućnosti. I borbe.

Intervju

„Ne postoje nedostižne stvari... Postoje samo stvari za koje se borimo, i one koje pustimo da prođu pored nas.“

Mjesto koje svjedoči kako malo ljudi sa zajedničkim ciljem može napraviti velike stvari!

Zvonik: Kako ste se snašli u Tanzaniji, što ste tamo radili?

□ Tanzanija je definitivno bila nešto drukčije, nešto posve novo za mene, nepoznato i neistraženo, u isto vrijeme zastrašujuće i divno. Moj posao je bio započeti projekt izgradnje sirotišta u gradu Songea. Volontirao sam za humanitarnu udrugu „Kolajna ljubavi“ iz Hrvatske koju je osnovala Ivana Marasović, moja višegodišnja prijateljica i suradnica.

Ništa nije bilo onako kako sam očekivao. Boreći se s velikim kulturološkim šokom, morao sam se navići i na drukčiji mentalitet i radne navike lokalnih ljudi, mojih ljubaznih domaćina. Recimo samo da tanzanijska izreka „pole pole“ (na svahiliju: polako polako) dočarava način na koji se odnose prema svemu što se „mora napraviti brzo“. Na kraju sam zaključio da to i nije tako loše kako mi se činilo na prvi pogled, te da bismo ponekad i mi trebali malo zastati i uživati u trenutku, a ne vječno juriti za „tamo nečim“.

Projekt je napredovao sporo, bilo je to naše upoznavanje, moje s Tanzanijom, i njeno sa mnom. Ali jednom kad smo se upoznali, stvari su krenule u puno boljem smjeru. Pomoglo je i to što sam naučio svahili. Tri puta sam odlazio u Songeu, te smo izgradili sirotište smještajnog kapaciteta za 50-ero djece (2010.) i vrtić (2012.) za djecu kako iz sirotišta, tako i iz okolice. Oba objekta

vodi „Kolajna ljubavi“. Songea postaje mjesto u kojem imam prijatelje, mjesto koje svjedoči kako malo ljudi sa zajedničkim ciljem može napraviti velike stvari, mjesto koje me je „otkinulo“ od našeg svijeta i pokazalo neki sasvim novi, mjesto na koje ću se uvijek rado vraćati. Zavolio sam ga, taj novi svijet.

Proputovao sam cijelu Istočnu Afriku, a ukupno sam bio u nekih 25 različitih zemalja (što je i dalje prilično malo za prosječnog humanitarnog radnika). U većini zemalja sam bio turistički, jer su bile blizu mjesta na kojima sam radio i živio. U Tanzaniji se nalazi planina Kilimanjaro (najviši vrh Afričkog kontinenta) i jezero Tanganjika (drugo najdublje jezero na svijetu), a cijela zemlja je predivna s izrazito gostoljubivim ljudima i nevjerojatnim pejzažima i životinjama koji je čine idealnom Safari destinacijom. Nikako ne smijem zaboraviti Zanzibar. Predivni otok. Ne zaboravni.

Također ne smijemo zaboraviti što oni mogu ponuditi nama. Drukčiji pog-

led na svijet, kulturu, način života, dragocjeno životno iskustvo!

Zvonik: Kakvo je siromaštvo u Tanzaniji?

□ Veliki je broj siromašnih ljudi, to međutim ne znači da oni tamo umiru od gladi. Takve situacije se sreću u područjima zahvaćenima ratom i bolestima. Razlika je u standardu života. Postoji određeni broj vrlo bogatih ljudi, srednjeg staleža takoreći i nema. Tanzanija je kao putovanje kroz vrijeme, u jednom trenutku mislite da ste u 18. stoljeću, već u narednom stojte u sjeni ogromne poslovne zgrade kakva danas još i ne postoji kod nas.

Bez obzira na sve opasnosti, uvjerenje da je to što radite ispravno i vrijedno vašeg vremena i na kraju života, čini da prebrodite prepreke i nastavite.

Zvonik: Profesionalac ste u svom poslu. Ipak, susreli ste se u svom radu i s brojnim opasnim situacijama. Jeste li pomislili – što mi to treba, naći ću drugi posao?

□ Svaki puta kada se čovjek suoči s teškom situacijom, prirodna reakcija, obrambeni mehanizam je vratiti se negdje gdje je sigurno i gdje imate podršku, uglavnom je to obiteljski dom za mnoge. Naravno da sam i ja bio u takvim situacijama, ali uvijek je bolje biti podrška i sigurnost nekome, nego tražiti isto. Bez obzira na sve opasnosti, uvjerenje da je to što radite ispravno i vrijedno vašeg vremena i na kraju života, čini da prebrodite prepreke i nastavite.

Zvonik: Najosjetljiviji smo na djecu. Televizijske slike pokazuju mršavu, gladnu djecu.

□ Ovdje bih volio istaknuti činjenicu da ljudi i u našoj sredini imaju pogrešna uvjerenja o stvarnosti u humanitarnom svijetu. Slike gladne, mršave djece koja samo čekaju bogate bijelce ili zapadnjake kako bi im pomogli je čisti absurd. Takvi prikazi situacija nisu neistiniti, i često se viđaju u ratom ili prirodnim nepogodama zahvaćenim područjima i koriste se iz jednostavnog razloga – kako ne biste promijenili kanal i zažmirili na tamo neke probleme tamo nekih ljudi, tamo negdje daleko od nas. Svaki angažman, svaka donacija čini razliku. Treba razumjeti kako postoji ogromna razlika u humanitarnom radu između organizacija koje se bave hitnim situacijama (Emergency Departments) i situacijama kada se radi na dugoročnim ciljevima unaprjeđenja života ljudi u određenom području (Developmental Departments). Vrlo često humanitarne organizacije imaju oboje.

Zvonik: U Hrvatskoj je poznato „kumstvo“ kojim također školovanje djece – ima li takvih primjera i kod nas i kako to funkcionira? Možemo li se i mi uključiti i na koji način?

□ Kumstvo je svjetski poznati način sponzoriranja školovanja djece u slabije razvijenim zemljama kako bi imala šansu školovati se. Postoji u Hrvatskoj, nisam siguran za Srbiju, nadam se da pos-

toji. Svatko tko bi želio pomoći na takav način može pronaći način na internetu, te također odabrati dijete te organizaciju koju želi podržati.

Zvonik: Nekada smo znali za postojanje raznih misija u nama dalekim krajevima zemlje, danas također ima različitih udruga i pojedinaca kao volontera i humanitaraca. Možete li nam reći koliko je zanimanje za ovakav rad i uopće način života? Ako bi netko htio svoj život posvetiti ovakvom načinu pomaganja ljudima, komu se treba javiti?

□ Interes je vjerojatno puno veći nego što mi mislimo, međutim mogućnosti su ograničene. Uopće nije lako doći do toga. Ne postoji nitko kome se možete javiti, te će vam oni to omogućiti tek tako. Prvi korak je odlučiti da je to nešto što stvarno želite i nakon toga donositi odluke koje će vas voditi u tom smjeru; iznenadit ćete se koliko vrata će se otvoriti ukoliko ste ustrajni. Dobar savjet, ustrajnost, strpljenje, borba, velika želja, znanje te iskustva drugih ljudi će vam biti najbolji saveznici na tom putu.

Zvonik: Čime ste se još bavili u životu?

□ U vrtiću „Naša radost“ u Subotici služio sam 2009. civilno vojsku gdje sam između svakidašnjih zaduženja radio i s djecom, pokušavajući spojiti fizioterapiju s vježbama za djecu kroz zabavu. Napisao sam i priručnik koji sam usavršio u suradnji s kolegama iz Libanona i on bi trebao biti objavljen krajem ove godine. Zatim sam 2011. godinu proveo radeći u Vancouveru i putujući po Kanadi.

Od prošle godine sam u Turskoj na granici sa Sirijom, radim za jednu

francusku humanitarnu organizaciju koja pomaže ljudima u područjima zahvaćenim ratom. Iz sigurnosnih razloga nije mi dozvoljeno navesti koja je organizacija u pitanju niti koje projekte provodimo. Mogu samo reći da je vezano za proviziju medicinske skrbi ozlijeđenima i osobama s invaliditetom. O detaljima više kada se nađem na nekoj drugoj misiji.

Zvonik: Hvala Vam na razgovoru. Želja nam je u svima nama pobuditi veću osjetljivost za siromašne, za one na rubu egzistencije, kako one blizu nas tako i one koji su daleko od javnosti. Hvala Vam što ste nam pokazali jedan drugi svijet i nadamo se da će Vaš primjer biti poticajan za svakoga od nas kako bismo više cijenili ono što imamo i više se brinuli o tuđim potrebama.

Na grkokatoličkoj liturgiji

Svake nedjelje sudjelujemo na svetim misama, a ponekad i na istočnom obredu naše braće grkokatolika. Naša dva subrata u sjemenišnoj zajednici pripadaju istočnom obredu pa radi toga rado sudjelujemo s njima u liturgiji. U kapeli Franjevačkog samostana u Subotici, 28. ožujka, prisustvovali

smo svečanosti liturgiji koju je služio vlč. **Mihajlo Malacko**, župnik u Ruskom Krsturu. Lijepo je upoznati i druge katoličke liturgije i obogatiti se njihovom simbolikom i jezikom.

Sat plivanja na bazenu „Prozivka“

Tjelesni odgoj je veoma važan da bi osoba bila fizički spremna za rad, ali i psihički za učenje. Tjelesni odgoj je jedan od veoma važnih predmeta u gimnaziji, kao i u drugim školama. U drugom polugodištu krenuli smo na sate plivanja. Uz pomoć grada omogućeni su nam sati plivanja. U novom i uređenom bazenu „Prozivka“ učili smo plivati razne stilove, a ujedno smo se i dobro zabavili. Kroz trening nas je vodio profesor plivanja u trajanju od jednog školskog sata. Zahvaljujemo Gradu i gospodinu **Andriji Romiću**, zaduženom za sport, što nam je omogućio ovaj vid vježbanja i rekreacije.

Devetnica sv. Josipu

Mjesec ožujak je mjesec svetoga Josipa. U tom mjesecu vjernici širom katoličkog svijeta obavljaju pobožnost, odnosno devetnicu sv. Josipu. To je običaj i u Subotici, u crkvi sv. Roka. Vjernici se okupljaju kroz devet dana, kada razmišljaju o zadanim temama – ove godine o apostolskoj pobudnici „Evangelii gaudium“ pape Franje. Posljednjih godina sjemeništarci i odgojitelji jednu večer sudjeluju u ovoj devetnici. Tako smo i ove godine, 13. ožujka, zajedno s drugim vjernicima proslavili četvrti dan devetnice. Svetu misu predvodio je rektor, **mons. Josip Miocs**, a propovijedao je prefekt vlč. **László Baranyi**. Tema propovijedi bila je „Misijska preobrazba Crkve, Crkva koja izlazi“. Poslije svete mise **mons. Andrija Anišić** je zahvalio odgojiteljima i sjemeništarcima na sudjelovanju. Rekao je da mu je drago što su sjemeništarci bili na toj pobožnosti, jer on ne može zaboraviti one, makar i koji put teške, ali lijepe godine koje je proveo sa sadašnjim rektorom kao odgojitelj, odnosno prefekt sjemeništaraca.

Deset godina akreditacije gimnazije

Deset je godina od kako je Biskupijska klasična gimnazija „Paulinum“ priznata od države Srbije. Akreditacija se obavlja kroz priznanje i novčanu potporu. Bez takve pomoći i suradnje škola ne bi mogla funkcionirati. Potpora koju dodjeljuje država tiče se Kancelarije za suradnju s crkvama i vjerskim zajednicama. Pomogli su nam donacijama, kako s elektroničkim tako i sa školskim priborom, kroz protekle godine. Pomažu nam također u održavanju i nadogradnji računalnog sustava, administrativnim radom tajništva škole itd. Dio novca je bio namijenjen za opremanje sjemenišnog rekreacijskog mjesta sa spravama za vježbanje koje su nam bile prijeko potrebne, jer je u zdravom tijelu zdrav duh. Ovaj vid pomoći, nadalje, pomaže profesorima u cilju poboljšanja nastave i načina rada. Za sve ove darove zahvalni su ravnatelj gimnazije, profesori i učenici, jer su im omogućeni bolji i kvalitetniji uvjeti rada.

OŠ „Žarko Zrenjanin“ u Subotici

„Žarko Zrenjanin“ je osnovna i srednja škola za obrazovanje i odgoj djece sa smetnjama u razvoju. Jedina je škola ove vrste u Subotičkoj općini i široj okolini. To je ujedno i jedna od najstarijih specijalnih škola u Srbiji. Osnovana je 1957. godine rješenjem ondašnjeg NOO Subotica. Rad je započela u trošnoj maloj zgradi u Zagrebačkoj ulici sa sedam odjela osnovnoškolskog uzrasta. Vremenom se broj učenika povećavao zahvaljujući brizi i radu na otkrivanju ovakve djece na širem teritoriju općine. Danas je to moderna škola s oko 300 učenika i nešto više od 80 zaposlenih radnika škole, s estetski i higijenski solidno uređenim prostorom, dvoranom za tjelesni odgoj, kabinetima, radionicama.

Škola je organizirana tako da obuhvaća sve razvojne dobi: predškolsku, osnovnoškolsku, srednjoškolsku, a kroz dnevni boravak i grupe starije dobi, iznad 18 godina. Obrazovni rad u školi odvija se po prilagođenom, odnosno, izmijenjenom programu u ovisnosti od stupnja ometenosti učenika, osim za učenike od prvog do četvrtog razreda osnovne škole za koje se nastava odvija po nastavnom planu i programu osnovnog odgoja i obrazovanja. Rad s autističnom djecom, za sada, je na razini individualnog rada. Područja rada zastupljena u srednjoj školi su: strojarstvo i obrada metala, tekstila i kožarstvo, poljoprivrede, proizvodnja i prerada hrane. Ravnateljica škole je Jovanka Tešanović, dipl. defektolog. Ovo je ustanova za obrazovanje, odgoj i radno osposobljavanje djece i mladeži sa smetnjama u mentalnom razvoju. Pruža podršku cjelokupnom razvoju (intelektualnom, socio-emocionalnom i tjelesnom) u cilju što bolje socijalne integracije i prihvaćanja kao ravnopravnih članova društvene zajednice.

U školi veoma uspješno posluje učenička zadruga u radnim pogonima: autoprionica, bravarska radionica, krojačka radionica, radionica za cvjećarstvo i vrtlarstvo i kreativna radionica.

Vjerska nastava

Svi nastavni predmeti u ovoj školi služe za izgradnju dječje ličnosti, pa tako i vjerska nastava ima svoj veliki doprinos u tome. Pored prilagođenog obrazovnog programa mješovitim grupama pruža se mogućnost i prakticiranja vjere. Ambijentalna nastava se izvodi u crkvama raznih konfesija u skladu s programom i mogućnostima. Jednodnevni izleti u katoličke župe koje se nalaze na teritoriju pokrajine, omogućili su djeci širu sliku našeg zajedništva. Radove iz prigodnih radionica smo darivali djeci koja su u vrijeme velikih blagdana (Božića i Uskrsa) bila u Subotičkoj bolnici. Time smo razvijali humanitarnu i karitativnu dimenziju našeg vjerskog zajedništva. Takođe smo više puta išli u župu sv. Roka na dodjelu paketića za sv. Nikolu. Redoviti smo sudionici misa u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske na početku i kraju školske godine. Katolički vjeronauk u tri grupe mješovite dobi pohađa 23 učenika. Njihova vjeroučiteljica **Zorica Svirčev**, kao i nastavnica Pravoslavnog katehizisa **Dragana Vučković** trude se približiti apstraktnu sliku Boga djeci koja razumiju samo praktično.

Evo nekih komentara djece koja pohađaju katolički vjeronauk.

Božana: Na satu vjeronauka mi se najviše sviđa što možemo pričati o temama koje nas interesiraju, a opet ih povežemo s Isusom. Volim da se družim, crtam i budem kreativna.

Beta: Sviđa mi se što gledamo razne filmove vjerskog sadržaja. Uz njihovu pomoć možemo lakše shvatiti Božju prisutnost u svijetu.

Sanela: Volim ići u Crkvu i praktičirati svoju vjeru, a to sve mogu čuti na satu vjeronauka.

Da, Gospodin je i danas živ i prisutan među nama. Konkretni primjer su ova divna djeca koja svojim postojanjem i posebnosti slave Gospodina. Zahvalna sam našem Tvorcu da imam šansu uživati u njihovom društvu. Zajedno rastemo u našoj vjeri.

Vjeroučiteljica Zorica

Ruganje je grijeh

Piše: *mons. dr. sc. Andrija Anišić*

Ruganje je grijeh protiv ljubavi prema bližnjemu. Prema svakom čovjeku kršćanin se mora odnositi s poštovanjem i ljubavlju. Čak i kad smo svjesni nećijih nedostataka i mana ne smijemo mu se rugati niti ga ismijavati, jer bi to moglo imati teške posljedice po psihu, pa i samo zdravlje dotične osobe. Ruganje i ismijavanje doista može na čovjekovoj duši ostaviti duboke rane.

Uvijek je grijeh, a može biti i smrtni, ako se svećenici, pobožne osobe i Bogu posvećene stvari pa i sama vjera javnom ruglu izvirgavaju te ako se ismijavaju roditelji i druge osobe, napose bolesne ili hendikepirane, jer i njima pripada poštovanje i ljubav.

Kršćani koji svojim bezbožnim jezikom najsvetije i najčasnije stvari ruglu izvirgavaju su najodurniji kršćani koji sebi na savjest stavljaju tešku odgovornost. Još je grešnija poruga kad netko bude znacima i kretnjama ismijan. Tako su se vojnici narugali Isusu kad su mu na leđa umjesto kraljevskoga grimiznoga odijela stavili crvenu vojničku kabanicu, odnosno kad su mu umjesto žezla u ruke stavili trsku i onda pred njim klekali i kao kralja ga pozdravljali. Ako se tako ruga Bogu, posvećenim osobama, poglavarima ili unesrećenima kao što su slijepi, gluhi, nijemi, ludi, to je onda osobito grješno, jer to pokazuje zlobno srce u kojem je ugasla i posljednja iskra straha Božjeg, sućuti i ljubavi.

Ruganje se može protezati i na naravne ili čudoredne pogreške i mane naših bližnjih. Poruga je i to ako kršćanin nekome predbaci njegov niski stalež, zločine njegovih roditelja ili rođaka, njegovo ružno tijelo ili druge tjelesne i duševne mane. Isto tako, poruga je ako nekome predbaci zlo što ga je počinio, odnosno poruga je nazvati nekoga lašcem, varalicom, lopovom, preljubnikom.

U grijeh ruganja spada i davanje nekome pogrđnih imena i kao i psovke upućene bližnjima. Često se dogodi da se u srdžbi bližnjemu nešto u lice predbaci, vrijeđa ga se i psuje. Iz toga mogu nastati tučnjave, ozljede pa i ubojstva. To nadalje može uzrokovati i mržnju i dugotrajna neprijateljstva i svađe koje ponekad završe i na sudovima koji koštaju puno novca i odvodi u propast cijele obitelji. Iz tog razloga potrebno je da se kršćanin čuva psovanja i poruge.

Kršćanin koji se rugao bližnjemu na bilo koji način dužan je to zamoliti ga oprosteno i popraviti nanesenu štetu. Tu zadovoljštinu treba učini javno ili privatno, odnosno prema tome da li je porugu učinio javno pred više osoba ili na samo. Način zadovoljštine treba biti prikladan osobi koja je bila uvrijeđena. Ako je uz porugu bila i kleveta, odnosno ako su pogreška i predbacivanje izmišljeni i lažni onda se bližnjemu uz zadovoljštinu treba nastojati povratiti čast i opozvati lažno predbacivanje.

Kršćanin na porugu ne odgovara porugom

Kršćaninu nije dozvoljeno izvrći bližnjega ruglu ni onoga koji se njemu rugao. Kršćanin ima uzor u Gospodinu koji poruge nije odgovarao porugama nego je molio za svoje neprijatelje. U tome ga kršćanin treba nasljedovati. U tom smislu sv. Pavao uči: *Nikome zlo za zlo ne vraćajte; zauzimajte se za dobro pred svim ljudima! Ako je moguće, koliko je do vas, u miru budite sa svim ljudima! Ne osvećujte se, ljubljeni, nego*

dajte mjesta Božjem gnjevu. Ta pisano je: Moja je odmazda, ja ću je vratiti, veli Gospodin... Ne daj se pobijediti zlom, nego dobrom svladavaj zlo (usp. Rim 12,17-21). Slično uči i sv. Petar: Ne vraćajte zlo za zlo ni uvredu za uvredu! Naprotiv, blagoslivljajte jer ste na to i pozvani da baštinite blagoslov! (1 Pt 3,9)

Lijepa svjedočanstva

Bl. Alojzije Stepinac

Nadasve lijepo svjedočanstvo kad su mu se rugali u sudnici dao bl. Alojzije Stepinac: „Na sve tužbe, koje su ovdje protiv mene iznesene, odgovaram da je moja savjest mirna, makar se publika tome smijala... Ja sam za svoje uvjerenje sposoban podnijeti ne samo ismijavanje, prezir i poniženje, nego, jer mi je savjest čista, pripravan sam svaki čas i umrijeti“ (*Propovijedi, govori, poruke: 1941-1946*, str. 282).

Učitelj obrijao glavu zbog bolesnog učenika kojega su ismijavali

Kada je Ali Mohammadian, učitelj u osnovnoj školi u Iranu, primijetio da se djeca rugaju jednom njegovom učeniku jer je očelavio zbog bolesti, odlučio je pokazati solidarnost sa ovim bolesnim djetetom i ošišao se načelavo. Za kratko vrijeme njegov primjer slijedio je cijeli razred i ruganje je prestalo.

Mohammadian, učitelj u osnovnoj školi Šeik Shaltoot u Marivanu, kurdskom gradu na zapadu Irana, sada je nacionalni heroj. Predsjednik Hassan Rouhani ga je pohvalio, a vlada mu ponudila financijsku pomoć za liječenje učenika. Njegova priča proširila se i izvan te zemlje. *Jako sam sretan što je dotakla mnoga srca i što su ljudi reagirali iznimno pozitivno*, kazao je ovaj 45-godišnjak. Sada cijela škola želi obrijati glavu! Početkom siječnja Mohammadian je objavio fotografiju sebe i svog osmogodišnjeg učenika Mahana Rahimija na Facebook.

Naše glave su osjetljive na kosu, napisao je u znak potpore. *Mahan je postao izoliran nakon što je očelavio, nestao je osmijeh s njegova lica i ja sam bio zabrinut za njegove ocjene. Zato sam odlučio obrijati svoju glavu kako bih mu pomogao da se vrati na pravi put!*

Njegova fotografija ubrzo je naišla na odobravanje tisuća iranskih korisnika interneta, a kad bi se logirao na Facebook naišao bi na brojne lajkove, poruke i dijeljenja fotografije. Gostovao je i na televiziji, a primio ga je i ministar obrazovanja. Samo nekoliko dana poslije, 23 učenika iz njegova razreda također su obrijala glavu. *Savjetovao sam im da sačekaju dok se završio zima, ali kad sam se vratio iz Teherana, svi su bili ćelavi*, rekao je Mohammadian.

Druga Knjiga o kraljevima

Piše: dr. sc. Tivadar Fehér

Prva i druga Knjiga o kraljevima čine jednu cjelinu. Mi smo radi lakše analize i zbog ograničenog prostora odvojili ovaj tekst. Pisac obrađuje povijest raspalog kraljevstva, opisuje oko 250 godina, od kralja Jorama (852. god. pr. Kr.), do uništenja Jeruzalema (598. god. pr. Kr.). Izrael – sjeverno kraljevstvo – i Juda – južno, žive jedan pored drugoga. Postoje dvije krune, i u tom periodu pod ovim krunama se mijenja oko 23-24 osobe. Imamo ironičnu scenu tzv. „velike povijesti“. Svi bismo potvrdili da je život malenog čovjeka najnesigurniji. U ovoj knjizi pak pisac pokazuje da kraljevske osobe, koje posjeduju državu, sve blago zemlje, vojsku, službenike, u najneočekivanijim prilikama gube sve. I najčešće nisu ugroženi od vanjskog neprijatelja, nego od članova obitelji i poznanika. Društvena sredina obje države kipi od manipulacija, prijevara, nepoštenosti, kao da Bog uopće ne postoji. Čini se da ono opako ljudsko nadvladava sve.

U takvoj situaciji pojavljuju se veliki pojedinci, prvo prorok **Elizej**. On ne živi za sebe, nego za malene, ali je i na terenu politike dosta aktivan. U 4. pogl., siromašnoj udovici i njezinim sinovima osigurava hranu i jednostavnu zaradu. Šumanki je uskrisio mrtvo dijete. U 5. pogl. ozdravlja Naamana, koji je bio gubav. Kraljevi – osim rijetkih – ne čine dobro, mada su u mogućnosti stvoriti radost malenima. No, Božji čovjek, Elizej, u svojoj jednostavnosti spašava živote, jer ne živi za sebe. On, kao prorok, vidi da su vladari napustili Jahve, no unatoč tome čak i na ratnim poljima pobjeđuje, i osigurava milosrđe zarobljenim neprijateljima (6. pogl). Iz njega zrači nesebičnost, mudrost, bogoljublje, koje ne mogu nadvladati ljudska usko-grudnost i grijeh.

Druga tako istaknuta osoba je prorok **Izaija**. On ne napušta Jeruzalem, nego živi u gradu i posreduje kraljevskoj kući Božju pomoć protiv napada Sanheriba. Spomenuti vladar stavlja juždejskog kralja na vrlo tešku kušnju. Piše mu ovo: *Ovako recite judejskom kralju, Ezekiji: Neka te ne vara tvoj Bog, u koga se uzdaš, govoreći ti: Jeruzalem neće pasti u ruke asirskog kralja* (II. Kr

19,10). U vrevi političkih zbivanja, u pokvarenim međuljudskim odnosima, Sanherib se pojavljuje kao prorok Sotone: *Bog vara čovjeka, vara svoj narod!* Nema drugoga, osim „kralja nad kraljevima“ – takvu titulu su nosili asirski suvereni – i njegove moći, tj. vojske, novca ili političkog upliva... Anarhija je vani, anarhija je u nutrini Izraela – to je leglo grijeha, koji razara čovjeka, i baca ga u ruke gospodara smrti, tj. Sotone. U takvoj sredini Izaija šalje Jahvin odgovor na pismo: *U ovaj grad on neće ući... Grad ću ovaj štiti, spasit ću ga radi sebe...* (II. Kr 19,32.34). Čovjek može postati nevjernim, ali Bog nikada nije takav. Čovjek je nestalan, ali Jahve je stup i pojedincu i društvu Izraela. On osigurava život i prosperitet, i vodi stvaranje prema konačnom cilju i onda ako je taj zauzet samo sa sobom. Još jednu stvar možemo zaključiti iz nastupa Izaije: ni političari ne znaju donijeti mir narodu bez Boga. Ako nemaju Stvoritelja pred očima, onda će sitni i sebični interesi pogaziti dužnu ljubav prema bližnjemu.

Treća istaknuta osoba je **Jošija**, jedan od rijetkih kraljeva koji su vodili brigu o narodu i učinili dobro Izraelu. Uzrok nalazimo u poštivanju Boga. Ova osoba nije svoj „ja“ uzdigla na prijestolje, nego Jahve, i onaj „ti“ tj. bližnji. U drugoj Knjizi kraljeva vrlo lijepo mo-

žemo razlikovati principe života i posljedice. Tko ima Boga pred očima, taj donosi mir, blagostanje, jedinstvo svoje narodu. Tko se klanja sebi samom, taj uništava međuljudske odnose, vjeru, i na kraju i državu gura u propast. Očito je da temelj svagdašnjice ne čine ekonomski razvoj, zakoni, vojska, političke partije, nego nutarnji život, jer iz duhovnih vrednota, volje i misli srca proizlazi sve ostalo.

U ovom korizmenom vremenu anarhija našega društva, obitelji, pojedinca isto tako kipi kao i prije. Nebeski Otac po povijesti Izraela pokazuje da to stanje nije pobjednički uskrik Sotone. Put Izabranih svršio se u Isusu Kristu, koji je i na križu ostao vjeran Bogu, i u smrti je pobijedio đavla, koji mu je na početku evanđelja tri puta ponudio „blago“ svijeta (Mt 4,1-11). U korizmenom vremenu imamo priliku naučiti od Nazarećanina – po slušanju propovijedi, po Sakramentima i dobrim djelima – kako postati samostalnim katolicima, koji znaju zašto vjeruju Kristu, i da tu vjeru ostvaruju i u konkretnoj situaciji, gdje eventualno onaj drugi ne misli i ne čini isto. Otac plaća već na zemlji: daje mir savjesti, napredak obitelji, i promjenu barem onoga dijela društva u kojem živi sam katolik i njegova zajednica.

Piše: *Antonija Vaci*

Suvremeni Adami i Eve

Ako vjerujemo nutricionistima koji tvrde da dugotrajnim i upornim konzumiranjem određenih namirnica polako poprimimo i njihova svojstva, onda nije previše teško napraviti usporedbu sa svim „namirnicama“ koje unosimo kroz svoj duhovni trakt.

Svakodnevnim konzumiranjem lijepo upakirane brze hrane štetimo svom tenu, liniji, kolesterolu i zdravlju općenito. Štoviše, dokazano je da konzumirajući svakodnevno brzu hranu ljudi prijavljuju da su češće gladni tako da pored toga što se u tijelo unose tvari koje nemaju vitamine, navikavamo tijelo da traži još više loše hrane. Isto tako, sve ono što do nas svakodnevno dopire putem televizije, novina, reklama i internetskih sadržaja nezaustavljivo pronalazi put do središta naše duše.

Ako smo konstantno okruženi lijepom književnošću, koja u sebi nosi visoke moralne vrijednosti ili lijepom glazbom koja ispunjava našu dušu harmonijom – odnosno generalno lijepim sadržajima, dio te ljepote će neminovno postati i dio nas i pronaći svoj put ka našim djelima i našem biću, karakteru, postupcima i našem doprinosu svijetu koji nas okružuje. Nazovimo to jednostavnom duhovnom indukcijom, ne mnogo različitom od one elektromagnetne zahvaljujući kojoj stavljanje običnog strujnog kalema u elektromagnetno polje izaziva u njemu protok struje čak i kada on nije priključen na strujni izvor. Još jednostavnije i kiberneti-

čkim rječnikom rečeno, izlaz je izravna posljedica ulaza.

Smijemo li se onda iznenaditi što su vrijednosti našeg društva pale tako nisko, ako se prisjetimo da užasavajuće visok postotak stanovništva konzumira isključivo televizijske sadržaje tipa Farme, Velikog brata, tabloidnih časopisa, trećerazrednih sapunica, beskrupuloznih reklamno-promidžbenih programa koji vam objašnjavaju kako je ključ puta ka samoostvarenju u kupnji novog telefonskog paketa, praška za rublje ili kreme protiv celulita. Ako svakodnevno slušate i čitate tračeve, baš kao što tijelo uradi s brzom hranom, vaša duša će tražiti još. To će biti hrana koju joj nudite i na tu hranu će se ona i naviknuti i s radošću je čekati.

VELIKI BRAT

Naravno da je uvijek lakše izabrati sočnu priču u tjednom tabloidu nego dovršiti članak u *Zvoniku*. I zar nije ljepše zabaviti se gledajući epizodu „Farme“ uz primjedbe: „Eto, kakav smo to narod, tko ovo uopće i gleda“, nego sačekati epizodu „Dogodilo se na današnji dan“. Lakše je sjediti na kauču umjesto otići u šetnju, ali posljedice su strašne, naše duhovno tijelo se ne razlikuje mnogo od našeg fizičkog tijela i posljedice će se prije ili kasnije vidjeti, samo što su posljedice na duhu gore od fizičkih posljedica. Nakon dugogodišnjeg konzumiranja masnih hamburgera možete primijetiti da ste se ugojili, da se teže penjete uz stube, da vam je zdravlje sve gore i gore, ali duhovno se ne možete lako odmaknuti od sebe, lovljenje novih tračeva, nestrp-

ljivo čekanje turskih serija, okretanje šalica kave. Sve ovo postaje način „normalnog i svakodnevnog“ života i što kao takvi možete naučiti i pokazati svojoj djeci i unucima? Kakvo društvo takvim interesiranjima možete privući? Koliko kvalitetan život možete voditi, ako vam pojam sreće polako postaje nova generacija mobilnog telefona, a tema za razgovor afera lokalnog pjevača?

Kako se onda suprotstaviti cijeloj bujici otpadnih voda potrošačke civilizacije, ako želimo zaštititi duhovni integritet sebe i svojih bližnjih? Najvjerojatnije tako što ćemo stalno biti svjesni našeg prava na izbor. Kao što su prvi čovjek i njegova žena imali slobodnu volju, i kao što znamo, čitajući Knjigu postanka napravili pogrešan izbor, tako i mi danas u svakom trenutku moramo biti svjesni da nam nije na korist sve što nam je na raspolaganju. Zmija nam stalno nudi zabranjenu jabuku, a mi je uzimamo do te mjere da više i ne izgleda toliko strašno i sve više zaboravljamo da je zabranjena, jer vodi u zlo. Pravi izbor postoji i sve ga je teže napraviti, ali nikad nije bilo važnije da se napravi. Cijela civilizacija srlja u površnost i bezumlje i ako jedno po jedno odlučimo stati na kočnicu, možemo izgraditi bolji svijet.

Proslavljen sv. Josip zaštitnik hrvatske zajednice u Vojvodini

Hrvatski narod i dalje u borbi za svoja prava

Dan svetoga Josipa, jedan od četiriju praznika hrvatske zajednice u Srbiji, proslavljen je 19. ožujka u Velikoj vijećnici Gradske kuće, u ozračju nastavka borbe za izjednačavanje prava naše zajednice s ostalim manjinskim zajednicama u Srbiji. Prije svečanog programa, u Franjevačkoj je crkvi održana sveta misa.

Iz godine u godinu, praznici naše manjinske zajednice prilika su za upoznavanje i druženje, ali i podsjećanje koliko toga još nije ostvareno u pogledu izjednačavanja položaja hrvatske zajednice. Pored ovih, postoje i druge okolnosti koje čine da ovaj dan proslavimo u složenim društveno-političkim uvjetima, rekao je predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **dr. Slaven Bačić**.

„Imali smo postignuća posljednjih godina, poput toga da lokalna samouprava plaća troškove prijevoza za djecu koja pohađaju nastavu na hrvatskom, pokušava se ujednačiti financiranje *Hrvatske riječi* s drugim manjinskim tjednicima. Međutim, istodobno je u posljednjih nekoliko godina došlo do znatnog ograničenja manjinskih prava ili se to ograničenje očekuje. Primjerice, odluka Ustavnog suda o neustavnosti pojedinih zakonskih ovlasti nacionalnih vijeća, a medijskim zakonima će biti privatizirane radijske postaje pa će nestati programa na hrvatskom u Radio Subotici, Radio Bačkoj u Baču i u Radio Somboru.“

Treba navesti i složen odnos s Ministarstvom kulture koje ne poštuje mišljenje HNV-a, kao ni drugih nacionalnih vijeća, u pogledu raspodjele sredstava, a tu je i ono najpoznatije, pitanje udžbenika na hrvatskom, dodaje dr. Bačić.

Svoj je govor završio konstatacijom kako „u zadnje vrijeme najviši predstavnici državnih vlasti otvoreno se svrstavaju u identitetskim pitanjima, praktično priznavajući kako stoje iza tzv. bunjevačkog pitanja, obećavajući svu državnu potporu u standardizaciji ikavice kao nekakvog zasebnog bunjevačkog jezika, pomoć iz osobnih sredstava u tiskanju udžbenika za ovaj umjetni jezik (iako iza svega već ionako stoje Matica srpska, SANU, Filozofski fakultet u Novom Sadu, mediji itd.), a zadnjih smo

dana i svjedoci opetovanog uplitanja države u crkvena pitanja i obnovljenih zahtjeva za bogoslužje na ikavici, iako se sva ova i druga identitetska nastojanja o navodnoj povijesnoj i jezičnoj bunjevačkoj samostojnosti temelje na povijesnim poluistinama i neistinama. I upravo iz tih razloga, mi bunjevački Hrvati nikada se nećemo odreći našega bunjevačkog imena i pripadnosti hrvatskome narodu, našega hrvatskoga dijalekta ikavice, koja se, kao što svi ovdje znamo, govori i u Dalmaciji, niti naših preporoditelja biskupa Ivana Antunovića, svećenika Blaška Rajića, Paje i Ilije Kujundžića, biskupa Lajče Budanovića i mnogih drugih, koji su se kada su doživjeli oslobođenje od stega mađarskih vlasti, otvoreno izjašnjavali Hrvatima, tim prije jer je zahvaljujući nama Bunjevcima-Hrvatima Subotica s okolicom ušla u sastav jugoslavenske države 1918. godine“.

Direktorica Ureda za ljudska i manjinska prava **dr. Suzana Paunović** istaknula je kako je institucija na čijem je čelu u proteklih godinu i pola dana imala veliki broj zajedničkih aktivnosti s HNV-om. Ipak, dva se pitanja ističu, i po važnosti i po tome što nikako da budu riješena. Dr. Paunović pojašnjava:

„Pitanje udžbenika je nešto na čemu mi intenzivno radimo s Ministarstvom prosvjete. Vjerujem da će nova Vlada, odmah po konstituiranju, i novo Ministarstvo prosvjete, ovome problemu pristupiti na još ozbiljniji način. Prije svega imajući u vidu da hrvatska manjina ima jasne prijedloge kako se ovo pitanje može riješiti. Kada govorimo o zahtjevu za većim sudjelovanjem u političkom životu, vjerujem da ćemo u i tom smjeru ići ka konstruktivnom rješenju, onoliko koliko u ovom trenutku ustavna i zakonska rješenja to dozvoljavaju.“

Srbija je stabilno na europskom putu, a pomoć Hrvatske neće izostati, rekao je generalni konzul Generalnog konzulata Republike Hrvatske u Subotici **Dragan Đurić**. On je međutim, ukazujući na neriješene probleme naše manjinske zajednice, rekao sljedeće:

„Zamoliti ćemo samo, a bit će to i u budućim razgovorima, da se svi pro-

blemi prevladaju. Isto tako sam uvjeren da ćemo dostići i onaj trenutak kada ćemo osigurati i izravno predstavljanje u parlamentima u Srbiji, kako u republičkom, tako i pokrajinskom. Civilizacijsko je to načelo, koje je već ugrađeno i u srbijansko društvo.“

U Vojvodini je u službenoj uporabi šest jezika, među kojima je i hrvatski. Upravo to vojvođansko bogatstvo predstavlja veliku priliku i ozbiljan adut Srbiji na putu europskih integracija, rekao je ovom prigodom konzul Đurić. Gradonačelnik **Jenő Maglai** čestitao je praznik pripadnicima hrvatske zajednice.

„Subotica treba biti primjer odnosa lokalne samouprave i odnosa ostvarivanja prava nacionalnih zajednica, i to onih temeljnih u Subotici, a posebno s onim nacionalnim vijećima čija su sjedišta u našem gradu. U lokalnoj samoupravi smatramo da proslave nacionalnih praznika nacionalnih manjina jačaju tu zajednicu. Potrebno je da se održe u svečanom ozračju, a posebno mi je drago da ovdje ima ovako puno prisutnih. To znači da je zajednica snažna i dobro organizirana.“

Svečanosti su, pored vijećnika HNV-a, prisustvovali i **Nedeljko Tenjović**, izaslanik predsjednika Republike Tomislava Nikolića, opunomoćena ministrica veleposlanika Republike Hrvatske **Valentina Šarčević**, u ime Državnog ureda za Hrvate izvan Hrvatske savjetnica s posebnim položajem za hrvatsku manjinu **Ivana Goranić**, podtajnik Pokrajinskog tajništva za obrazovanje, upravu i nacionalne zajednice **Mato Groznica**, stručna savjetnica gradonačelnika Zagreba **Tihana Jurić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata **Tomislav Žigmanov** i ravnatelj NIU „Hrvatska riječ“ **Ivan Karan**, predstavnici drugih nacionalnih vijeća, svećenici, časne sestre, ravnatelji škola u kojima se odvija nastava na hrvatskom i brojni drugi gosti.

/prema: **Siniša Jurić i Zv/**

Bunjevački put križa u korizmenoj akciji

Projekt „Bunjevački Put križ“ tijekom 2014. godine ponovno okuplja sve one koji žele očuvati vlastitu vjersku popudbinu te priređuje izložbe fotografija i nudi istoimenu knjigu **Tomislava Žigmanova** kao i otkup grafika s motivima križeva krajputaša, a s nakanom da se na takav način prikupe sredstva za obnovu križeva.

Predstavljanje knjige i izložba u Zagrebu

U Hrvatskoj matici iseljenika u Zagrebu 13. ožujka održano je predstavljanje knjige *Bunjevački Put križa* Tomislava Žigmanova i prateća izložba fotografija **Augustina Jurige**, najreprezentativnijeg umjetničkog fotografa iz zajednice Hrvata u Vojvodini, nazvana „Bunjevački putovi križeva“.

Blagoslovljene grafike križeva krajputaša

Subotički biskup **dr. Ivan Pénzes** blagoslovio je grafike s motivom križeva krajputaša 10. ožujka u biskupskom domu. Ovom blagoslovu prisustvovali su autor grafika **Darko Vu-**

ković, profesor na Akademiji umjetnosti u Novome Sadu, **Tomislav Žigmanov** i **Katarina Čeliković** te biskupov tajnik **mr. Mirko Štefković**. Riječ je o sedam motiva, koji će biti izrađeni po 90 primjeraka, a svaki će biti otisnut u nekoliko boja. Kupnjom ovih grafika pomaže se obnova križeva krajputaša. /Zv/

Predstavljanje naklade vojvođanskih Hrvata u Novom Sadu i Pečuhu

Naklada vojvođanskih Hrvata predstavljena je od 28. veljače do 5. ožujka na štandu Pokrajinskog tajništva za kulturu i javno informiranje XX. međunarodnom Salonu knjiga u Novom Sadu.

Uz postavku izdanja, u organizaciji Tajništva održana su i predstavljanja knjiga, te su tako izdanja vojvođanskih Hrvata – knjiga i periodičnih publikacija ZKVH-a, NIU „Hrvatska riječ“, Katoličkog društva za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“, HAD-a i Hrvatske čitaonice predstavljena 2. ožujka. Knjige su predstavili v. d. urednika nakladničke djelatnosti NIU „Hrvatska riječ“ **Zvonko Sarić**, ravnatelj Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) **Tomislav Žigmanov**, autorica zbirke pjesama i urednica **Željka Zelić** te bibliografkinja **Katarina Čeliković**.

Na Salonu knjiga predstavljen je i zbornik pjesama *Preprekovo proljeće 2013.* o kojem je govorila urednica **Marija Lovrić**.

Na Književnoj tribini, održanoj 4. ožujka u prostorijama Hrvatskog kluba Augusta Šenoe u Pečuhu predstavljena je bogata naklada hrvatske zajednice u Vojvodini. O suvremenoj nakladničkoj praksi Hrvata u Vojvodini govorili su **Katarina Čeliković**, menadžerica kulturnih aktivnosti ZKVH-a, **Tomislav Žigmanov**, ravnatelj ZKVH-a i **Vladan Čutura**, profesor hrvatskog jezika i književnosti.

Obilježena 100. godišnjica smrti velikog književnika A. G. Matoša

U prepunoj čitaonici Gradske knjižnice u Subotici 17. ožujka obilježena je 100. obljetnica smrti Antuna Gustava Matoša, jednog od najzanimljivijih književnika u novijoj povijesti hrvatske književnosti koji je za sebe rekao da je Bunjevac podrijetlom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem. Matoš, promotor modernih kretanja u hrvatskoj književnosti, bio je pravi moderni svjetski putnik, građanin svijeta s jakom nacionalnom svijesću. „Putovanje – evo, to je poezija moderne civilizacije“, njegova je misao koju je profesorica **Nevena Mlinko**, autorica ove večeri, uzela za vodilju programa pod nazivom *Voyage s Matošem*, u kojem su učenici subotičkih srednjih škola i ponajbolji recitatori Hrvatske čitaonice – **Davorin Horvacki** i **Augustin Žigmanov**, te **Mato Groznica** vodili publiku u Matoševe svjetove.

Književno prelo

Književno prelo svojevrsna je skupština na kojoj Hrvatska čitaonica podsjeti na sve aktivnosti realizirane tijekom protekle godine, a u kojima je bila glavni organizator ili suorganizator, rekla je predsjednica ove kulturne udruge **Bernadica Ivanković** na početku osmog po redu Književnog prela, održanog 28. veljače, u HKC „Bunjevačko kolo“. Kako je podsjetila, i 2013. godina započela je Književnim prelom, potom je u Subotici održan 11. pokrajinski susret pučkih pjesnika „Lira naiva“, uslijedio je VII. etno kamp koji je okupio oko 70-ero djece, pa XII. Dani Balinta Vujkova na kojima su prisustvovali predsjednici Srbije i Hrvatske, **Tomislav Nikolić** i **Ivo Josipović**, potom XII. Pokrajinska smotra recitatora nakon koje su djeca putovala u Slavonski Brod, a Hrvatska čitaonica je sudjelovala i u obilježavanju Godine hrvatskih velikana u Vojvodini. Mala scena je također bila aktivna i odigrane su dvije predstave. Dječja skupina je imala predstavu „More“, s kojom je sudjelovala u Lemešu na festivalu, a „Tamburaški oproštaj“ je predstava koja je, osim u cijeloj Vojvodini, odigrana i u Hrvatskoj i Mađarskoj. Voditelji **Davorin Horvacki** i **Donna Karan** vodili su publiku na putovanju kroz riječ i rič, uz pjesmu djece koja su sudjelovala u etno kampu uz pratnju **Nikole Bašića** i **Anite Kovač**. Čuli su se stihovi pjesnika, **Đule Milodanović** i **Ivana Kovača**. Ikavica – topla i autentična, dalmatinska, donijela je miris mediterana u poetskoj priči pjesnikinje **Josipe Dević**. **Katarina Čeliko- vić**, potpredsjednica Hrvatske čitaonice, predstavila je knjišku produkciju, naglasivši kako su i prošle godina objavljene tri knjige: *Lira naiva 2013.*, *Zbornik radova sa stručnih skupova Dana Balinta Vujkova* i prvi strip *Poplašeno jaje* na bunjevačkoj ikavici. S njom je bio i autor stripa *Petar Tikvicki* koji je strip crtao nakon dvadesetak godina pauze, te je to bio pravi izazov za njega. Tamburom su publiku počastili tamburaši Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“. Prvi dio

programa završila je **Nevena Mlinko** uručivši poklon-knjige **prof. Zoranu Nagelu** koji je prvi na Facebook profilu Hrvatske čitaonice pogodio datum Književnoga prela, a potom je publiku pozvala na zanimljivu nagradnu igru. Trebalo je pogoditi čiju stotu obljetnicu obilježavamo ove godine – nakon prve rečenice „Bunjevac porijeklom, Srijemac rodom, a Zagrepčanin odgojem“ bilo je jasno da se radi o Antunu Gustavu Matošu te je dar otišao u ruke dobrom poznavatelju pjesnika A. G. Matoša gđinu **Vidakoviću**. Prijatelji iz Croatia Recordsa u Beogradu odlučili su djecu koja sudjeluju u programu darivati nosačima zvuka s pričama i pjesmama, a Nevena je pročitala njihovu čestitku Hrvatskoj čitaonici u povodu 12. rođendana budući da je Čitaonica osnovana 12. 02. 2002. godine. Po starom običaju, drugi dio programa ispunila je predstava gostiju – ovoga puta iz Lemeša. Dramska skupina Hrvatsko-bunjevačkog kulturno-umjetničkog društva „Lemeš“ odigrala je predstavu „Tripot Bog pomaže“ autora **Marjana Kiša**. Bila je ovo dobra prilika i da se nabave knjige, ali se organizator pobrinuo i da nitko ne ode svom domu bez fanaka. Dakle, hrana za dušu i tilo!

Hrv. čit.

U Subotici održano četvrto „Prelo sićanja“

Na četvrtom po redu „Prelo sićanja“, u nedjelju 2. Ožujka 2014., okupilo je preko stotinu sudionika koji su obučeni u svečanu zimsku bunjevačku nošnju sudjelovali na večernjoj svetoj misi u katedrali sv. Terezije Avilske u Subotici, a predvodio ju je mons. Stjepan Beretić.

Nakon misnog slavlja sudionici „Prela sićanja“ uputili su se u dvoranu Hrvatskog kulturnog centra „Bunjevačko kolo“, gdje su nastavili druženje uz razgovor i igru kako i priliči prelu. Organizatori ove manifestacije su HKC „Bunjevačko

kolo“ i Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“. Jedan od organizatora, **Ivan Piuković**, kaže kako iz godine u godinu ima sve više zainteresiranih ljudi koji se žele obući u nošnju i prisustvovati ovome prelu. *Prve godine nas je bilo 50-tak. Svake godine broj sudionika raste i večeras nas je preko stotinu. Ono što je jako bitno jest to da ljudi vode računa o tome što će obući. Dakle, da to bude originalna nošnja, sve žene su povezane, muškarci su u čizmama, striganskim kaputima... To mi je osobito drago. Zadovoljan sam samim prelom, ali još više me ispunjava činjenica da se ljudi za ovo prelo pripremaju, traže nošnju, šije se novo 'ruvo'. Ne samo da žene šiju, nego i muškarci šiju nove prsluke, pa i čakšire*, kazao je Piuković. Sve okupljene u dvorani Centra pozdravio je predsjednik Katoličkog društva mons. Stjepan Beretić i sam obučen u bunjevački prsluk. *Drago mi je što mogu biti ovdje, volio bih kad bi bilo u nama kao što u pjesmi kaže 'Prelo kupi, svaki mu se divi'. Bilo bi lijepo da se i pored ovoga, okupljaju prela i po kućama, da u što više obitelji bude prela. To ima draž i ljepotu*, kazao je između ostaloga mons. Beretić i poručio mladima: *Mladi, čuvajte prelo, ne dajte da nestane s nama!* Sve okupljene zabavljali su tamburaški orkestar HKC-a „Bunjevačko kolo“ i ansambl „Hajo“, a ove godine po prvi puta dodijeljene su pohvalnice najstarijim sudionicima **Gabrijeli Sudarević** i **Ivanu Benčiku**, najmlađemu sudioniku **Oskaru Kovaču** te pohvalnica za najoriginalniju novotvorenu žensku nošnju **Ani Ivković** i za mušku nošnju **Sebastijanu Kanturu**. /prema: **Ž. V., Hrvatska riječ**/

Tugu nitko ne voli

Korizma je vrijeme prije Uskrsa – vrijeme od 40 dana kada se trudimo biti bolji, paziti na svoje ponašanje, činiti dobra djela i više se družiti s Isusom kroz molitvu, čitanje Biblije. Nekako se čini da je to tužno vrijeme, a tugu nitko ne voli. Ipak, to je vrijeme ozbiljnosti i razmišljanja! Možemo se opustiti i reći – Baš me briga za sve! – a možemo reći – Želim biti bolji i truditi ću se usrećiti one s kojima živim! Nije to lako. Kad činimo nešto dobro, to ponekad znači i odricanje – neću za sebe već za nekoga drugoga! Kad se samo sjetimo tuge koju je osjetila Isusova mama Marija kad ga je vidjela krvavog s križem na leđima – moramo suosjećati s njom! Bude nam teško gledati Isusa – Boga kojega ljudi muče, tuku, bičuju! Ali, Isus nije odustao. Išao je do kraja. Zašto? Jer tuga nije kraj muke. Na kraju je svjetlo, ono što nam je Isus naj-

avio: život vječni. Zato vrijedi provesti neko vrijeme u razmišljanju i u radu, molitvi... Već sljedeći broj *Zvonika* bit će u duhu radosti. Nemojmo biti tužni kada činimo dobro, neka to bude znak da smo shvatili – Tuga ne čini dobro, dobro je činiti dobro!

Vaša Zvončica

Djeca iz vrtića na Pepelnici

Šezdesetoro djece iz dva subotička vrtića koji nose ime bl. Marije Petković – „Sunčica“ i „Biser“ sudjelovala su u samostanskoj kapelici sestara Družbe Kćeri

Milosrđa u Subotici na svetoj misi i obredu pepeljanja. Svetu misu je predslavio župnik dr. Andrija Anišić.

U prigodnoj homiliji-razgovoru s djecom on je djeci govorio o smislu toga obreda podsjećajući da je su se u Starom zavjetu, još prije Isusa, ljudi, pa čak i djeca posipali pepelom i molili Boga da ih ne kazni zbog njihove zloće. Djeci je poručio: *Ako vas roditelji ili netko pita što znači taj pepeo na vašoj glavi recite: to znači da želite biti dobri i još bolji. Na to nas sve poziva i Korizma koju smo započeli.* Naglasio im je u biti da je pepeljanje poziv da budu dobri, da budu još bolji, na što nas poziva i Isus u evanđelju toga dana jer nas poziva da više molimo, da postimo i činimo dobra djela i dijelimo milostinju. Na toj svetoj misi sudjelovale su i časne sestre na čelu sa s. **Nelijom Pavlović**, provincijalnom glavaricom, koja se nalazi u kanonskom pohodu u subotičkom samostanu.

A. A.

Završetak pokladnog vremena i početak korizme u Plavni

U pokladnu nedjelju 2. ožujka, skupina od dvadesetak mlađih Matoševaca pod vodstvom **Evice Bartulov**, odjenula se u narodno ruho, šokačko, slovačko, bunjevačko i mađarsko te sudjelovala u svetoj misi. Nakon mise prošetala je središtem sela i time pred brojnim mještanima prikazala tzv. „lipe tute“.

U pokladni ponedjeljak 3. ožujka, kostimirana dječja povorka „malih tuta“ prošetala je ulicama Plavne uz potporu i odobravanje prolaznika i promatrača. Tijekom ove zanimljive ophodnje, male su tute toplo dočekanе i ugošćene pecivima i napicima kod obitelji **Gurić** i **Andrić**. Završna im je zabava priređena u Vatrogasnom domu.

U utorak, 4. ožujka, uz buku, pjesmu i šalu, iz Vatrogasnog doma je krenula povorka „gadnih tuta“. I ova je skupina, maskirana i našminkana, u kojoj se nije moglo prepoznati ni tko je muško a tko je žensko, također prošetala ulicama Plavne s meflama u ruci i drugim rekvizitima, ove su tute zabavljale prolaznike i publiku, a nije manjkalo i pokojih zvučnih i toplih poljubaca. Pri tome su neki ostajali umazani bojama i ruževima što je izazivalo smijeh i veselo raspoloženje.

Navečer je, sukladno tradiciji, u Vatrogasnom domu priređena večera, druženje i zabava s puno šala, iznenađenja i veselja. Nije to samo plavanjski paprikaš, vino, tamburaši, običaj sahranjivanja bege nego mnogo više od toga. Sahranjivanjem i oplakivanjem bege oko ponoći zabava je završena, a time je završilo i pokladno vrijeme i započela korizma i povratak duhovnim vrijednostima.

Zvonimir Pelajić

Uspjeh recitatora na hrvatskom jeziku

U čitaonici Gradske knjižnice u Subotici održana je 27. veljače 2014. godine Općinska smotra recitatora na kojoj sudjeluju učenici osnovnih i srednjih škola, kulturno umjetnička društva, udruge i kulturni centri s teritorija Grada Subotice. Na ovom natjecanju nastupio je rekordni broj recitatora, njih 117! Recitatori koji su se plasirali na Zonsku smotru, a koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku, su **Ivan Huska, Klaudia Karan i Donna Karan**, učenici nižih razreda osnovne škole, potom,

Davorin Horvacki, Petar Huska i Augustin Žigmanov, učenici viših razreda te srednjoškolci **Karla Rudić i Ivan Kovač**.

Viša razina natjecanja – Zonska smotra, održana je 7. ožujka 2014. godine, također u subotičkoj Gradskoj knjižnici. Od hrvatskih recitatora na pokrajinsko natjecanje plasirali su se Ivan Huska, Klaudia Karan, Donna Karan, Davorin Horvacki, Augustin Žigmanov, Karla Rudić i Ivan Kovač. Ovo je veliki uspjeh učenika koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku i znak koliko se truda ulaže u radu s njima.

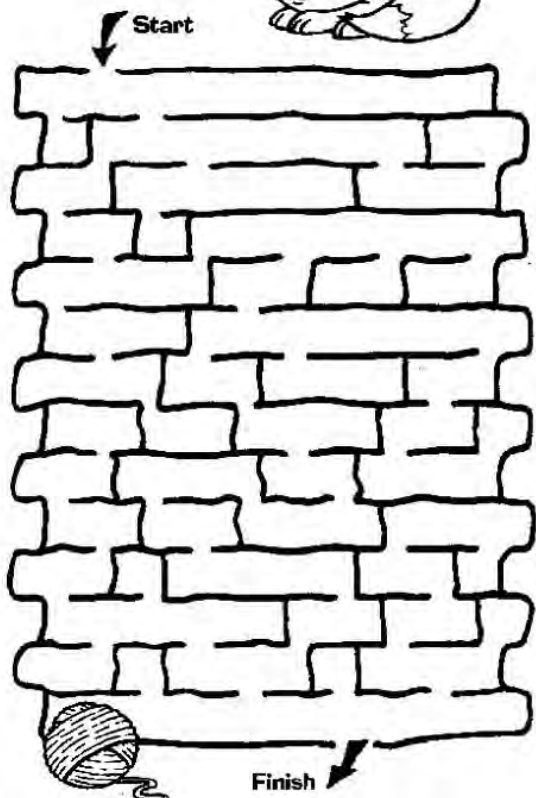
Glavni organizator državne smotre recitatora pod nazivom „Pjesniče naroda mog“ je Savez amatera Vojvodine i Zavod za kulturu Vojvodine, a na općinskoj razini to su Grad Subotica i Gradska knjižnica Subotica.

Zv

Jo! kako se to kaže?
Pomozi maci da pronade svoje klupko!

Help Kitty find her
ball of yarn.

Nova nagradna igra

Križni put u korizmi rado molimo kako u crkvi tako i na kalvarijama. Tada razmišljamo o mucu koju je podnio Isus. Ali, važno je znati da je Isus nakon muke i zemaljske smrti USKRISNUO! Poigrajte se s nama i budite sretni dobitnik lijepih nagrada od koji je jedna **srebrni lančić s križićem!**

Vaš zadatak je odgovoriti na naše pitanje, a **Zvonik** će vas nagraditi lijepim nagradama koje ćemo izvući na subotičkoj kalvariji na Cvjetnicu – 13. 04. nakon Križnoga puta.

Pošaljite svoje kupone na adresu: Uredištvo Zvonika, 24000 Subotica, Beogradski put 52, ZA NAGRADNU IGRU do 11. 03. 2014.

NAGRADNI KUPON ZVONIKA 233

Kojeg je dana u tjednu Isus uskrsnuo?
(zaokruži točan odgovor)

1. Veliki petak	2. Velika subota
3. Nedjelja	4. Vodeni ponedjeljak

Šalje: _____

Ima i prezime: _____

Adresa: _____

Odricanje

Dragi mladi!

Korizma je. Vrijeme odricanja i pripreme. Mirno vrijeme. Postili smo

na Čistu srijedu i tada smo se odrekli mesa i živjeli smo na kori kruha, zrnu soli i malo vode. Učinili smo to radi Boga, ali i radi nas samih. Pepelnica je na neki način bila vlastiti „trening“. Možda zvuči previše grubo, ali doista je tako. Bog nema ništa od toga, ali ćemo mi kao osobe i kao kršćani očvrstnuti. Bogu je drago što to činimo. Svjesni smo da nas čeka puno padova i uspona, ali uz malo odricanja i uz Božju pomoć sve možemo prebroditi. Naravno, tu je i molitva koja nam daje snagu za dalje. Mladi u ovoj Korizmi imaju priliku moliti zajedno krunicu Božjega milosrđa. Iako smo geografski udaljeni, svi se možemo ujediniti u molitvi i tako pomoći sebi i drugima.

Larisa Skenderović

Šest godina emisije za mlade na Radio Mariji

Na programu Radio Marije u ponedjeljak 17. veljače, emisija za mlade „U svjetlosti hodimo“ proslavila je svoj šesti rođendan. U emisiji se govorilo kako je nekada emisija zvučala i tko ju je nekada uređivao i vodio. Iz dva studija (novosadskog i subotičkog) slušatelji su se javljali i iskazivali svoje oduševljenje što mladi na ovakav način putem medija mogu izreći svoja mišljenja, zapažanja i svjedočenja o svojoj vjeri i Bogu. Na kraju emisije najavljeni su budući planovi za emisiju i najavljen je SHKM u Dubrovniku, na kojemu će sudjelovati i ekipa emisije za mlade. Sadašnju ekipu emisije čine: **Biljana Kovač, Stipan Jurić, Patricija Merković, Boris Semnić i Dario Marton**. Naše emisije možete pratiti ponedjeljkom od 21,30 sati, a podsjećamo vas da nas možete pratiti i putem društvenih mreža.

Dario Marton

Misa mladih

Kao i svakog prvog petka u mjesecu, misa mladih slavljena je 7. ožujka u židničkoj crkvi sv. Marka. Svetu misu na kojoj se okupilo stotinjak mladih, predslavio je vlč. **Željko Šipek**. VIS-ovi „Apostoli Radio Marije“ i „Markovi lavovi“ zajednički su animirali pjevanje na misnom slavlju. Nakon svete mise, župljani su pripremili čašćenje u novoj župnoj dvorani. Misa mladih u travnju bit će 4. 4. 2014. godine u crkvi sv. Josipa Radnika u Đurđinu.

Nataša Stipančević

Obavijesti

Misa mladih:

4. 4. 2014.

u crkvi sv. Josipa Radnika
u Đurđinu

***

Emisija „U svjetlosti hodimo“:

ponedjeljkom u 21,30 sati
na Radio Mariji

***

Emisija „Kateheza za mlade“:

srijedom u 21,30 sati
na Radio Mariji

Duhovna obnova u Aleksandrovu

U župi Marija Majka Crkva od 28. veljače do 2. ožujka održana je duhovna obnova pod geslom „A što vi kažete, tko sam Ja?“. Duhovna obnova organizirana je u okviru pastorala mladih iz Aleksandrova na čelu s vlč. dr. Ivicom Ivankovićem Radakom.

Voditelj duhovne obnove bio je vlč. Domagoj Matošević, rektor sjemeništa u Zagrebu. Događaj je uzveličalo tridesetak mladih iz okolnih subotičkih župa i iz Novog Sada. Voditelj nam je temu približio kroz par vrlo zanimljivih tekstova iz Biblije i pokušao nas je navesti na pravi put razmišljanja.

Svi mi se volimo ponekad sakrivati iza tuđih mišljenja. Možda iz nesigurnosti u vlastito mišljenje, možda iz straha pred izricanjem vlastitog dojma ili uvjerenja, pa navodimo tuđa kao potvrdu svojih. Možda i zato jer je to ponekad lakše nego li prolaziti napor stvaranja i izgrađivanja vlastitoga stava. I to ne samo u razgovoru s poznanicima ili protivnicima, nego i s bliskim osobama, s prijateljima.

Stoljećima su na Isusova pitanja o sebi odgovarali vjernici i nevjernici na različite načine, od poistovjećivanja ili s mišljenjima drugih ili s rezultatima raznih istraživanja, do sasvim

osobnih svjedočanstava koja su mijenjala život. No, kao i u ono doba, i danas Isus od svojih sljedbenika traži samo jedno: da pronađu svoj osobni odgovor o njemu, koji će biti plod vjere i osobnog hoda s njim. Takav se pak odgovor ne daje jednom u životu. Ne može se, kao jednom pronađen i izražen, sačuvati za sva vremena. Svaki dan iznova smo pozvani obnoviti svoj osobni odgovor Isusu i za njega drugima osobno posvjedočiti.

Stoga pokušajmo tijekom ove korizme približiti se što više Isusu da jednoga dana budemo spremi odgovoriti na pitanje „A što ti kažeš, tko sam Ja?“

Elizabeta Ivanković

Korizma

Svatko od nas kršćana zna makar ponešto o vremenu prije Uskrsa kojega nazivamo korizma, a koja započinje Pepelnicom i traje malo više od 40 dana. Korizma predstavlja Isusovih četrdeset dana provedenih u pustinji. Za sve to vrijeme iskusio je kušnje đavla, no molitvom i postom uspio je pobijediti sve do posljednje.

Kakvu svrhu i smisao ima korizma za nas kršćane danas? Može to biti klasični post koji je određen prema riječima crkvenih otaca, a može biti i nešto sasvim drugo. U stvari, post jest odricanje. Preporučljivo je odrediti sebi nekakvu vrstu posta od određene navike koja i nije toliko dobra za nas.

Djeca se najčešće odriču grickalica, slatkiša, video igrice; mladi izlazaka i ostajanja do kasno u gradu, Facebook-a i sličnih društvenih mreža; nešto stariji gledaju da budu posvećeniji svojoj obitelji... Jasno, ovaj popis je kraći nego što u stvari jest.

Ukoliko se shvati na pravi način, Četrdesetnica donosi velike promjene u čovjekovu životu. Vjerojatno se pitate što je ono čega ćemo se postepeno, umjereno i/ili sasvim na kraju odreći u korizmenom vremenu. Malo je vjerojatno da ćemo sebi odrediti šetnju pustinjom kakvu je imao Isus, a Bog od nas ni ne traži da to činimo. Ipak, odrediti pravu pokoru koje ćemo se pridržavati, može predstavljati veći teret nego što smo očekivali i bili spremni suočiti se s istim. Kako učiniti taj prvi korak i kako ustrajno koračati kroz ovu našu za nas određenu pustinju? Svatko od nas treba pronaći dovoljno motivacije da izdrži put promjene. Ne treba zaboraviti da su ove promjene dobre za nas i da nas pri svakom koraku Bog prati, podržava.

Neka odricanja mogu započeti korizmenim vremenom, ali ne moraju ili ne traže biti produžene i nakon tih formalnih četrdeset dana. Ona se nastavljaju jer nam je potrebno više vremena ili je navika teško ukorijenjena te zahtijeva delikatni proces u našem mijenjanju. Nekim ljudima odricanja mogu trajati i mjesecima, čak godinama.

Što ako sam ja ta osoba koja ima nešto čega se treba odricati toliko dugo da bi svoj život učinila boljim i kvalitetnijim u svakom, a osobito u duhovnom smislu? Priznajem, nije primamljivo, ali to vam dođe kao mala grudica puštena s velikog brda prekrivenim snijegom. Kada se konačno skotrlja dolje uvećat će se do nekoliko puta. Trebamo znati da je ta grudica Božji blagoslov i milost. U svakom trenutku je dobivamo i u vidu snage za borbu. A na samom kraju osjećamo obilje radosti i mir, jer smo uspjeli ostvariti nešto što smo sebi zadali za zadatak.

Još jedna bitna stavka u svemu jest molitva. Osobno je ne shvaćam uvijek ozbiljno, ali svaki put se dokazala kao najjače i neizostavno sredstvo u bilo kojoj borbi. Čak ni odricanje nema toliku snagu samo po sebi kao što je dobiva s molitvom. Ona nam je potrebna čak i u trenucima kada nemamo vjere da možemo postići životne ciljeve. Bog to vidi, vidi i u naše srce, naše misli, zna i za sve naše odricanje i svaku muku koju proživljavamo.

Put promjene uvijek je težak. On predstavlja ostavljanje jednog, a usvajanje nečega sasvim novog. Šo god da odaberete sebi za korizmu, želim vam da uvijek imate taj svoj cilj ispred sebe, a Boga kao dragog prijatelja do sebe.

Danijela Nuspl

Priprema mladih Subotičke biskupije za SHKM u Dubrovniku

Kristov križ nas vodi, on je naš uzor

Svatko od nas ima svoj križ, samo ga ne znamo nositi kao što je Isus nosio svoj. Nama je to preteško, ne trudimo se dovoljno i često se bunimo zbog tereta kojega treba ponijeti. Po tome se razlikujemo od Isusa. On je šutio i trpio. Trebali bismo se ugledati na njega. On nam treba biti uzor. Naši križevi predstavljaju razne stvari: problemi i obveze, posao ili škola... Često smo toliko zabrinuti i udubljeni u svoje svakodnevne zadaće da ne stignemo živjeti. Ne vidimo dalje od svojih potreba. Mislamo samo na sebe.

U korizmi smo. Ovaj period najbolji je za razmišljanje o sebi, o svojim postupcima i ponašanju. Najpogodniji je da se odlučimo na neku promjenu, da odlučimo biti bolji. Dakle, da se posvetimo drugima i pomažemo im. Tada ćemo i mi biti sretniji, znam to iz vlastita iskustva, a sigurna sam da i svi mi imamo barem poneko takvo iskustvo.

Korizma je vrijeme molitve, posta i davanja milostinje. To bismo trebali činiti srcem, ne zbog običaja, jer samo ako nešto radimo srcem onda to i vrijedi; i trebali bismo hrabro nositi svoje križeve u Kristovu čast, u čast njegove muke koju je podnio na križnome putu. Strpljivo i u tišini...
N. N.

Mudre misli

* U mome srcu je daleko više ljubavi nego što u tvoju glavu može stati sebičluka. Ona je bezuvjetna i kao takva uvijek će stajati iznad svake boli koju mi stвориш.

* I nešto me tjera da „kažem“ – Nikamo nećete stići ako budete radili samo onim danima kada se osjećate dobro. Također, ništa nećete postići ako vam je siromaštvo izgovor. Život traži hrabre, život traži improvizaciju. Samo takvi napreduju i uspiju.

Poziv na molitvu krunice Božjega milosrđa

KAKO MOLITI KRUNICU BOŽJEGA MILOSRĐA?

Na ovaj način: Zdravljama, Vrtjem, Vrhom

Vrhom Dje, prikazanjem ili kletom i živ. duha i božanstvom prejeljenoga Srca svejega, slijepodoma našega Isusa Krista, kao zaslužujućima za grijene naše i cijeloga svijeta.

Po njegovoj propoziciji muči, budi milosrdan mama i cijelomu svijetu.

Svevi Rože, svevi jani Bože, sveti bezmjerne Bože, smiluj se nama i cijelomu svijetu!

WWW.KRASUWZULB.COM

Pridruži se mladima svijeta svake korizmene nedjelje u 15 sati u molitvi krunice Božjega milosrđa. Molimo u zajednicama, obiteljima, krugovima prijatelja, u svom okruženju. Naravno, moliti možemo i svaki dan. Navedeni sat je u spomen posljednjih Isusovih trenutaka, kada je na križu svoj život dao za nas. Donesimo zajedno svijetu nadu Božje ljubavi.

Lijep dan

Jutros je osvanuo lijep dan.
Dan proljetni, topao, nasmijan.

Dan nježan kao ljetni san.
U vrtu mi se cvijeće smije i
nježnim mirisom hoće da me opije.

Blag, nježan povjetarac
nježno poput pamuka licem prolazi.
Osjeća se u zraku da proljeće dolazi.

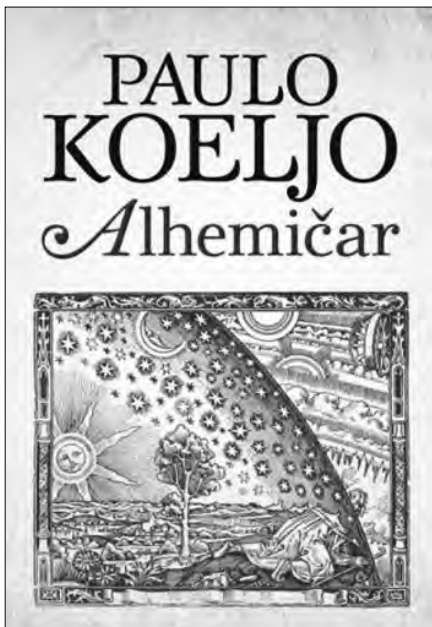
Jutros je osvanuo divan dan.
Ljubavlju, osmijehom i suncem obasjan.

Danijela Pejić

New Age na našim policama

Ideju za ovaj članak dobila sam tako što sam primijetila da mnogi moji prijatelji čitaju ili gledaju, i vole ove stvari, a zapravo ni ne znaju da su prikrivena New Age promidžba. Postoji mnogo New Age knjiga, no njih je uglavnom lako uočiti, obično su to neke knjige o samopomoći, koje govore o kristalima, nekoj tamo energiji, paprikašu u koji je ubačen po koji sastojak iz svih postojećih religija, no te knjige predstavljaju manju opasnost jer su im teme dovoljno sulude da bi bilo koji prosječni katolik nasjeo na to. Knjige (i filmovi i emisije) o kojima ću ja govoriti su malo bolje upakirane, da ih mi katolici možemo lakše progutati i da tako progutane rovale po našem duhovnom životu, i ove knjige (filmovi i emisije) nevjerojatno su popularne. To su knjige: *Koliba*, *Alkemičar* (i sva ostala djela Paula Coehla), film *Pijev život* i *Oprina* emisija. Ali prije nego što se bacim na svaku od navedenih stvari posebno, najprije bih, za one koji to ne znaju ukratko objasnila New Age i zašto je New Age opasan po našu vjeru.

Uvod u New Age

New Age (doslovce Novo doba) je duhovni pokret nastao u 70-im (ah te 70-te) godinama u zapadnim zemljama. Iako rodom sa Zapada, svoju filozofiju crpi s Istoka. Ima tu malo budizma, hinduizma, panteizma, ali ima i kršćanstva. New Age ne diskriminira nikoga. Još je bolji od katoličkog švedskog stola (pojava da biraš koje ti se od katoličkih

učenja sviđa) jer na New Age stolu možeš birati najbolje od svih religija. Recimo da ti je katolički nauk uvijek bio malo suviše tvrd, a ostale religije ne dolaze u obzir, ali se tebi ipak sviđa ideja reinkarnacije (zašto bi se morali suočiti sa smrću i stati pred Njegovo lice ako možemo živjeti na Zemlji iznova i iznova), jednostavno možeš odabrati New Age i imaš sve što si ikada želio.

Opasnost New Age je što zna biti vrlo suptilan i lagano te udaljiti od katoličke vjere. A vrlo je primamljiv ovaj pokret, uči da nema grijeha, možeš raditi što hoćeš. Najprije počinje kao uputa za samopomoć, kako pomoći svojoj duhovnosti, to je neki bezopasni seminar i prije nego što shvatiš glava ti je puna raznih, Katoličkoj crkvi oprečnih stavova, ali ti si to upio, i prirodno slijedi da ćeš lagano napuštati Crkvu.

Nakon ovog, možda malkice predramatičnog uvoda, prijeći ću na glavne crte o kojima želim govoriti.

Koliba

Ljudi i suviše vole ovu knjigu. Rekla bih da i suviše puca na emocije i patetiku u namjeri da stekne popularnost, no to nije grijeh, to je samo moja osobna zamjerka. Ono što jest grijeh je ono što ova knjiga pokušava provući.

Naime, ovo je priča o ocu čiju je kći ubio serijski ubojica. Otac se teško nosi s ubojstvom svoje kćeri, sve dok mu jednog dana ne stiže pismo od Boga da se sretne s njim u kolibi u kojoj se dogodilo ubojstvo. I tada počinje jedna velika alegorija koja objašnjava Sveto Trojstvo, zašto Bog dopušta patnju, zašto Bog dopušta da Njegova djeca idu u pakao. I to je, da pohvalim pisca, jedna vrlo dobra alegorija. Sveto Trojstvo je opisano na vrlo katolički način, Otac, Sin i Duh se prožimlju u ljubavi, oni su, kako je don Damir jednom rekao „U jednom kolu ljubavi koje se neprestano vrti“. Na pitanje zašto Bog dopušta da Njegova djeca idu u pakao, „Bog“ iz ove priče daje ocu, glavnom liku, da izabere koje od svoje troje djece bi on poslao u pakao, a koje spasio. Otac, u nemogućnosti da izabere, puca i izjavljuje kako bi on radije otišao u pakao za njih, na što mu „Bog“ odgovara kako je i on isto tako patio zbog svoje djece. Knjiga je, u stvarima koje se tiču Boga i Neba, zapravo vrlo dobro

napisana i nema joj se što zamjeriti. Ali ima joj se što zamjeriti u dijelovima koji govore o štovanju Boga na zemlji.

Evo nekih od vrlo spornih situacija.

„Zlo je puko odsustvo dobrog, kao što je tama odsustvo svjetlosti.“ Ovo je viđenje zlog koje izražava „Bog“, nema sotone u cijeloj priči (vrlo nalik New Ageu i u izravnoj kontradikciji s Biblijom koja je itekako spominjala sotonu).

„Religija, politika i ekonomija su čovjekovo trojstvo terora na zemlji.“ Ovu rečenicu izgovara „Bog“ u priči. U stranu što taj „Bog“ zamišlja neko hipi društvo bez politike i ekonomije (čitaj 70-te, čitaj New Age), ali Bog koji ne želi religiju? Nije li nam Isus ostavio Crkvu?

„Isus“ u priči „ne želi nikog učiniti kršćaninom“. Osim što je u Bibliji poslao svoje apostole da poučavaju njegov nauk posvuda.

Također je rečeno da je Isus ispunio deset Božjih zapovijedi te da stoga one više ne važe, ispovijed se opisuje kao nešto što treba biti samo između pojedinca i Boga, te nam ne trebaju posrednici za to (svećenici) i kako se knjiga primiče kraju, knjiga sve više pokušava staviti do znanja kako „Bog“ ne želi religiju, ne želi pravila i definitivno ne želi Katoličku crkvu.

Ova knjiga jest opasna. Pisac koristi takvu tehniku pripovijedanja da te pokušava navesti na to da pomisliš da je ova priča istinita. On opisuje kako je njegov blizak prijatelj imao ovo ukazanje. Je li njegov prijatelj zaista imao ukazanje? Možda, ali mu se zasigurno nije ukazao Bog. Bog nije sam sebi kontradiktoran, dok „Bog“ u ovoj knjizi i te kako jest. Ja sam je čitala kad sam bila mnogo mlađa, i kako sam uočila da su mnoga učenja Crkve vrlo lijepo objašnjena u ovoj knjizi, i kako priča pokušava sebe predstaviti kao istinitu, u meni se pojavio crv sumnje. Želi li Bog zaista da ne postoje religije i ne postoji Crkva? Je li sam odnos s Njim dovoljan? Tek kao starija, nakon drugog čitanja, uspjela sam uočiti ove nelogičnosti u knjizi. Je li čitanje ove knjige grijeh? Naravno da nije. No, (isto kao i za ostale knjige koje ću tek navesti), budi u osobi sumnju, taj crv se ugnijezdi, i može imati posljedice po duhovni život. Zapišite se treba li vam zaista ovakva knjiga u moru drugih, ako smijem primijetiti, mnogo kvalitetnijih knjiga. I treba li vam bolje svjedočanstvo Boga u moru zanimljivih priča odobrenih od strane Crkve (naklade Verbum i sl.) ili ljepše svjedočanstvo od same Biblije.

Vedrana Cvijin

Počni od sebe...

Dragi čitatelji! Kad nešto lijepo, dobro ili korisno pročitamo, Ladislav i ja to jedno drugom ispričamo, a često to poželimo darovati i vama. Tako smo prošlog mjeseca na internetu pronašli zanimljiv tekst o tome kako naučiti djecu moliti, koji je mene osobno – kao mamu, odgajateljicu i vjeroučiteljicu – jednostavno oduševio. Jednostavno, lako, a psihološki i logički utemeljeno! Pomislila sam kako ćemo to morati pokušati primijeniti. Hmmm! Od svega toga, uspjelo je da, kad se (uglavnom nervozni i ljuti zbog kašnjenja i straha „jesmo-li-sve-neophodno-ponijeli“) upakiramo u auto, sve prisutne zamolim za trenutak tišine. Tad počnem moliti. Djeca i Ladislav slušaju, a ja stanem i – u ovisnosti od duljine puta – počnu „nahahnuća“... Zahvaljujemo i za jutro koje smo dočekali i za kišu koja ga pere i za cipele što nisu bušne i za to što ćemo stići na misu i za to što smo pripremili novac za „lemoziju“ za sve nas i za ručak koji ćemo jesti i za to što smo skupa i za to što Matej pjeva (točnije, tuli ☺, ali nama zvuči kao pjesma)... Također, počeli smo petkom navečer slušati i radio-

emisiju „Od obitelji do civilizacije ljubavi“ na našoj Radio Mariji. Istina, naša djeca znaju moliti i sigurno bar ponekad mole, ali – nisam ispunila ono što sam odlučila i na što sam i druge pozvala.

To me je podsjetilo na kinesku poslovicu koju sam davno čula: „Put u pakao popločan je dobrim namjerama“ i na riječi iz jednog „Križnog puta“, koje kažu da je čovjekov život samo groblje dobrih odluka. Nikada neću zaboraviti te riječi, ali ipak – ni prestati vjerovati da u čovjeku ima i Života. Sigurno je da padamo i nestajemo malo po malo kako nestaju i naše dobre odluke. Zbilja, ponekad i kad imamo najbolje namjere, „nešto“ se dogodi i padnemo u ponor. Ipak, ipak... Nakon svakog Križa mora biti Grob, koji nakon tri dana ostaje prazan. Svi mi, koji nismo prestali vjerovati da je ipak moguće biti dobar i biti spašen, susrećemo Uskrslog. Tada dobivamo Duha Svetoga i – trčimo, jurimo, hitamo javiti svima Radosnu vijest! Tako je i ovaj uvodnik, započet bez trunke inspiracije, postao smislen i povezoao i vrijeme u kojem živimo, i temu stranica, a i iskustvo „uvodničara“. ☺

Još je jedno ostalo za reći: počni od sebe! Ništa ne valja u ovom svijetu, čak su te i bližnji iznevjerili? Popravi svijet, a počni od sebe. Nitko više ništa dobro za drugoga ne čini, a pogotovo ne „besplatno“? Promijeni to, a počni od sebe. Nema više ljudi koji bi se za druge žrtvovali, pošli u pustinju, postili i molili, bili strašno kušani, a kušnje pobijedili, mučeni bili i na križ pošli – za spas i život drugih, čak i gorih od sebe? Na post i molitvu i ljubav kakvom nas je Isus ljubio pozivaj braću, a počni od sebe... Učit ću djecu moliti, a početak od sebe... Počinjem od sebe, a zovem i vas, dragi čitatelji. Vrlo je moguće da ću pasti, ali ako nas je bar dvoje ili troje – kao Veronika ćemo jedni drugima naizmjenice pružati rubac i kao Šimun – naizmjenice nositi križ... (vh)

Dvadeset načina kako naučiti djecu moliti (drugi dio)

Najsnažnija stvar koju roditelji katolici mogu učiniti za svoju djecu jest naučiti ih moliti. To može biti lagan, ali istovremeno i težak zadatak, ovisno o djetetu. Učeci dijete da se moli dajete mu mogućnost jake povezanosti s Bogom i pomažete u ostvarenju konačnog cilja – dolazak k Bogu. Više je načina da naučite djecu moliti i nikad nije kasno. Evo nekoliko ideja kojima možete započeti.

6. Ohrabrite vaše dijete da napravi svoje molitvene novine. U njh može zapisivati svoje molitve, crtati crteže sebe kako razgovara s Bogom, ili crtati darove koje mu je Bog dao i na kojima je zahvalan. 7. Izađite iz svoje komfornosti. Ako postoji nešto što ste htjeli učiniti ali to niste mogli ili stigli, kao npr. pridružiti se zboru, čitati na misi ili moliti se zajedno s obitelji, učinite to. Tim ćete primjerom vašem djetetu pokazati da je Bog na prvom mjestu. 8. Imajte realna očekivanja. Nemojte očekivati da vaše dijete moli za mir u svijetu. Malenom djetetu je teško shvatiti te pojmove. Ohrabrite vaše dijete da moli za male stvari koje su vezane uz njega i ništa više. Kako vaše dijete bude odrastalo

tako će sazrijevati i njegov pogled na svijet i molitve. 9. Učite dijete poslušnosti. Učite vaše dijete da se ne moli samo za ono što želi od Boga već i za ono što Bog želi da on čini. Ova misao će ostati prisutna u njemu kroz život kad se bude molio u teškim trenucima i donošenju važnih odluka. 10. Naučite ga metodi 5 prstiju. Ovaj pristup molitvi mogao bi pomoći vašem djetetu da mu molitva bude ugodna. Uključuje 5 koraka: dati hvalu, dati zahvalu, zatražiti nešto za drugu osobu, moliti oprostjenje i zatražiti nešto za sebe. (nast. u slj. broju)

(Prema: www.catholicdigest.com)

Moja korizma

U KORIZMI POSTIMO OVAKO...

UŠIMA – „O, kad bi me poslušao Izrael!“

SLUŠAJ – Riječ Božju i saslušaj brata koji Te nešto traži ili se želi samo rasteretiti...

NE SLUŠAJ – Isprazne govore, sceniranja i zlonamjerne insinucije...

USTIMA – „Effatha, otvori se...“ (Mk 7,34)

OTVORI SE – Slavljenju Boga u osobnoj molitvi, zajedničkoj u obitelji i župnoj zajednici ...

ODBACI – Govoriti zlo o onome tko Ti je priušti patnju... Pokušaj moliti za takvu osobu, ali oslanjajući se na Boga da će Ti On pomoći da možeš za nju moliti...

OČIMA – „Ako je tvoje oko zdravo cijelo tijelo će Ti biti u svjetlu...“ (Mt 6,22)

GLEDAJ – Svijet, stvari i osobe čistim i dobrim okom, sa zahvalnošću Bogu što su stvorene i Njegovom krvlju otkupljene...

IZBJEGAVAJ – Nedobronamjerne poglede i ono što ne izgrađuje.

UMOM – „Ljubi Gospodina Boga svoga svim srcem svojim, svom dušom svojom i svom pameti svojom.“ (Mt 22,37)

NJEGUJ – Božju misao i njegovu dobrotu... Neka Gospodin bude u Tvojim mislima i u Tvojim svagdašnjim planovima... Uvijek sve planiraj i radi u društvu s Njim...

ODBACUJ – Ružne i zle misli prema događajima svoga života i svome bližnjemu...

Male mudrosti

Gusjenica i leptir

Bila jednom jedna gusjenica koja je puzala po zemlji. Bila je bijele boje sa zelenim točkicama na leđima. Nitko je nije volio, jer se govorilo da je ružna i odvratna. Jadna je gusjenica bila veoma tužna. Kad bi dopuzala na neku biljku, svi bi je insekti s prezirom gledati i izrugivali joj se. Nitko se nije s njom družio, a još manje bi se s njom igrao.

Njezino jedino zadovoljstvo bilo je popeti se na drvo i promatrati leptire. Dala bi sve na svijetu da može letjeti poput njih. Satima bi ih promatrala. A kad bi sišla na zemlju, čula bi opet uobičajena ruganja i prijetnje. Umorna od svega toga, odlučila je popeti se na vrh stabla gdje je nitko neće pronaći i nikad se više ne vratiti na zemlju.

Jednog dana neki leptir, da se odmori, sleti na granu na kojoj je bila gusjenica. Ona mu se približi, i zapodjenuše razgovor. Tako su postali veliki prijatelji, svaki bi dan našli vremena da budu zajedno i pričaju. Nakon nekog vremena gusjenica upita:

– Zašto si pristao biti moj prijatelj kad me nitko ne voli, jer sam svakome odvratna?

Leptir joj odgovori: – Za prijatelje nije važno kako netko izgleda, nego koliko dobrote ima u sebi.

Gusjenica je bila jako zadovoljna, jer je pronašla pravog prijatelja. Bila je toliko sretna da je jedne noći, dok je spavala na vrhu nekog stabla, osjetila kako joj se tijelo preobražava. Sljedećeg jutra postala je prekrasan leptir kakva svijet još nije vidio. Kad ju je njezin prijatelj leptir došao posjetiti, primijeti tu divnu promjenu i bijaše veoma zadovoljan te joj reče: – Sada si pokazala ljepotu i dobrotu koju si nosila u sebi.

Oboje su zajedno odlepršali. Od tada, kad god bi našli tužnu gusjenicu na vrhu drveta, spustili bi se k njoj, a nakon toga ponovila bi se ista priča.

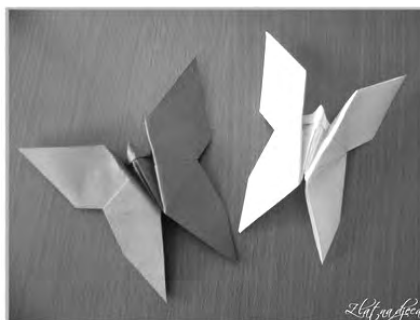
(www.nadbiskupija-split.com/katehetski/kateheze/price/leptir.html)

Ideje za vas

Leptiri, dobra djela, 40 dana za život

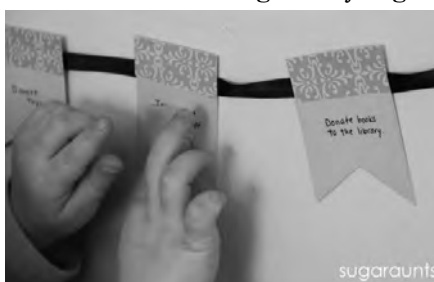
Ove korizme, koja stupa skupa s proljećem, možemo puno toga učiniti u obitelji kao pripremu za Uskrs. S dječom predložimo nekoliko aktivnosti:

♥ Leptiri – crtajte, bojite, izrađujte origami tehniku, lijepite na čestitke, na jaja ... Zašto leptir za Uskrs? Obnavljajući stari gotički križ u jednom samostanu u Regensburgu (Njemačka), restauratori su u pozadini križa, u Isusovoj glavi pronašli mali otvor u kojemu se nalazila posudica u obliku leptira. Poklopac je umjetnički rad u koji je ugraviran lik leptira, a tu su prikazani i raspeti Isus sa svojom Majkom i ljubljanim učenikom Ivanom. Upravo leptir koji se rađa iz gusjenice prastari je simbol preobrazbe života. Simbol je to Isusova uskrsnuća i našeg zemaljskog ži-

vota koji se preobražava u vječni. Isus je, ubijen na križu, poput gusjenice umotan u platno i položen u grob, ali je iz tog „omota“ ustao na vječni, neprolazni i neuništivi život. ♥ Dobra djela – mali „činovi ljubavi“ ili „nasumična djela dobrote“ – sve su to riječi za DJELA MILOSRĐA, koja su Isusu milija nego žrtva, osobito kad je riječ o malenima. Neka svatko u obitelji sam smisli neka dobra djela koja želi učiniti i napiše ih na papire, povezane konopčićem. Kad koje od tih djela ispuni, neka ga prekrije – srcem u boji ili kojim od leptira iz prethodnih aktivnosti. Bit će to prekrasan ures doma za Uskrs, koji će pokazati koliko i kakve je plodove korizma svakom

članu ponaosob donijela. ♥ „40 dana za život“ – u ovoj korizmi također pozivamo na sudjelovanje u miroljubivoj molitvenoj, dokazano djelotvornoj, inicijativi ZA ŽIVOT, a protiv abortusa, koja se širi svijetom, a koju čini: 1. Molitva i post, 2. Miroljubivo bdijenje i 3. Osvježavanje lokalne zajednice. Uključimo se, spasimo nerođene! Neka se rode sva začetna djeca! ♥

Piše: Stjepan Beretić

Gábor Tormásy o subotičkoj franjevačkoj crkvi i kapeli svetoga Roka

Zbog toga što je kapela u subotičkoj tvrđavi postala pretijesna, nadbiskupski ordinarijat je 1710. godine imenovao fra Józsefa Kovácsa upraviteljem subotičke župe. Kasnije je župničku jurisdikciju proširio i na druge franjevce koje bi od vremena do vremena redovnički poglavari slali u Suboticu. Njihova je zadaća bila je podići stalnu i dovoljno prostranu crkvu. Narod je želio preinaciti tvrđavu u crkvu. Zato su redovnici prešli iz tvrđave u stalnu zgradu koju im je zahvalan narod podigao pokraj tvrđave. U tvrđavi su i dalje živjele obitelji koje su također trebale iseliti iz utvrde. Međutim, oni se nisu bili spremni iseliti iz svojih stanova na koje su navikli. Zbog toga se narod zajedno s franjevcima obratio za pomoć na okružno vojno zapovjedništvo, koje je kod ministarstva obrane isposlovalo odluku da se tvrđava daruje Subotičanima za crkvu. O toj je odluci gradsko vojno zapovjedništvo obavijestilo građanstvo 6. prosinca 1723. godine.

Kako je tom odlukom tvrđava određena za crkvu, kapetani i njihove obitelji su bili prisiljeni na iseljenje. Sad su redovnici uz pomoć naroda prionuli na pregradnju tvrđave. Unaprijed je bilo jasno da se tako veliko djelo bez većih novčanih ulaganja ne može ostvariti. Od siromašnog naroda se nisu mogla namaknuti potrebna sredstva. Zato su se franjevci obratili biskupima, kaptolima i pojedinim vlastelinstvima, koji su im svojim znatnim darovima omogućili ostvarenje njihove nakane. Porušeni su katovi tvrđave, preinačeni su i zidovi, te je 22. rujna 1730. godine započela izgradnja svetišta današnje crkve. Gradnja crkve je brzo napredovala. U gradnji su sudjelovali Subotičani, i mlado i staro. U proljeće 1736. godine je dovršena izgradnja crkve. Kalački nadbiskup grof Gabriel Patačić svečano je 15. travnja 1736. blagoslovio novu crkvu.

Dok su se rušili zidovi tvrđave, u zidu iznad ulaznih vrata, pronađen je jedan rimski nadgrobni spomenik. Nadgrobni spomenik se i sada može vidjeti ugrađen u zid desno od ulaza u samostan. Natpis na spomeniku svjedoči o tome da je spomenik podigla rimska gospođa Aurelia Primitiva za svoje kćeri i sebe. „D. M. Aurelia Vitalis vixit annis XVIII. Aurelia Mucatra vixit annis

XVII. Aurelia Cusaja vixit annis XIII. Aurelia Primitiva Mater infelicissa filiis et sibi fecit.“ U prijevodu: Najnesretnija Mati Aurelia Primitiva podiže svojim kćerima Aureliji Vitalis, poživjela 18, Aureliji Mucatri poživjela 17 i Aureliji Cusaji, poživjela 13 godina, te sebi.

Kad je crkva dovršena i opremljena, postarali su se i za njen vanjski ukras. Tako su na najviši vrh krova gdje se obično stavlja križ podigli kovani kip svetoga Mihovila arkanđela. Kad je 1749. godine u kip udario grom te ga razbio, na njegovo mjesto je podignut križ.

Kapela svetoga Roka

Našu su domovinu u prošlom stoljeću (XVIII.) više puta pohađale zaraze, takozvana crna smrt, pa i kolera. Zato je Subotica puno patila. Mnogi su njezini stanovnici bili žrtve zaraza. Narod je živio u strahu pred zarazama koje su često izbijale. Zato je gradsko poglavarstvo odlučilo podići kapelu u čast svetome Roku. Svetoga Roka se smatra zaštitnikom onih koje je pogodila zaraza. Poglavarstvo je zamolilo i franjevce da podupru njihovu inicijativu. Franjevci su inicijativu poglavarstva svesrno podržali pa su sa svoje strane darovali nešto građevinskog materijala. Predaja međutim drži da su građevinski materijal za gradnju kapele Subotičani donosili golim rukama, bez ikakvog prijevoznog sredstva.

Kamen temeljac je položen 5. rujna 1738. godine. U kamenu temeljcu se nalaze moći svetoga Venancija. Kamen je blagoslovio franjevac János Kurinszky. Odmah je započela gradnja, pa je kapela dovršena u vrlo kratkom vremenu. Za tornjić kapele je Luka Vojnić darovao zvono, koje je donio iz vojnog pohoda Rumunjskoj. Godine 1739. je ponovno izbila kolera. Tada je Subotica odlučila da će u buduću slaviti dan svetoga Roka, da će se toga dana uzdržavati od bilo kojeg posla, a dan prije će postiti. Odlučilo se još i da će predstavnici vlasti korporativno sudjelovati u svečanoj procesiji, na svetoj misi i na propovijedi. I zaista, od tada se dan svetoga Roka slavi s najvećim pijeteteom kao svetkovina.

Kad se stao smanjivati broj svetkovina, dokinuta je i svetkovina svetoga Roka. Upadljivo je što je Subotica poklekla pred tim propisom, pa je dokinula tu svetkovinu bar što se tiče posla. Uprkos tomu, Crkva nije odustala od zavjeta predaka, budući da i danas njeguje uobičajenu procesiju, svečanu svetu misu i slavlje u osmini blagdana. Čak što više, sad procesiju vodi čak do kipa svetoga Roka koji je podignut kraj Durdove šume. U procesiji sudjeluje najveći dio gradskog katoličkog stanovništva. U naše vrijeme se blagdan ne drži kao obvezatan neradni dan, ali velika većina naroda se s pijetetom pridržava zavjeta svojih predaka, te na dan svetoga Roka ne radi i obdržava post. U kapeli se osim na blagdan svetoga Roka sveta misa služila i na dan svete Rozalije i svaki put kad su to od župnika tražili vjernici.

Prvi poznati učitelj

O školstvu se u tom vremenu može malo što zabilježiti. Stanovništvo je bilo izloženo beskrajnim uznemiravanjima, pa se mjesto boravka moralo često mijenjati. Nije se moglo misliti na školsku naobrazbu djece. O tadašnjem školstvu je poznato da je nadbiskupski ordinarijat strogo naložio franjevcima da malu i malo stariju djecu marljivo poučavaju u katoličkim istinama i čudoređu. Kad se stanovništvo malo bolje smjestilo, postarali su se franjevci mladež upoznati sa slovima i čitanjem. Godine 1732. se spominje učitelj Jakov Mialtró, kome je bilo povjereno subotičku djecu poučavati u čitanju, pisanju i računanju.

Groblje

Ne zna se gdje je bilo groblje u Subotici prije Mohačkog poraza. Kad su Turci protjerani, groblje se prostiralo na području na kojem se danas nalazi kapela svetoga Roka, pa na jug sve do ulice koja se i danas zove Starogrobljanska ulica. Samo je jedan drveni križ naznačivao da je to katoličko groblje, a oko groblja nije bilo ni opkopa, ni zida, ni bilo kakve ograde. Zato su u groblje zalazile životinje privučene travom koja je tamo rasla.

Je li dopuštena molitva „U Ime Isusovo uzimam vlast...“?

Odgovara: Dragan Muharem

Jedna vjernica me nedavno zaustavila i upitala mišljenje o molitvi koja je prisutna u našim vjerskim krugovima a glasi ovako:

U Ime Isusovo uzimam vlast i vežem sve zle sile i snage u zraku, na zemlji, u vodi, u podzemlju, na onom svijetu, u prirodi i u vatri. Ti si Gospodin nad svim svemirom, dajem ti slavu u ime Tvoga stvorenja. U Tvoje Ime vežem sve demonske sile koje su došle protiv nas i naših obitelji i stavljam sve nas pod zaštitu Tvoje Dragocjene Krvi koja je prolivena za nas na križu.

Marijo, naša Majko, tražimo Tvoju zaštitu i zagovor kod Presvetoga Srca Isusova za sve naše obitelji. Zaogrni nas svojim plaštem ljubavi da se prestraši neprijatelj. Sveti Mihovile, i naši anđeli čuvari, dođite i branite nas i naše obitelji u borbi protiv svega zla što obilazi svijetom. U Ime Isusovo zapovijedam svim silama i snagama zla da odstupe istoga časa od nas, od naših domova i naše zemlje, a mi ti zahvaljujemo, Gospodine Isuse jer si vjeran Bog i osjećaš s nama. Amen.

Naizgled snažna i privlačna molitva, ali potrebno je dati neka važna upozorenja. „Uzimati vlast“, „vezati sile“... djeluje primamljivo i molitelju sugerira određenu vlast nad zlim silama. No, je li dopušteno vjernicima laicima unutar Katoličke crkve moliti takvu molitvu?

Prije svega treba reći da ova molitva po svojoj formi podsjeća na molitve nastale u protestantskim karizmatičkim krugovima, s time da se ovdje radi o katoliciziranoj verziji uobičajenih molitava „vezanja i oslobođenja“ koje potječu iz spomenutih protestantskih karizmatičkih krugova.

Po svojoj formi ova molitva pripada skupini koju bismo mogli nazvati molitve oslobođenja i sama po sebi ne bi bila problematična da je na drugačiji način formulirana. Ipak, zbog postojeće forme u kojoj vjernik laik uzima vlast ili zapovijeda zlim silama pa čak i u Isusovo Ime, ta se molitva protivi Učiteljstvu Svete Rimske Crkve i jasnom hijerarhijskom ustrojstvu same Crkve, osobito po pitanju vlasti nad zlim silama.

Budući da je u Crkvi jasno određeno tko ima vlast nad zlim silama i tko može moliti nad istim silama u zapovjednom obliku, potrebno je reći da spomenutu molitvu i druge molitve u sličnim oblicima, osobito one prepisane iz obrednika egzorcizma, vjernici laici ne smiju moliti i to prema pismu Kongregacije za nauk vjere (*Epistula Ordinariis locorum missa: in mentem normae vigentes de exorcismis revocantur*, AAS, 1985.).

Godine 2004. u Vatikanu je izdano latinsko tipsko izdanje novog Obrednika egzorcizma (*De exorcismis et sup-*

plicationibus quibusdam), preveden na hrvatski jezik 2010. godine pod naslovom *Egzorcizmi i druge prošnje*, donosi dodatak s molitvama za oslobođenje, koje mogu privatno upotrebljavati vjer-

Molitvom „U Ime Isusovo“ i drugim molitvama koje nisu upisane u novi Rimski Obrednik vjernici katolici koji ih mole, umišljaju vlast nad silama zla, koju na taj način u imperativnom obliku prema nauku Crkve nema nitko osim zaređenih službenika Crkve, te stoga i ova molitva može biti opasna za molitelja laika jer se bavi stvarima za koje nikako nije osposobljen ni delegiran.

nici laici u borbi protiv demonskih sila. Budući da se spomenuta molitva „U Ime Isusovo“, kao i još neke molitve oslobođenja, ne nalaze u spomenutom novom Obredniku, vjernici laici takve molitve ne bi trebali moliti, jer ne spadaju u molitve koje Crkva preporučuje i dopušta vjernicima.

Molitvom „U Ime Isusovo“ i drugim molitvama koje nisu upisane u novi Rimski Obrednik vjernici katolici koji ih mole, umišljaju vlast nad silama zla, koju na taj način u imperativnom obliku prema nauku Crkve nema nitko osim zaređenih službenika Crkve, te stoga i ova molitva može biti opasna za molitelja laika jer se bavi stvarima za koje nikako nije osposobljen ni delegiran.

Iako su namjere ove molitve dobre, sve dok naša Majka Crkva ne dopusti ovu molitvu i proglasi je sigurnom, trebalo bi je izbjegavati. Ovime se ne želi braniti vjernicima laicima da mole za oslobođenje od zla, već se samo želi

poučiti vjernike laike na koji način u tu svrhu mogu sigurno moliti, te se istovremeno pridržavati nauka Svete Crkve ako se smatraju katolicima, budući da je to jedini sigurni put u hrvanju protiv moći tmina gdje vjernici laici slobodno mogu moliti molitve, kao što su na primjer ispod navedene, koje se po svojoj formi uvelike razlikuju od u ovom radu osporavanih molitava budući da nigdje ne sugeriraju neku vlast i ne zapovijedaju zlim silama već se utječu pod zagovor Blažene Djevice Marije ili svetaca što je također u skladu naukom Svete Rimske Crkve.

Pod obranu se tvoju utječemo, sveta Bogorodice, ne odbij nam molbe u potrebama našim, nego nas od svih pogibli uvijek oslobodi, Djevice slavna i blago-

slovljena. Gospođo naša, posrednice naša, zagovornice naša! Sa svojim nas Sinom pomiri, svomeu nas Sinu preporučiti, svomeu nas Sinu izruči. Amen.

Sveti Mihaele, Arkandele, brani nas u boju; budi nam obrana protiv zloće i zasjeda đavolskih! Neka mu Bog zapovjedi, ponizno molimo, a i ti, vojvodo vojске nebeske, Sotonu i druge pakosne duhove koji svijetom obilaze na propast duša božanskom jakošću u pakao protjeraj! Amen.

Izvori:

Epistula Ordinariis locorum missa: in mentem normae vigentes de exorcismis revocantur (AAS p. 1169-70)

<http://www.bitno.net/vjera/je-li-dopusnena-molitva-u-ime-isusovo-uzimam-vlast/#.UyldPeVnTT0>

Egzorcizmi i druge prošnje, KS, Zagreb, 2010.

Što činiti kad se traži besmisleno i nemoguće?

Iza štire novinske vijesti o tome da su predstavnici Bunjevačkog nacionalnog vijeća nedavno razgovarali s apostolskim nuncijem u Beogradu Orlandom Antoninijem o mogućnosti uvođenja „bunjevačkog jezika“ u Katoličku crkvu, krije se cijeli niz pitanja, prijepora i problema. No, prije negoli o tome nešto više kažemo, reći ćemo ne bez razloga još da je ova vijest objavljena tamo gdje i treba – jedino u medijima koji su naklonjeni režimu u Beogradu, koji su vjerni srpskoj nacionalističkoj ideologiji i u kojima se gotovo na dnevnoj razini piše o problemima onih Hrvata koji se izjašnjavaju samo kao Bunjevci dok se o istim Hrvatima nebunjevcima, uz primjenu strategije prešućivanja, piše izuzetno rijetko i gotovo isključivo na negativni način. Vrlo slično se u njima piše i o Katoličkoj crkvi, napose u onom njezinom dijelu koji se imenuje kao „Crkva u Hrvata“.

Diskriminira je Katolička crkva a ne Bunjevci

Ovaj, kako su mediji prenijeli, „nakon gotovo sedam decenija prvi susret predstavnika bunjevačkog nacionalnog korpusa sa zvaničnicima Svete stolice“ i glavna tema razgovora nanovo nas mora tjerati na trezveno razmišljanje te svestrano sagledavanje brojnih aspekata nacionalnog, ali i vjerskog identiteta ovdašnjih katolika i narav njegove užljebljenosti u dane nam društvene, ali i crkvene okvire. Jedino tako, naime, kršćani mogu zauzimati primjerene stavove kada je riječ o društvenim i političkim događajima i pojavama te na temelju istih onda i osmišljavati i ostvarivati svoje djelovanje. Djelovanje, koje daka ko mora biti zakovano kršćanskim vrijednostima, koje će počivati na konstruktivnom pozitivizmu Kristova nauka te biti inkluzivno postavljeno spram brojnih ovozemaljskih posebnosti.

Najprije nas treba čuditi to da je susret ishodio nitko drugi do li predsjednik Republike Srbije Tomislav Nikolić, kao da u Srbiji nema drugih ili važnijih problema (jedan od njih se odnosi i na diskriminacijski odnos države prema Katoličkoj crkvi u brojnim područjima – od povrata imovine, do socijalnog statusa svećenstva!), pa se predsjednik u dokolici ima baviti posredovanjem prijama skupine laika kod, ni manje ni više nego, nuncija u Beogradu. Bilo bi za očekivati da se, kako to pristojna pravila ponašanja nalažu, razgovor o naznačenoj temi počeo voditi na nižim

instancama crkvene strukture i to način kako suvremeni dijaloški način komuniciranja pretpostavlja – ne uz apriorne optužbe i nerazumne zahtjeve, što je dulje vrijeme dolazilo od strane nuncijevih sugovornika, nego se držeći maxime *sine ira et studio*: bez srdžbe i pristranosti. S druge strane, bilo je za očekivati da i sam nuncij, budući da je riječ o osjetljivom pitanju, pokaže nekakav interes od braće svećenika u Bačkoj o „bunjevačkom jeziku“, kako bi se što bolje upoznao s problematikom te mogao odgovornije nastupiti u razgovoru. Ovako je ispalo da se u nuncijaturi razgovaralo putem „gluhih telefona“.

Razbijanje integrativnih potencijala identiteta

Osim toga, problematika o kojoj je riječ – „bunjevački jezik“ – jest umjetna, predimenzionirana i, budući da počiva na lažnim činjenicama i krivim vrijednostima, iz vizura kršćanstva i njezinih praksi ne samo nebitna već i, po posljedicama, opasna. Naime, sam predmet razgovora kod nuncija – „bunjevački jezik“ – u znanstvenom kontekstu kao moguća empirijska činjenica ni na koji način ne postoji! Svoje postojanje on jedino crpi u domenama ideologija, prostoru kojemu do istine i pravde nije stalo, nego do partikularnih zastranjenja, sebičnih iskrivljenosti i uskogrudnih interesa. Jer, „bunjevački jezik“ plod je jedne i više nego prijeporne ideologije, koja ima za cilj da se nacionalni, a nakon susreta s nuncijem je to jasno, i vjerski identitet Hrvata katolika u Bačkoj ne toliko i ne samo profanirajući obezvrijedi koliko da se njegov integrativni potencijal razbije! Naravno, iza toga se krije cilj – takvim, bitno destruktivnim posljedicama ove ideologije, s „kuhinjom“ u srbijanski konzervativnim znanstvenim i politički krugovima, želi se oslabjeti i narodna i crkvena živost i vitalnost Hrvata katolika. Tomu u prilog najbolje govore rezultati popisa pučanstva u posljednjih pedeset godina – broj Hrvata katolika je manje za dvije trećine!

Iz vizura jezikoslovnih znanosti jasno je da u nas Bunjevaca ne može biti riječi ni o kakvom jeziku već samo o govoru, a o onome, pak, što kao takvo ne postoji – „bunjevački jezik“, naime, besmisleno je ozbiljno govoriti i argumentirano raspravljati. Govor je, u sociolingvističkom smislu, primarno medij usmene komunikacije, a svoju dodatnu eventualnu funkcionalnost ostvaruje u

dijalektalnoj književnosti (I. Pančić, P. Vojnić Purčar, V. Sekelj, M. Miković, T. Žigmanov i dr.), kao i u pojedinim novinskim žanrovima. Također, znaju ga koristiti u pojedini svećenici prilikom nekih od bogoslužja, kada posežu za nekom Antunovićevom, Budanovićevom ili Rajičevom molitvom, crkvenih prvaka koji su inače sebe smatrali Hrvatima. Ali, voditi cijelu liturgijsku praksu Katoličke crkve na „bunjevačkom jeziku“ nonsens je bez presedana.

Autohtoni mjesni govori bunjevačkih Hrvata u Bačkoj pripadaju „štokavskom poddijalektu novoštokavskoga ikavskoga dijalekta. Taj dijalekt također pripada štokavskom narječju“ (S. Vulić). Ono što je važno ovdje istaknuti jest da je ovaj dijalekt raširen, uz neznatne iznimke, isključivo među Hrvatima! Osim što govori Bunjevaca nedostaje vlastito „nasljeđe pismenosti“ (franjevačka književna tradicija u ugarskom Podunavlju na novoštokavskoj ikavici odavna se razumijeva kao hrvatska!), on ima velikih nedostataka kada je riječ o ujednačenosti uporabe (npr. divani se i *brez* i *bez*), zatim formalnoj uređenosti i prilagođenosti (kako pisati *rondza*) te o rječničkom fondu glede zahtjevne pismene komunikacije. Ovo posljednje napose vrijedi kada je riječ o „višim kulturnim funkcijama (npr. književnost, školstvo, znanost, državna uprava, mediji i dr.)“ (P. Vuković) jezika, u što dakako spadaju i bogoslužja te teološka štiva. U tim domenama, bunjevački govor je, osim na posprdni način, nemoguće rabiti!

Žrtva milosrdnoga ignoriranja

Želimo vjerovati da to nije jedini naum onih koji su razgovarali s nuncijem. Nije zgreg napomenuti da većina nuncijevih sugovornika izuzetno rijetko navraća u crkvu i da im do vlastite punine religioznosti nije puno stalo. To se, barem u Subotici i Bajmoku, zna. Razlog za to ne krije se u tome što je jezik bogoslužja hrvatski, koji im je očito mrzak, nego je po srijedi nešto sasvim drugo – ono je najvjerojatnije situirano u ravni ideologije te nema dovoljnu dobrohotnost u korijenu.

Na temelju iznijetoga čini se jasnim sljedeće: odnos crkvenih vlasti kada se traži nešto besmisleno i nemoguće, kao što je slučaj s uvođenjem „bunjevačkoga jezika“ u bogoslužje, mora biti utemeljen na ispravnom kršćanskom stavu – uz stanovito podnošenje žrtve, svjedočiti milosrdno neobraćanje pozornosti!

Od ateista do vjernika - Tomek

Poštovani prisutni, tužni skupe!

Tomica je rođen u Subotici, u Gat. Budući da je su toj sredini živjele mnogoljudne obitelji, nas muške djece bilo je dvadesetak. Krpenjačom smo igrali nogomet u prašini do članaka, išli u nogometni klub „Bačka“ gledati treninge i utakmice, igrali smo na tzv. „Pivari“, na polju na kojem je izgrađena Mala crkva (Isusovo uskrsnuće) i išli smo se kupati na „Đar“, umjetno jezerce iza hipodroma gdje smo naučili i plivati. Kad smo stasali do srednje škole, razgovarali smo o nastavku školovanja. Tomica je rekao da će završiti školu da može biti profesor u školi za gluho-nijeme. I njegov se plan se ostario. Ondje je upoznao prelijepu djevojku i vrlo brzo su shvatili da će se do tada njihovi odvojeni životni putovi spojiti u jednu životnu stazu na kojoj će ustrajati do kraja života. Ta je djevojka bila njegova supruga Ljiljana. Kao plod njihove ljubavi rođen je sin Branislav, čemu se Tomica jako obradovao. Jednom mi je prilikom rekao da mu sin ne reagira na zvuk te je zatražio liječničku pomoć. Međutim, pomoći nije bilo. Utvrđeno je da je nijem i da nikada neće govoriti. Međutim, njegovi roditelji rekli su: *Naš je posao raditi s gluho-nijemima, pa ako je volja Božja radit ćemo i s našim sinom.*

Kad sam već spomenuo Božju volju, moram reći da je Tomica bio ateist. Svake godine kad je iz Zagreba na ferije dolazio moj brat prof. dr. Tome Vereš, njih dvojica su se družila, išla se kupati s Branislavom u Kanjižu na Tisu. Jedne godine po povratku moga brata u Zagreb, Tomica mi je s oduševljenjem rekao da mu je on pomogao da shvati Božje postojanje i da mu je tako sve objasnio te je sada siguran da Bog postoji.

Tomčina životna preokupacija bila je zbrinuti svoju obitelj, jer su i on i njegova supruga Ljilja počeli pobolijevati. Imao je nekoliko neuspjelih pokušaja zbrinjavanja obitelji i kada je već pomislio da nema rješenja, negdje pred kraj 2011. godine, radosno mi javlja da je riješio taj problem. Otišao sam i ispričao mi je da je upoznao Jadranku Vuković, kojoj je profesija zbrinjavanje starih i nemoćnih. Poslije par mjeseci radosno je rekao da je taj problem riješen i da je zadovoljan i uslugom i njezinim ophođenjem s njihovim sinom.

Krajem prošle godine bio sam kod Tomice. Bio je prilično bolestan, a kako sam ga uvijek odgovarao od tužnih mis-

li, rekao mi je: „Volim se družiti s dobrim, starim prijateljima, jednostavnima, vedrima, veselima i ljekovitima. Kad mi se požali podsjetim ga na ono što je važno a što nevažno u životu i drugarski ga lupim po ramenu i od tog udara i ja sve probleme zaboravim“. Međutim, pri posljednjem susretu bio je pomalo apatičan. Rekao je da je svemu kraj, da ide Bogu na istinu, ali da se ne boji smrti, jer je riješio budućnost svoje obitelji. Obećao sam mu da ću taj njegov monolog uobličiti u molitvu koju će moliti. Pristao je. Međutim, zbog loših vremenskih prilika napisanu molitvu nisam mu odnio, a Bog je Tomicu u međuvremenu pozvao k sebi.

Poštovani prisutni, budući da nisam uspio predati Tomici tu molitvu, dopustite mi da je sada ovdje pročitam: „Svemoguću Bože, molim Te nemoj me napustiti. U Moran sam od svega. Osjećam da sam blizu tvojih vrata. Ne znam kuda ću. Dođi, Gospodine, ispuni me, oslobodi me i vodi me u tvoju vječnost. Tamo ću potpuno pronaći sebe i bit ću miran, zadovoljan i sretan. Hvala Ti, Gospodine, što si mi poslao Jadranku i što si mi, preko nje, pomogao da zbrinem i riješim budućnost moje obitelji, naročito mog sina Branislava, onako kako sam to želio. Sada mirno mogu poći u vječnost. Ti, Gospodine, budi moja budućnost i moja sreća. Samo u Tebi mogu biti posve zadovoljan. Hvala Ti za sve dobro kojim si obasipao mene i moju obitelj“. /.../ Poštovani prisutni, Tomica je otišao u svijet koji je bolji od ovoga. U svijet mira, u svijet pokoja... Neka, doista, počivao u miru Božjem. /**Ladislav Vereš**/

Tomek i ja

Tomeka (jer sam čuo da ga drugi tako zovu pa sam ga i ja tako počeo zvati prije dvadesetak godina) sam upoznao tako što je zatražio moju pomoć u brizi za budućnost svoga sina Branislava ili Bobe (ja sam ga samo tako zvao i samo tako ga poznavao). I Tomek i njegova obitelj zauvijek su mi se urezali u srce. Ozračje u njihovoj obitelji je bilo posebno. U susretu s njima uvijek sam osjetio neku nježnost i toplinu. A kako bi i moglo biti drukčije u obitelji u kojoj su roditelji – Tomek i Lji-

U Subotici je
5. veljače 2014. godine
u 79 godini života
preminuo

TOMISLAV STANTIĆ

Pokopan je sutradan na subotičkom Kerskom groblju. Nad njegovim otvorenim grobom prigodni govor održao je njegov prijatelj ing. Ladislav Vereš čiji jedan dio prenosimo, kao i osvrt mons. Andrije Anišića na prijateljstvo s Tomislavom. /**Zv.**/

lja – sav svoj život podredili ljubavi i nježnosti prema svom gluho-nijemom sinu. Nisam im baš puno pomogao u smislu kako su oni željeli, ali Bog se pobrinuo. A meni će ostati u uspomeni svi susreti s njima i riblji paprikaš kod „Abrahama“. I komunikacija s Bobom. Skoro sve sam naučio, uz njihovu pomoć, što mi Bobo hoće reći. Često je spominjao Isusa na križu. I koji – i ne znajući posve što to znači – nose svoj životni križ, najbolje razumiju i najviše vole Isusa na križu!

Ostat će mi u sjećanju Tomekove priče o njegovu obraćenju – kad je i kako je shvatio da Bog postoji. Sjećam se i njegovih pitanja o problemu zla i patnje u svijetu i o „potrebi“ da Bog riješi po „kratkotom postupku“ s onima koji su zli... Neću zaboraviti ni anegdote iz njegova života. Više puta mi je ispričao kako je odabrao ženu. Kad bi se zaljubio u koju djevojku, odveo bi je na večeru i naručio jedno čitavo pečeno pile. Ako bi se djevojka dohvatila bataka ili karabataka, ta nije imala šanse. Ljiljana je, pak, najprije uzela krilo i rebra. Tada joj je rekao: „Ti si prava. Tebe ću ženiti...“. Takav je bio Tomek, uvijek duhovit, šaljiv...

Sjećam se i njegove životne ispovijedi. Bilo mu je teško. Osjećao je da se bliži kraj. Želio je mirno stati pred Božje lice. Ispovjedio se, pričestio, svjesno primio Bolesničko pomazanje... Vjerovao je u Božje milosrđe iako je želio postaviti Bogu mnoštvo pitanja. Uvjeren sam da mu je sad sve jasno i da je dobio sve odgovore. Imat ćemo, nadam se, svu vječnost, o svemu pričati... Drago mi je što njega i njegovu obitelj Bog stavio na moj životni put. Sretna Ti vječnost, Tomek. Vidimo se. – I, da, još da Ti kažem. Prihvatio sam biti urednikom hrvatskog programa na Radio Mariji. Na to si me nagovarao nakon smrti p. Tadeja. Sjećas se sigurno! Slušaj Radio Mariju i moli za budućnost naše Radio Marije. /**Andrija Anišić**/

Križni put na subotičkoj kalvariji 2014.

Križni put djece:

30. III. u 15 sati

Križni put mladih:

6. IV. u 15 sati

Križni put noću:

11. IV. u 20.30

(ponijeti svijeće)

Križni put obitelji:

13. IV. u 15 sati

Križni put – Veliki petak:

18. IV. u 10 sati

Za vrijeme križnoga puta bit će
prigode za ispovijed.

Slušajte program Radio Marije

svakoga dana putem radija:
Subotica 90,7 MHz,
Sombor 95,7 MHz,
Novi Sad 90,0 MHz,
te preko kablovske
i satelitske televizije.

Posjetite sajt
www.radiomarija.rs

Knjige

dr. sc. Andrija Anišić
Vjersko-moralna obnova
obitelji. Model opstanka
i napretka naroda u
djelima Ivana Antunovića

1000 dinara
(tko naruči 5,
jednu dobije besplatno)

dr. sc. Tomislav Ivančić:

KORJENI HAGIOTERAPIJE:
600 din

**LJEČITI BRAK I
OBITELJ:**
600 din

MOLITVA KOJA LJEČI:
550 din

OTKRIĆE BOŽJE RIJEČI:
900 din

**OTKRIĆE DUHOVNE
TERAPIJE:**
550 din

POVRATAK NADE:
550 din

Zvezdan Linić:

NA DLANU RUKE OČEVE:
400 din

UČITELJU, GDJE STANUJEŠ:
700 din

**UČITELJ JE OVDJE
I ZOVE TE:**
800 din

Hrvatska Hrvatska

osnovana 2002. u Subotici
sa sjedištem u spomen-kući
prof. Bele Gabrića, radi prikupljanja,
objavljivanja i promicanja kulturne
baštine Hrvata u Vojvodini

Subotica, ulica Bele Gabrića 21

Zlatihorska 4, 24427 Totovo Selo
Tel: (024) 883-040; Email: hrvivo@tothfalu.co.rs

Cara Dušana 4, 21000 Novi Sad
Tel: (024) 469-474, Email: agape@eunet.rs

SuboticaDanas.info
Informativne stranice
programa na hrvatskom jeziku

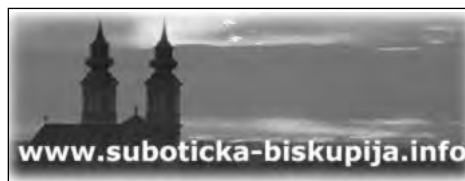
RADIO MARIJA

Tel.: 021/4790-529; 024/692-255; 011/3349745

www.radiomarija.rs

radiomarija.srbija@gmail.com

NOVI SAD: 90,0 MHz; SUBOTICA: 90,7 MHz; PLAVIŠTE: 99,7 MHz;
SOMBOR: 95,7 MHz; LESKOVAC: 107,4 MHz; VRODNIK 88,4 MHz; NIŠ: 102,7 MHz

Fotografije u ovom broju:
Zvonik, Hrvatska riječ

Zvonik

Katolički list (mjesečnik)

Izdaje: Katoličko društvo za kulturu, povijest i duhovnost „Ivan Antunović“
24000 SUBOTICA, Trg svete Terezije 3

Telefon: +381 63 844 9368; Fax: +381(0)24 551-036; E-mail: zvonik@tippnet.rs

Web: www.zvonik.rs

Uredništvo:

Dragan Muharem, glavni i odgovorni urednik, Tel: +381 63 844 9368

Željka Zelić, zamjenica glavnog i odgovornog urednika

dr. sc. Andrija Anišić, pročelnik Izdavačkog odjela Društva „Ivan Antunović“

mr. Ervin Čeliković, tehnički urednik

Katarina Čeliković, lektorica

mr. Mirko Štefković

Uredničko vijeće: Stjepan Beretić, Ladislav Huska, Vesna Huska, Franjo Ivanković,
mr. Mato Miloš, Lazar Novaković, Jakob Pfeifer, Željko Šipek.

Tisak: Štamparija "PRINTEX", Segedinski put 86, Subotica, Tel.: 024/554-435

ISSN 1451-2149

Izdavanje Zvonika podupire Ministarstvo vera R. Srbije.

Zvonik izlazi uz potporu Državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske

Godišnja pretplata za ZVONIK:

- izravnom dostavom na župe: 1650 din

- poštom:

1900 din: tuzemstvo (za više primjeraka
slijedi popust)

50 Eura: Europa

60 Eura: USA, CANADA

Pretplatnici iz tuzemstva uplate mogu slati
poštanskom uplatnicom na ime Dragan Muharem,
Trg sv. Terezije 2, 24000 Subotica, s naznakom
podataka pretplatnika, a oni iz Hrvatske na ime
Svjetlana Ivković, Stjepana Ljubića Vojvode 12,
10000 Zagreb.

Deviznu doznaku pretplatnici iz inozemstva
mogu poslati na biskupijski račun s naznakom
Za Zvonik:

NLB Banka A.D. Beograd

SWIFT: CONARS22

IBAN: RS35310007080200263537

Subotička biskupija, Trg sv. Terezije 3, 24000
Subotica, Serbia.

Studenti KBF-a iz Đakova u Subotici

Bunjevački križni put u Sv. Roku

Opelnica u vrtiću "Marija Petković" u Subotici

Mons. Anišić proslavio 30. obljetnicu svećeništva

Duhovna obnova mladih u Aleksandrovu

Natmlađi na Književnom prelu

Kupujući grafiku s motivom križa krajputaša, pomažete njihovu obnovu!

S NOVIM KRIŽOM DOČEKAJMO OVOGODIŠNJI USKRS!

Okupljajući se oko projekta „Bunjevački Put križa“ čuvamo svoju vjersku popudbinu i obogaćujemo vjersku praksu!

Grafika kao sredstvo likovnoga izraza razvila se nakon Gutenbergova otkrića tiskarskog stroja. U osnovi je umnožavanje crteža putem matrice. Često je rabljena u povijesti sakralne umjetnosti u svijetu (npr. Rembrandt van Rijn, Albrecht Dürer), a kod nas je posve raritetno zastupljena.

Grafika s motivom križeva krajputaša djelo je **Darka Vukovića**, profesora na Akademiji umjetnosti u Novome Sadu. Riječ je o 7 motiva, koji će biti izrađeni po 90 primjeraka, a svaki će biti otisnut u nekoliko boja. Na taj način željeli smo osvježiti i obogatiti ponudu umjetnina na vjersku tematiku.

Cijena neuramljene grafike je 1000,00 dinara (ili 100 Kn/Hrvatska ili 15 Eu/inozemstvo), a uramljene 1500,00.

Od toga će organizatori pokriti najosnovnije materijalne troškove, a ostatak novca bit će utrošen za obnovu križeva. Naravno, pojedinci, ali i poduzeća, mogu uplatiti i više...

BUNJEVAČKI
PUT
KRIŽA

Narudžbe i informacije na tel. 024/53-55
na adresi: Harambašićeva 14, Subotica
ili na Email: hrvatska.citaonica@gmail.com

Uplatu možete izvršiti u na račun:
Hrvatska čitaonica,
Bele Gabrića 21, Subotica,
„za Bunjevački put križa“,
rač. br. 325-9500900020208-98.

**OBOGATITE VLASTITU
KOLEKCIJU UMJETNINA!
PODRŽITE TAKO OBNOVU
DIJELA NAŠE BOGATE
VJERSKE BAŠTINE!**